

ЮНИ, 2016 Г.

ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Приета с Решение № 168 от 02.09.2016 г. на Общински съвет - Стражица

Адрес на Община Стражица: 5150, гр. Стражица, обл. Велико Търново, ул. "Дончо Узунов" №5



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



СЪДЪРЖАНИЕ:

I.	СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ И ФИГУРИТЕ	4
II.	СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ	5
III.	ВЪВЕДЕНИЕ	7
1.	Обхват на програмата	7
2.	Правно основание за разработване на програмата	7
3.	Принципи на програмата	9
4.	Цели на програмата	11
5.	Определяне и въвличане на заинтересовани страни	12
IV.	АНАЛИЗ НА СРЕДАТА	14
1.	Географско положение, териториално-административни характеристики	14
2.	Природо-географски характеристики	15
2.1.	Релеф	15
2.2.	Полезни изкопаеми	16
2.2.	Климат	18
2.3.	Почви	20
2.4.	Водни ресурси	21
2.5.	Растителен свят	24
2.7.	Животински свят	24
2.7.	Защитени територии	24
3.	Социално-демографски характеристики	25
3.1.	Динамика на населението	25
3.2.	Разпределение на населението по възрастов и полов признак	25
3.3.	Естествен и механичен прираст на населението	26
3.4.	Средногодишна продължителност на живота на населението на област Велико Търново. Прогноза за населението на област Велико Търново и община Стражица в средносрочен и дългосрочен аспект	27
3.5.	Доходи и заетост на населението	28
4.	Икономически характеристики	30
4.1.	Състояние на основните икономически сектори	30
5.	Състояние на инфраструктурата	34
5.1.	Водоснабдяване и канализация	34
5.2.	Електроенергийна инфраструктура	36



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



5.3. Газоснабдяване	36
5.4. Транспортна инфраструктура и комуникации	36
6. Анализ на компонентите на околната среда	38
6.1. Въздух	39
6.2. Води	39
6.3. Земи и почви	42
6.4. Биоразнообразие	43
7. Анализ по фактори на въздействие	45
7.1. Отпадъци	45
7.2. Шум	49
7.3. Радиационен контрол	49
7.4. Зелена система	50
8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда	51
9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда	51
V. SWOT АНАЛИЗ	53
VI. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА	58
VII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА	58
1. Генерална стратегическа цел на програмата	58
2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им	58
VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	60
IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	65
X. ПРИЛОЖЕНИЯ	66



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



I. СПИСЪК НА ТАБЛИЦИТЕ И ФИГУРИТЕ

Таблица 1. Деформационни и якостни показатели	18
Таблица 2. Полezni изкопаеми на територията на община Стражица	18
Таблица 3. Действащи кариери в община Стражица	18
Таблица 4. Средномесечни стойности на метеорологичните параметри на община Стражица	19
Таблица 5. Подземни води на територията на община Стражица в басейна на р. Янтра ..	23
Таблица 6. Възрастова структура на населението на община Стражица за периода 2010-2015 г.	25
Таблица 7. Естествено движение на населението по области, общини и пол за периода 2010-2015 г.	26
Таблица 8. Механично движение на населението в община Стражица за периода 2010-2015 г.	27
Таблица 9. Средна продължителност на живота на населението за област Велико Търново по пол за периода 2009-2015 г.	27
Таблица 10. Прогноза за населението на област Велико Търново за периода 2015-2070 г.	27
Таблица 11. Прогноза за населението по населени места в община Стражица за периода 2013-2035 г.	28
Таблица 12. Средногодишен доход на лице от домакинство за периода 2010-2014 г.	28
Таблица 13. Безработица в община Стражица за периода 2011-2014 г.	29
Таблица 14. Основни икономически показатели на община Стражица за периода 2011-2013 г.	30
Таблица 15. Водоизточници на територията на община Стражица	34
Таблица 16. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Стражица за периода 2013-2015 г.	52
Таблица 17. План за действие на ПООС Стражица 2016-2020 г.	60

Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване, проведено през април 2016 г. по групи	12
Фигура 2. Релеф на България (надморска височина в m)	16
Фигура 3. Климатични области в България	19
Фигура 4. Пространствено разпределение на годишните валежи (в mm) в България	20
Фигура 5. Почвени типове на територията на община Стражица	21
Фигура 6. Водни ресурси на територията на община Стражица	22



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



II. СПИСЪК НА ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС	Автоматична измервателна станция
БО	Битови отпадъци
БДУВЧР	Басейнова дирекция за управлението на водите в Черноморски район
ВиК	Водоснабдяване и канализация
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДФЗ	Държавен фонд Земеделие
ЕО	Екологична оценка
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ	Защитена зона
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
ИУГ	Излезли от употреба гуми
КАВ	Качество на атмосферния въздух
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
НАСЕМ	Национална автоматизирана система за екологичен мониторинг
НЕМ	Национална екологична мрежа
НПРБ	Национална програма за развитие: България 2020
НПУДО	Национална програма за управление на дейностите по отпадъците 2009-2013г.
НПУО	Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.
НППОУ	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НСИ	Национален статистически институт
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НСОБС	Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие
НСОС	Национална стратегия за околна среда 2009 - 2018 г.
НСОВС	Национална стратегия за развитие на водния сектор
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
НУАБА	Негодни за употреба автомобилни батерии и акумулатори
ОИСР	Организацията за икономическо сътрудничество и развитие
ООп	Организация по оползотворяване
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Отпадъците от строителство и разрушаване
ОУП	Общ устройствен план
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПИП	Прединвестиционни проучвания
ПО	Предотвратяването на отпадъците
ПРСР	Програма за развитие на селските райони



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
ПУП	Подробен устройствен план
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионална инспекция по околна среда и води
РОП	Разширена отговорност на производителя
РОУКАВ	Район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СГН	Средногодишна норма
СДН	Средноденонощна норма
СО	Строителен отпадък
СООРС	Строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
ТБО	Такса битови отпадъци
ТСБ	Териториално статистическо бюро
УОЗ	Устойчиви органични замърсители
ФПЧ	Фини прахови частици



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



III. ВЪВЕДЕНИЕ

1. Обхват на програмата

Програмата за опазване на околната среда (ПООС) на община Стражица обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи по опазване на околната среда.

ПООС е разработена за период, който съвпада с периода на действие на Общинския план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. и подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината.

ПООС отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Програмата очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Програмата за опазване на околната среда се основава на концепцията, че **предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие** – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл ПООС цели не само устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

2. Правно основание за разработване на програмата

Програмата за опазване на околната среда на община Стражица е изготвена в съответствие с чл.79, т.1 от Закона за опазване на околната среда и Указанията на Министерство на околната среда и водите относно структурата и съдържанието на общинските програми за опазване на околната среда.

При разработване на ПООС, органите на местното самоуправление се ръководят и от указания на министъра на околната среда и водите. Териториалните административни звена към съответните министерства и държавни агенции, които събират и разполагат с информация за околната среда, подпомагат разработването на програмата чрез участие на свои експерти и предоставяне на информация. При разработването, допълването и актуализирането на програмата се привличат и представители на неправителствени организации, на фирми и на браншови организации.

ПООС е изготвена в тясно съответствие с принципите на Националната стратегия за околна среда (НСОС), която се разработва за период от 10 години и се приема от Народното



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



събрание по предложение на Министерския съвет (чл. 76, ЗООС). В допълнение на основния национален стратегически документ в областта на околната среда, се разработват и приемат и други национални планове и програми по компоненти на околната среда и фактори, които им въздействат. Те се основават на принципите, целите и приоритетите на Националната стратегия за околна среда и са в съответствие с изискванията на специалните закони за околната среда. При разработката на програмата са използвани следните стратегически **документи**:

- Национална стратегия за околна среда (НСОС) 2009 – 2018 г.;
- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020 г.;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 - 2020 г.;
- Актуализиран Национален план за действие по управление на устойчивите органични замърсители (УОЗ) в България 2012 - 2020 г.;
- Трети Национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г.;
- Национална програма за намаляване на общите годишни емисии на серен диоксид, азотни оксиди, летливи органични съединения и амоняк в атмосферния въздух – валидна до 2018 г.;
- Национална стратегия за развитие на водния сектор;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2007 – 2013 г. – актуализация за програмен период 2014 – 2020 г.;
- Общинска програма за опазване на околната среда на община Стражица за периода 2011-2016 г.;
- Общински план за развитие на община Стражица за периода 2014 – 2020 г.;
- Справки, годишни доклади и отчети на Община Стражица.

Други използвани **източници на информация** са както следва:

- Официални данни и статистическа информация от РИОСВ – гр. Велико Търново, ТП ДГС - Горна Оряховица и други;
- Информация, предоставена от дирекциите и отделите на общинска администрация - Стражица;
- Относителните и приложими нормативни и поднормативни актове;
- Интернет сайтове и портали: Официален сайт на Община Стражица, НСИ, МОСВ, ИАОС и други.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



3. Принципи на програмата

Националната стратегия за околна среда и общинските програми за околна среда са средство за постигане целите на закона и се разработват в съответствие с принципите за опазване на околната среда, регламентирани в Закона за опазване на околната среда, а именно:

1. Устойчиво развитие

Устойчивото развитие се дефинира като развитие, което „посреща потребностите на настоящото поколение, без да е в ущърб на възможността бъдещите поколения да посрещнат собствените си нужди“. То се постига посредством осъществяването на политики, при които се хармонизират и интегрират икономическото, социалното развитие и опазването на околната среда. Тази концепция предполага устойчив икономически ръст, намаляване на бедността, справедливо разпределение на националното богатство, подобряване на общественото здраве и качеството на живот, като същевременно се намалява замърсяването на околната среда, предотвратяват се бъдещи замърсявания и се съхранява биологичното разнообразие.

2. Опазване на природните ресурси

Постигането на целите на устойчивото развитие изисква съблюдаването на принципа за устойчиво използване на природните ресурси и принципа на заменяемост. Природните ресурси следва да се използват при условия и по начини, при които да се съхраняват екосистемите и присъщото им минерално, биологично и ландшафтно разнообразие.

Моделите на потребление на възобновяеми ресурси следва да гарантират тяхното непрекъснато и ефективно обновяване, както и запазване и подобряване на качеството им.

Невъзобновяемите ресурси следва да се използват рационално и разумно, включително и като бъдат налагани ограничения върху използването на стратегически и редки природни ресурси и тяхната замяна в потреблението с алтернативни ресурси и синтетични материали.

3. Принцип на превенцията и предпазливостта

Необходимо е да се даде предимство на предотвратяването на замърсяванията за сметка на отстраняването на екологичните щети, причинени от тях. Дейности, които съгласно принципа на предпазливостта представляват потенциална заплаха за околната среда и човешкото здраве, следва да се избягват.

Всяка една дейност трябва да се планира и осъществява така, че:

- да причинява минимални изменения на околната среда;
- да създава най-малък риск за околната среда и човешкото здраве;
- да се редуцира до възможния минимум използването на суровини и енергия при производството, дистрибуцията и потреблението на стоки и материали;
- да осигурява възможности за рециклиране, повторно използване и/или извличане на вторични суровини и енергия от отпадъците, генерирани от потреблението на продуктите;
- да се предотвратяват и ограничават отрицателните ефекти върху околната среда още при източника на замърсяване.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Принципът на предпазливостта се прилага посредством оценка на въздействието върху околната среда и използване на най-добрите налични технологии. Липсата на сигурни научни данни не следва да бъде възприемана като основание за непредприемане на мерки за предотвратяване на деградацията на околната среда в случаи на потенциални или съществуващи въздействия върху нея.

4. Интегриране на политиката по опазване на околната среда в секторните и регионалните политики

Според този принцип е необходимо изискванията за опазване на околната среда да бъдат интегрирани в секторните политики и в политиките на национално, регионално и местно равнище. На ниво община спазването и прилагането на този принцип изисква разработването, приемането и прилагането на различни концепции, стратегии, планове и програми за регионално развитие, за развитие на икономиката или на отделни нейни отрасли и сектори (транспорт, енергетика, строителство, селско стопанство, туризъм, промишленост, образование и други) на местно равнище (но съобразени с предвижданията на национално и регионално равнище) да осигуряват интегрирано опазване на околната среда в съответствие с принципите и целите на закона и Националната стратегия за околна среда.

5. Субсидиарност на политиките

Този принцип се основава на децентрализиране на процеса на вземане на решения. Необходимо е все повече компетенции и отговорности да бъдат трансферирани в посока от централно към регионално и местно равнище. Органите на регионалното и местното управление са по-близо до проблемите и в някои случаи до правилните решения за справянето с тях.

6. Замърсителят плаща за причинените вреди

Замърсителят заплаща глоби и такси, ако извършваните от него дейности причиняват или могат да причинят натиск върху околната среда, или ако произвежда, използва или търгува със суровини, полуфабрикати и готови продукти, съдържащи материали, увреждащи околната среда. Замърсителят трябва да поеме екологичните разходи за предприемане на превантивни мерки, ако в резултат на дейността му е възникнала непосредствена заплаха за екологични щети, както и за оздравителни мерки при настъпване на екологични щети.

7. Прилагане на чисти технологии

Необходимо е да се насърчава въвеждането на “чисти технологии” и постепенно да се преустановява използването на технологии, които причиняват вредни въздействия върху околната среда. Следва да се прилагат “най-добри налични техники” в индустрията и енергетиката по смисъла на Директива 96/61/ЕС за комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, както и “добри земеделски практики” в селското стопанство, съгласно дефиницията на Организацията за прехрана и земеделие на ООН (FAO).

8. Използване на икономически инструменти за опазване и подобряване състоянието на околната среда

Икономическите инструменти, които се използват за целите на екологичната политика е необходимо да включват стимули за въвеждане на съобразени с опазването на околната среда



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



технологии, иновации, дейности и практики, и да предвиждат постепенно премахване на субсидии, които подкрепят дейности, причиняващи вредни въздействия върху околната среда.

9. Потребителят плаща

Всеки, който ползва природни ресурси и услуги, следва да заплаща реалната цена за тях и да покрие разходите за възстановяването им.

10. Споделена отговорност

Всички страни, които носят отговорност за замърсяване на околната среда, трябва да участват в разрешаването на възникналите екологични проблеми.

11. Достъп до информация за околната среда

Компетентните органи следва да предоставят на обществеността информация за околната среда. Всеки има право на достъп до наличната информация за околна среда, без да е необходимо да доказва конкретен интерес.

12. Участие на обществеността във вземането на решения и достъп до правосъдие по въпроси на околната среда

На обществеността следва да бъде осигурена възможност да участва в процеса на вземането на решения за околната среда, както и да ѝ бъде осигурен ефективен достъп до правосъдие по въпроси на околната среда.

4. Цели на програмата

Програмата за опазване на околната среда си поставя няколко основни цели:

- да идентифицира и анализира проблемите в областта на околната среда на територията на община Стражица, да установи причините и да предложи решения и действия за тяхното преодоляване;
- да насърчи и обезпечи разумното използване на територията на общината за развитие на икономическия потенциал;
- да открие приоритетите в разглежданата област;
- да обедини усилията на общинските органи, държавните институции, населението, НПО и бизнеса на територията на общината за решаване на съществуващите проблеми;
- да аргументира мерките и проектите на общината, които тя ще предложи за финансиране;
- да използва оптимално ограничените финансови и човешки ресурси, като ги съсредоточи за решаване на най-приоритетните проблеми.

Програмата се приема от общинския съвет, който контролира и изпълнението ѝ. По предложение на кмета на общината ежегодно с приемането на общинския бюджет се определят средства за изпълнение на приоритетни екологични проекти и дейности, включени в общинската програма за опазване на околната среда. Кметът на общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на Програмата за околна среда, а при необходимост - и



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



предложения за нейното допълване и актуализиране. Отчетът за изпълнението на програмата се представя за информация в РИОСВ.

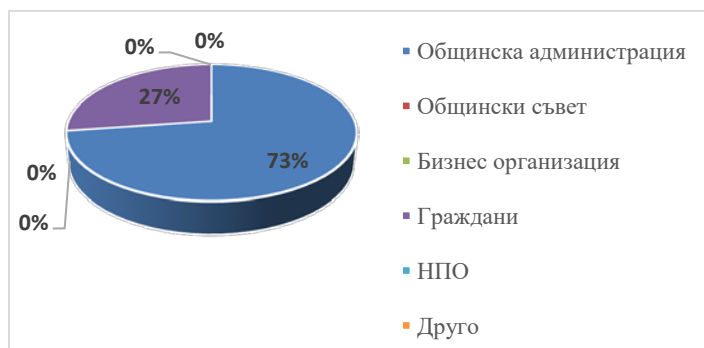
ПООС е динамичен и отворен документ. Тя ще бъде периодично допълвана и/или променяна съобразно настъпилите промени в приоритетите на общината, в националното законодателството и други фактори със стратегическо значение. Основният използван апарат в разработката е стратегическо планиране, почиващо на SWOT анализ.

Програмата за опазване на околната среда прилага комплексна система от административни и икономически мерки за регулиране екологичното поведение на стопанските субекти и населението в общината. Програмата цели да формира правилно екологично поведение на населението, селскостопанските производители и стопанските субекти, да осигури разумен баланс между административните и пазарно-ориентирани икономически регулатори, като в максимална степен използва представения интегриран подход за координация и взаимодействие на структури, ресурси и усилия.

5. *Определяне и въвлечане на заинтересовани страни*

Процесът на определяне и въвлечане на заинтересованите страни при разработване на ПООС премина през няколко стъпки. Първоначално бе **проведено анкетно проучване** сред следните целеви групи: представители на общинска администрация - Стражица, представители на Общински съвет - Стражица, бизнес организации, граждани, неправителствени организации и други заинтересовани страни. В резултат на анкетното проучване бяха отчетени основни проблеми в състоянието на общината. Поставени са цели за развитие и мерки, които отчитат проблемите на общината и на основата на силните характеристики и възможностите ограничават слабите страни.

Проучването бе осъществено през април 2016 г. и бе публично обявено на сайта на Община Стражица и разпространено сред наличните контакти на заинтересованите страни. На фигура 1 са представени съотношенията по групи:



Фигура 1. Разпределение на групите заинтересованите страни, взели участие в анкетното проучване, проведено през април 2016 г. по групи.¹

¹Източник: Собствено анкетно проучване сред жителите и заинтересованите страни на община Стражица, проведено през април 2016 г.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Представените данни от фигурата показват, че ядрото на изследването е базирано на мненията на гражданите и служителите от Общинска администрация – Стражица.

Обобщение на резултатите от проведеното анкетно проучване е представено в *Приложение 1. Резултати от проведено анкетно проучване относно разработване на ПООС на община Стражица 2016-2020 г.*

В изпълнение на втора стъпка от процеса на въвличане на заинтересованите страни ПООС бе **съгласувана с представители на общинска администрация - Стражица.**

Третата стъпка бе **предаване на документа в РИОСВ – Велико Търново за съгласуване.** След изтичане на едномесечния срок за съгласуване, ПООС бе одобрена с издаденото от РИОСВ – Велико Търново на Решение № 2308/08.07.2016 г.

В изпълнение на четвърта стъпка Програмата за опазване на околната среда на община Стражица бе публикувана на официалния сайт на общината <http://strazhitsa.com/> за **съгласуване със заинтересованите страни.**

След като проектът на Програмата за опазване на околната среда на община Стражица бе съгласуван с представителите на Общинска администрация - Стражица, с РИОСВ – Велико Търново, както и със заинтересованите страни, документът бе внесен за **съгласуване в Общински съвет - Стражица** и одобрен с Решение № 168/02.09.2016 г.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



IV. АНАЛИЗ НА СРЕДАТА

1. Географско положение, териториално-административни характеристики

Община Стражица е разположена в североизточната част на област Велико Търново (част от Северен централен район за планиране) върху площ от 508,300 км² изаема част от преходна физикогеографска област - Дунавска хълмиста равнина и Предбалкана. **По площ общината заема 5-то място сред 10-те общини на областта, което съставлява 10,9% от територията на областта.**

На юг община Стражица граничи с Община Златарица (област Велико Търново), на югозапад – с Община Лясковец (област Велико Търново), на запад – с Община Горна Оряховица (област Велико Търново), на северозапад – с Община Полски Тръмбеш (област Велико Търново), на север – с Община Бяла (област Русе), на североизток – с Община Попово (област Търговище) и на изток – с Община Антоново (област Търговище).

Общината се състои от **22 населени места**- гр.Стражица и селата Асеново, Балканци, Благоево, Бряговица, Виноград, Владислав, Водно, Горски Сеновец, Железарци, Кавлак, Камен, Кесарево, Лозен, Любенци, Мирово, Николаево, Нова Върбовка, Ново Градище, Сушица, Теменуга и Царски Извор.

Селищата от община Стражица попадат в следните категории:

- много малки градове (с население до 10 000 жители) - гр. Стражица – 4 372 жители;
- средни села (с население от 1000 до 2000 жители) – 2 села (с. Камен и с. Кесарево);
- малки села (с население от 250 до 1000 жители) - 9 села (с. Асеново, с. Благоево, с. Бряговица, с. Виноград, с. Владислав, с. Горски Сеновец, с. Лозен, с. Сушица и с. Царски извор);
- много малки села (с население до 250 жители) - 10 села (с. Балканци, с. Водно, с. Железарци, с. Кавлак, с. Любенци, с. Мирово, с. Николаево, с. Нова Върбовка, с. Ново Градище и с. Теменуга).

Град Стражица е административен център на общината, който изпълнява функции на икономически, транспортен и обслужващ център. Тази роля на общинския център в миналото и сега, е формирала територия, в която неговото влияние и връзки с населените места се проявяват доста силно. Тези връзки са най-силни в границите на общината и постепенно намаляват в границите на областта. Принос за това има и транспортно-комуникационната система в тази част на страната, която улеснява достъпа до **селището и обслужването на населението.**

Към 2015 г. **гъстотата на населението** в община Стражица е 23,95 души/км², докато средната стойност за област Велико Търново е 57,3 души/км². Слабонаселената територия на общината е показател за протичащи неблагоприятни демографски процеси, като в същото време е и предпоставка за профилиране на територията в определени икономически сектори, например – земеделие, който е с обещаващи показатели за развитието на територията.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



2. **Природо-географски характеристики**

2.1. Релеф

Релефът на община Стражица е предимно **хълмист и нископланински** (виж фигура 2). Територията на общината условно попада в две физикогеографски области: най-северната част на Средния Предбалкан и най-югозападната част на Източната Дунавска равнина. Условната граница между двете физикогеографски области минава по долината на Стара река (десен приток на р. Янтра) и по долината на десният ѝ приток Голяма река. Надморската височина в общината варира от 40 м до 499 м.

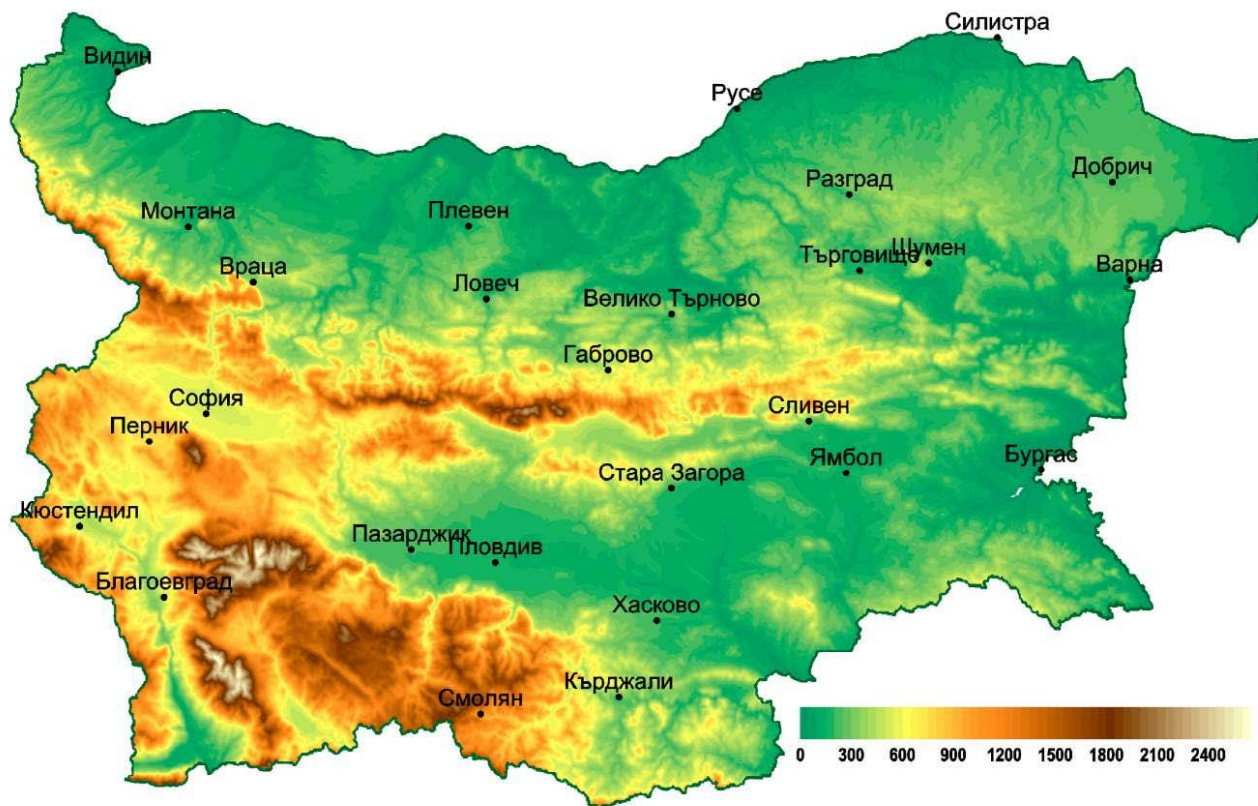
Между Стара река на юг и югозапад и Голяма река на северозапад и север се простират северозападните разклонения на Антоновските възвишения, които са част от Средния Предбалкан. Югозападно от село Железарци се издига връх Корукавак (499 м), най-високата точка на общината. Югозападно от село Кесарево и долината на Стара река в пределите на общината попадат североизточните склонове на възвишението Романа, с едноименния връх, висок 427 м.

Земите северно от Стара река и Голяма река условно се причисляват към пределите на хълмистата част на Източната Дунавска равнина. Югозападната част на общината, западно от общинския център се заема от североизточните склонове на Драгановски височини с максимална кота 371 м, разположена южно от село Сушица. Останалата част на общината, северно от долината на Голяма река е заета от югозападните части на Поповските височини – връх Делдже (431 м), разположен северно от село Асеново.

В района на град Стражица Голяма река и в района на селата Бреговица и Кесарево Стара река образуват обширни долинни разширения, заети от обработваеми земи. Западно от село Кесарево, в долината на Стара река се намира най-ниската точка на общината – 57 м н.в.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Фигура 2. Релеф на България (надморска височина в м)

2.2. Геология и полезни изкопаеми

Геолого-тектонски строеж:

Районът, в който е разположена община Стражица се изгражда от:

- J- Горнооряховска свита - (gKi^{hnap});
- J- Романска свита-(rmKj²¹³);
- I - Алувиални отложения - aQh.

Горнооряховската свита е представена от глинести мергели, прехождаци в слабо алевроитови варовити глини. Те се проследяват от редки и тънки прослойки от алевролити, пясъчници и рядко от органични варовици. Дебелината на Горнооряховската свита е от порядъка на 450-600 м.

Ромската свита е представена от пясъчници с прослойки от мергели и изгражда височинните терени.

Алувиалните отложения изграждат терасата на р. Голяма река, представени са в основата си от пясъци, а нагоре от глини. Дебелината на алувиалните отложения е от порядъка на 8-9 м.

В тектонско отношение общината попада на границата между Мизийската платформа и Преходната зона на Предбалкана.

През 1986 година се развиват процеси на сеизмично огнище в района на гр. Стражица.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Основното събитие е станало на район с координати 43.15 - 43.27° северна ширина и 25.97 - 26.10° източна дължина. Тук се намират землищата на селата Асеново, Водица, Манастирца, Посабина и Медовина. По геоложки данни в този район е проследен Водолей-Драгановския разлом с направление И-З. На север от него със същото направление е Ресенско-Медовинския разлом. В района има още два линеамента с направление СИ- ЮЗ. Единият се проследява от гр. Горна Оряховица през гр. Стражица и южно от с. Асеново затихва (Горнооряховски линеамент). Другият е Стражишкия линеамент. Тези два линеамента са изиграли една от главните роли в развитието на сеизмографския процес през 1986 година.

Началото на процеса на разрушаване започва от пресичането на Ресенско-Медовинския, Кесаревския, Стражишкия и Горнооряховския линеаменти. Този „възел“ е наречен Стражишки и се отнася към линеаментните възли с потенциални възможности за генериране на земетресения с максимални магнитуди 5,6-6.

Процесът е преминал през три етапа. В *първия етап*, започващ със земетресението с $M=5.1$ от 21.02.1986 г. (05^h 39^m 56^s), разкъсването от разседно-отседен тип става по Стражишкия линеамент по направление СИ и плоскост, наклонена на СЗ. Следващото събитие, през същия ден с $M=4.35$ (06^h 39^m 56^s), има същия характер и продължава разломяването на СИ. Следващите събития имат разседно-отседен характер, но разломяването е отместено на СЗ, успоредно на Стражишкия линеамент. Макросеизмичното поле е изтеглено по направление СИ-ЮЗ.

През *втория етап* започва най-силното земетресение от серията с $M=5.7$ на 07.12.1986 г. като епицентърът му е между селата Асеново и Манастирца, попада точно на мястото на затихване на Горнооряховския линеамент. Това дава основание земетресението да се разглежда като развитие на разлом в посока СИ. Фактически това земетресение определя и целия облик на процесите в района. Ако то се приема за главно, всички останали събития имат подчинено значение, като подготвящи главното разломяване и доразвиващи разломяването при променени условия на тектонските напрежения (II и III етап). Следващите две събития от този етап от 07.12.1986 г. $M=4.5$ и от 08.12.1986 г. с $M=4.8$ са отражение на тотално променените локални директриси на тектонското силово поле и при презумцията на отместване на СИ на блока източно от Кесаревския разлом, следва възсядане с леко ляво отсядане по линия успоредна на Кесаревския разлом.

През *третия етап* разкъсването в посока И-З при земетресението от 17.12.1986 г. $M=4.4$ е стъпало към свързването на редицата новопоявили се разломни нарушения в едно общо, магистрално, продължаващо развитието си на СИ. Събитията от този етап са с механизми, които са с характеристики, отговарящи на регионалното силово поле и вероятно могат да се приемат като индикация за затихване на процеса.

Инженерно-геоложки условия

В землището на гр. Стражица са представени следните литоложки разновидности: Глини кафяви; Пясъци глинести; Мергели.

Съгласно инженерно-геоложкото райониране на България основните деформационни и якостни показатели на тези разновидности са следните:



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Таблица 1. Деформационни и якостни показатели

Деформационни и якостни показатели	Разновидност		
	Глини кафяви	Пясъци глинести	Мергели
Деформационен модул -М, 10 ⁵ Pa	50	100	2000
Якост на едноосов натиск-R, 10 ⁴ Pa	0,3	0,5	15
Кохезия - С, 10 ⁴ Pa	0,2	-	-
Ъгъл на вътрешно триене -ф, градуси	20	-	-

Източник: Общинска програма за опазване на околната среда на Община Стражица за периода 2011-2016г.

Територията на община Стражица е бедна на **полезни изкопаеми**, но богата на строителни материали. На територията на общината съществуват две кариери за добив на материали, използвани в керамичната промишленост, и каменна кариера за декоративен камък, която се намира между селата Виноград и Нова Върбовка.

По данни от Националния баланс на запасите на подземни богатства, на територията на общината има няколко находища, чиято експлоатация е открита, но без добив. Находищата са представени на таблица 2:

Таблица 2. Полезни изкопаеми на територията на община Стражица

Находище/група полезни изкопаеми	Код/Доклад - сигнатура	Количество запаси/ресурси
с. Бряговица 1037/1972 /на 1,5 км. югоизточно от селото/ Мергели за тухли	063600/ II-741;IIa- 521	7 204хил. куб .м.
гр. Стражица/ глина за тухли	048601/Гьол Чаир	261,4 хил. куб .м.
гр. Стражица/ глина за тухли	048602/Воденицата	167,4 хил. куб .м.
с. Кесарево 1031/1972 /на 1 км. източно от селото/ глина за тухли	048900/ И-740;11a- 417;11a-421; Иa-506; Иa-558	2 226,2 хил. куб .м.
с. Кесарево на 800м. южно от с.Кесарево	0635000/11-740; Иa- 417; IIa-421; IIa- 506; IIa-558	3 127,9 хил. куб .м.

Източник: Общинска програма за опазване на околната среда на Община Стражица за периода 2011-2016г.

На таблица 3 са представени действащите кариери към края на 2013 г.:

Таблица 3. Действащи кариери в община Стражица

Землище	Вид собств.	Суровина	Площ, дка
с. Камен	държавна	пясък, чакъл и глина	8.604
с. Нова Върбовка	обществено-публична	пясък, чакъл и глина	9.545
с. Владислав	обществени организации	суровини за строителство и промишленост в скали	51.187
с. Владислав	обществени организации	суровини за строителство и промишленост в скали	41.439

Източник: Обяснителна записка към Общ устройствен план на Община Стражица

2.3. Климат



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Според „Климатичните райони на България и техният климат“ от Събев и Станев, района на община Стражица попада в Европейско-континенталната климатична област, умерено-континенталната климатична подобласт, като обхваща един климатичен район на Дунавската хълмиста равнина. **Умерено-континенталният климат на общината** се характеризира с горещо лято със засушавания, прохладна и рано настъпваща пролет. Зимният период е с минимални валежи и незадържаща се дълго снежна покривка - средна продължителност 48 дни. Характерни са есенни и пролетни мразове. (виж фиг. 3)



Фигура 3. Климатични области в България²

Средномесечните стойности на основните метеорологични параметри съгласно

Климатичния справочник на Република България са представени на таблицата:

Таблица 4. Средномесечни стойности на метеорологичните параметри на община Стражица

Месец	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Температура °C	-2.3	0.7	5.5	12.1	17.2	20.7	22.9	22.4	18.1	12.4	6.9	0.9
Максимална температура °C	3.1	6.2	11.1	18.5	23.2	26.8	29.4	29.1	25.6	19	12.1	5.8
Минимална температура °C	-4.7	-2.3	0.8	6.5	11	14.5	16.1	15.7	12	7.4	3.4	-2
Обща облачност, брой дни	6,8	6,4	6,0	5,3	5,2	4,6	3,4	2,8	3,3	4,6	6,4	6,7
Скорост на вятъра, m/s	1,4	1,7	1,8	1,6	1,3	1,1	1,0	1,1	1,1	1,1	1,3	1,2

Източници: Обяснителна записка към Общ устройствен план на Община Стражица за периода 2014-2020 г.; Общинска програма за опазване на околната среда на Община Стражица за периода 2011-2016г.

Преобладаващите **ветрове** са с честота на вятъра по посока в /%/ средногодишно, както

²Източник: Агронет, 2006



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



следва:

N - 4,2% E – 23,9% S – 5,4% W – 33,5%
NE – 5,5% SE – 8,6% SW – 3,4% NW – 15,5%

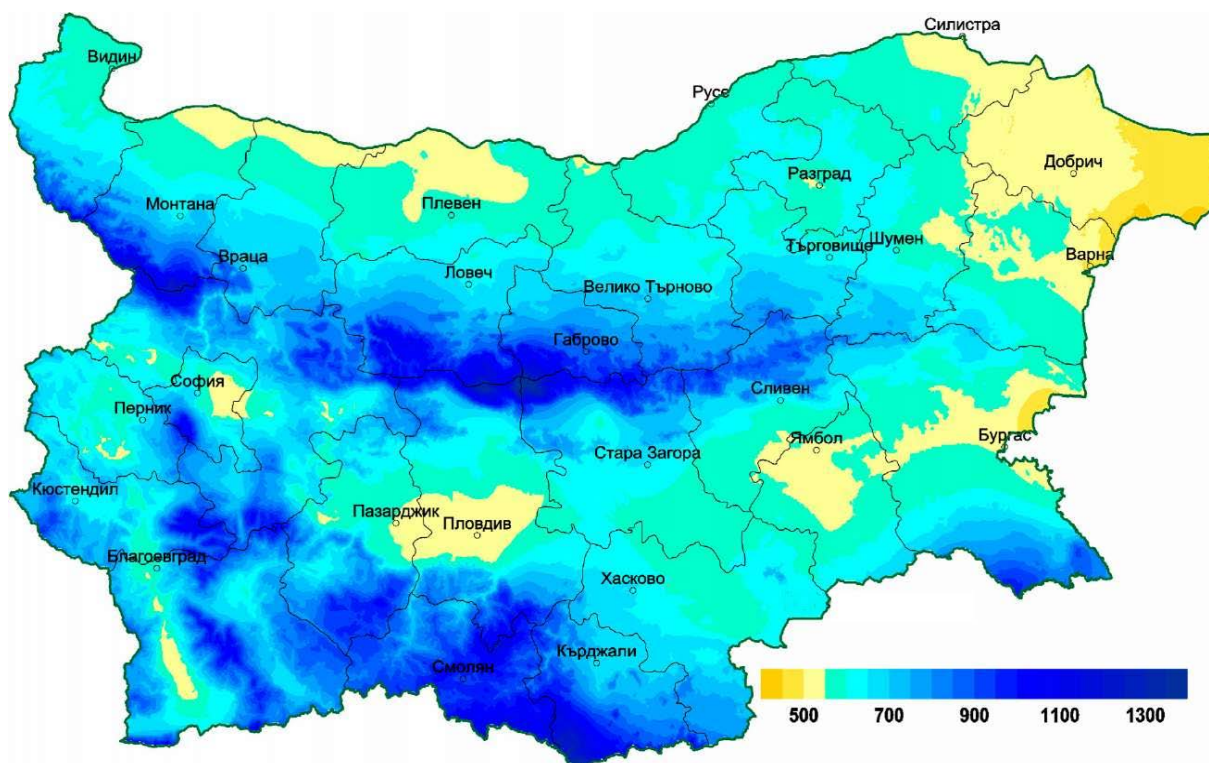
Най-висока средна скорост на вятъра по посока/м/сек/ през годината:

W – 4.2 до 5.8 м/сек – целогодишно

NW – 3.5 до 5.5 м/сек – от февруари до октомври

S – 6.9 м/сек – през зимата

Валежите са под средното за страната ниво – летен максимум и зимен минимум. Относителната влажност на въздуха е в рамките на нормалното за страната. В района на гр. Стражица и по поречието на р. Голяма река се задържат мъгли, които влияят неблагоприятно на климатичната обстановка през студените месеци. Снеговалежите са средно около 25 дни годишно през месеците януари, февруари, март и декември. Количеството валежи от сняг е приблизително 10% от общата сума на валежите (виж фиг 4.)



Фигура 4. Пространствено разпределение на годишните валежи (в мм) в България³

2.4. Почви

На територията на общината са разпространени следните почвени типове: черноземи,

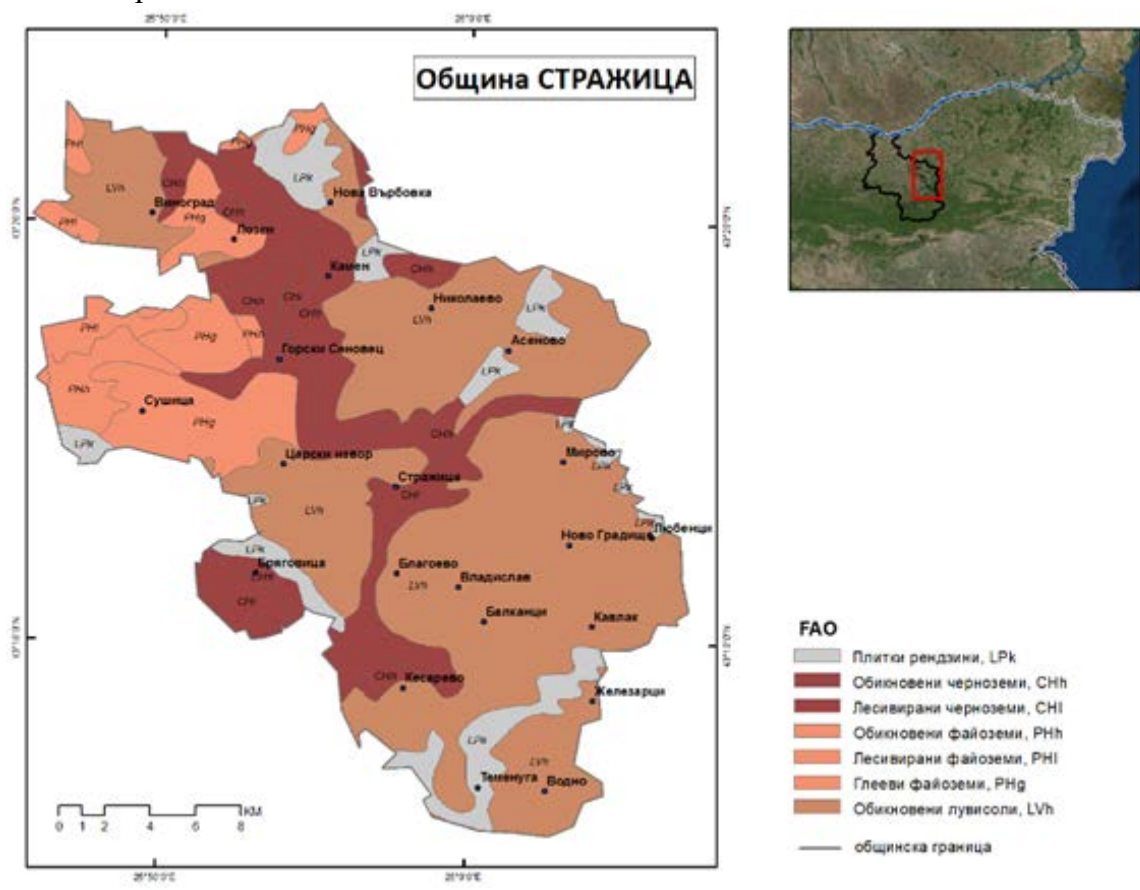
³Източник: “Доклад за пространственото разпределение на почвеното засушаване в България и неговото териториално разпределение”, проф. д-р Веселин Александров, Националният институт по хидрология и метеорология на БАН



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



алувиално-ливадни, алувиално-делувиални, тъмносиви, сиви и светлосиви горски почви, кафяви горски почви, хумусно-карбонатни почви и алувиални почви (виж фиг. 5) Почвите са подходящи за отглеждане на повечето от разпространените в страната селскостопански култури, както и за отглеждане на трайни насаждения.



Фигура 5. Почвени типове на територията на община Стражица⁴

2.5. Водни и геотермални ресурси

Територията на община Стражица е разположена в границите на Дунавския водосборен басейн. Речните течения принадлежат към водосборите на реките Янтра (южната и централна част) и съвсем малка част на север към Русенски Лом. Водните течения и водните площи (7 124.985 дка), заемат 1,4% от общата територия на общината и се характеризират с непостоянен режим и богатство на подпочвени води със значително съдържание на варовик.

Повърхностните водни тела са представени от реки и язовири (32 бр.), а подземните – от порови и карстови води и един сондажен източник на термоминерални води (виж фиг. 6).

Подпочените води са високи в районите на селищата, разположени край реките, и ниски - в тези с полупланински характер.

⁴Източник: ЕО на община Стражица, Г. Желязков



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



Фигура 6. Водни ресурси на територията на община Стражица⁵

Повърхностни води

⁵Източник: Обяснителна записка към Общ устройствен план на община Стражица



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Повърхностните води на територията на общината се формират основно от падналите валежи от сняг и дъжд в района. Характерно за тях е неравномерното им разпределение през различните години, сезони и месеци.

През територията на общината протичат реките Стара, Голяма, Лефеджа, Казълдере, Шипа и няколко други по-малки и незначителни притока на главните реки. В северната част протича част от Баниски Лом, ляв приток на р. Черни Лом. На територията на общината Баниски Лом приема левият си приток Дюлгердере.

Количеството на повърхностните води на общината се изчислява като сума от повърхностните води, които се генерират на територията ѝ главно от валежи и количеството води, влизащи в общината чрез реките Голяма река, Лефеджа и Стара река, които са от част от поречието на р.Янтра. Повърхностните води са с дъждовно-снежно подхранване и неустойчиво разпределение на оттока.

Описание на реките на територията на общината е представено по-долу:

- р. Голяма река (поречие на р. Янтра) - водоприемник II категория, преминаваща през гр. Стражица. В нея е заустена ГПСОВ на механично стъпало;
- р. Стара река (поречие на р. Янтра) - водоприемник II категория, преминаваща през с. Кесарево;
- р. Лефеджа (поречие на р. Янтра) - водоприемник II категория, преминаваща през с.Бряговица;
- р. Казълдере - на нея е изграден язовир „Казълдере“, собственост на община Стражица;
- р. Шипа, преминаваща през землището на с. Лозен.

Подземни води

Естественият ресурс на подземните води в басейна на р. Янтра е в границите между 3,69 и 11,15 м³/сек в зависимост от водообилието на годината и предходните години. В многогодишен аспект ресурсът се оценява на около 7,42 м³/сек, което съответства на една средно водообилна година.

Описание на ресурсите на подземни води от територията на общината в басейна на р. Янтра са представени на таблицата:

Таблица 5. Подземни води на територията на община Стражица в басейна на р. Янтра

Район на разпространение	Площ F км3	Модул л/сек/ км3	Общо водно количество л/сек		Приет експлоатационен ресурс	
			минимум	максимум	Q м3/сек	Wx 10 ⁶ м ⁵ /а
КВАТЕРНЕР						
р. Лефеджа	47,1	5-7	250-340	400-550	260-310	8,2-9,8
ПРИВЛЕКАЕМИ ВОДИ						
р. Лефеджа	14	20-50	-	240-600	290	7,5-18,9

Източник: Общинска програма за опазване на околната среда на Община Стражица за периода 2011-2016 г.

Язовири

На територията на общината има изградени 30 микроязовира, използвани за риборазвъждане и частично за напояване. Най-големият е „Казълдере“ с обем 8 млн. куб.м. и е разположен в благоприятна природна среда, на 6 км. източно от общинския център. Това е допринесло за неговото развитие, благоустрояване и развитие на възможностите за отдих.

Геотермални ресурси



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Територията на общината не притежава значителни геотермални ресурси с естествен излив на земната повърхност. Установено е чрез сондаж само едно находище на минерална вода в землището на гр. Стражица. Минералната вода е с много висока температура, но с неустановен до този момент дебит и химичен състав.

2.6. Растителен свят

Според „Класификационна схема на типовете горски месторастения в България“, територията на община Стражица попада в Мизийската горскорастителна област и подобласт Северна България. Във вертикално отношение се намира в Долния равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-600 м. н. в.), подпояса на заливните и крайречни гори (0-600 м. н. в.) и подпояса на равнинно-хълмисти дъбови гори (0-400 м. н. в.)

Районът на общината е със специфична флора, характеризираща се с редки и изчезващи видове включени в Червената книга на България и голямо разнообразие от ценни лечебни растения – повсеместно се среща мащерка, риган, бял и жълт кантарион, невен, лайка и други.

Запазени са естествени гори от дъб и бук. В някои землища има запазени вековни дървета.

2.7. Животински свят

Територията на общината се характеризира с богато разнообразие от животински видове, сред които благороден елен, диви свине, зайци, фазани, бухали, тритони и костенурки.

Насекомите са представени от всички видове, срещани на територията на България, включително и вписаните в Червената книга на Република България – Еленов рогач и Бръмбар носорог.

2.8. Защитени територии

В община Стражица се намират територии, обект на защита по Закона за защита на териториите и Закона за опазване на биологичното разнообразие.

Защитени територии в общината са:

- **Защитена местност „Железарци“** – обхваща територията на с. Железарци. Площта ѝ е 31,2 ха. През 1979 г. е обявена като историческо място, а през 2002 г. - като защитена местност;
- **Защитена зона BG0000432 „р. Голяма река“** (защитена зона по НАТУРА 2000) – обхваща територията на град Стражица и селата Мирново, Ново градище, Любенци. Заема площ от 74 517,40 дка. Защитена зона е по Директивата за местообитанията, която се допира до защитена зона по Директивата за птиците. Обявена е за защитена зона през 2006 г. с РМС №122 от 2 март 2007 г.;
- **Защитена зона BG0000279 „р. Стара река“** (защитена зона по НАТУРА 2000) – обхваща територията на селата Бряговица и Кесарево и заема площ от 1 461,70 дка. Защитена зона е по Директивата за местообитанията, която припокрива защитена зона по



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Директивата за птиците. Обявена е за защитена зона през 2006 г. с РМС №122 от 02 март 2007 г.;

- **Защитена зона BG0000231 „Беленска гора“** (защитена зона по НАТУРА 2000) – обхваща територията на с. Виноград. Заема площ от 50 418,50 дка. Защитена зона е по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Обявена е за защитена зона през 2006 г. РМС №122 от 2 март 2007 г.;
- **Защитена зона BG0000610 „река Янтра“** (защитена зона по НАТУРА 2000) – обхваща територията на с. Бряговица. Защитена зона е по Директива за местообитанията, която се допира до защитена зона по Директива за птиците. Обявена е за защитена зона през 2007 г. с РМС №122 от 2 март 2007 г.

3. Социално-демографски характеристики

3.1. Динамика на населението

По данни на НСИ, към 31.12.2015 г. населението на община Стражица е 12 174 д. или 4,97% от населението на област Велико Търново. Селското население (64,3% или 7 828 д.) заема по-голям относителен дял в общината спрямо градското население (35,7% или 4 346 д.). През периода 2010-2015 г. се наблюдава тенденция към намаление на населението в общината – намаление с 2 293 д. (15,8%) за 2015 г. спрямо 2010 г. (14 467 д.).

3.2. Разпределение на населението по възрастов и полов признак

Разпределението на населението по възраст и пол е следното:

Таблица 6. Възрастова структура на населението на община Стражица за периода 2010-2015 г.

Показатели/Години	2010	2013	2015
Население - общо	14 467	12 444	12 174
мъже	7 159	6 164	6 026
жени	7 308	6 280	6 148
Под трудоспособна възраст	2 650	2 365	2 294
мъже	1 358	1 203	1 172
жени	1 292	1 162	1 122
В трудоспособна възраст	8 347	6 972	6 828
мъже	4 508	3 793	3 689
жени	3 839	3 179	3 139
Над трудоспособна възраст	3 470	3 107	3 052
мъже	1 293	1 168	1 165
жени	2 177	1 939	1 887

Източник: Национален статистически институт

Данните от таблицата показват, че по отношение на възрастовата структура на



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



населението през периода 2010-2015 г. се наблюдават следните тенденции:

- Населението в под трудоспособна възраст намалява с 356 д. (13,4%) за 2015 г. (2 294 д.) спрямо 2010 г. (2 650 д.);
- Населението в трудоспособна възраст намалява с 1 519 д. (18,2%) за 2015 г. (6 828 д.) спрямо 2010 г. (8 347 д.);
- Населението в над трудоспособна възраст намалява с 418 д. (12%) за 2015 г. (3 052 д.) спрямо 2010 г. (3 470 д.).

През разглеждания период данните от НСИ показват, че мъжете заемат по-голям дял спрямо жените в групите под и в трудоспособна възраст, за разлика от групата над трудоспособна възраст, където жените са повече.

3.3. Естествен и механичен прираст на населението

Броят на населението в общината се обуславя и от факторите естествен и механичен прираст на населението.

Таблица 7. Естествено движение на населението по области, общини и пол за периода 2010-2015 г.

Година	Област/Община	Живородени			Умрели			Естествен прираст		
		всичко	момчета	момичета	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2010	Област Велико Търново	2 379	1 244	1 135	4 524	2 312	2 212	-2 145	-1 068	-1 077
	Община Стражица	165	87	78	286	131	155	-121	-44	-77
2013	Област Велико Търново	2 234	1 122	1 112	3 993	2 102	1 891	-1 759	-980	-779
	Община Стражица	150	62	88	232	124	108	-82	-62	-20
2015	Област Велико Търново	2 132	1 089	1 043	4 150	2 171	1 979	-2 018	-1 082	-936
	Община Стражица	124	64	60	229	123	106	-105	-59	-46

Източник: Национален статистически институт

От данните в таблица 7 могат да се направят следните изводи по отношение на естественото движение на населението в община Стражица през периода 2010-2015 г.:

- **Раждаемостта** се характеризира с отрицателна тенденция – общият брой на живородените е намалял с 41 д.;
- **Смъртността** бележи тенденция към намаление – намаление с 57 д. В допълнение, може да се отбележи по-високата смъртност при жените в началото на периода, а при мъжете – в средата и края на периода;
- През целия разглеждан период смъртността бележи по-високи стойности спрямо раждаемостта, поради тази причина и **естественият прираст** в община Стражица за периода 2010-2015 г. се характеризира с отрицателни стойности.

Данните за механичното движение на населението в таблица 8 показват, че:



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



Таблица 8. Механично движение на населението в община Стражица за периода 2010-2015

2.

Година	Заселени	Изселени	Механичен прираст
2010	312	466	-154
2013	198	211	-13
2015	253	305	-52

Източник: Национален статистически институт

Броят на **заселените** до 2013 г. бележи тенденция към намаление (намаление с 372 д. за 2013 г. спрямо 2010 г.), след което започва да нараства (увеличение с 55 д. за 2015 г. спрямо 2013 г.). Броят на **изселените** намалява до 2013 г. (намаление с 255 д. за 2013 г. спрямо 2010 г.), след което започва да нараства (увеличение с 94 д. за 2015 г. спрямо 2010 г.).

През целия разглеждан период (2010-2015 г.) броят на изселените е със значително по-високи стойности спрямо този на заселените, което е видно и от отбелязаните стойности за **механичния прираст** в общината, който остава отрицателен.

3.4. Средногодишна продължителност на живота на населението на област Велико Търново. Прогноза за населението на област Велико Търново и община Стражица в средносрочен и дългосрочен аспект

Данните в таблица 9 показват, че през периода 2009-2015 г. е постоянна тенденцията на увеличаване на средната продължителност на живот на населението в област Велико Търново, като тя е по-висока при жените.

Таблица 9. Средна продължителност на живота на населението за област Велико Търново по пол за периода 2009-2015 г.

Област	2009-2011 г.			2010-2012 г.			2011-2013 г.			2012-2014 г.			2013-2015 г.		
	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени	Общо	Мъже	Жени
Велико Търново	73,39	69,82	77,16	73,56	70,34	76,59	73,80	70,57	77,17	74,10	70,98	77,32	74,29	70,85	77,90

Източник: Национален статистически институт

Прогнозата за населението на област Велико Търново до 2070 г., при хипотеза на конвергентност, е следната:

Таблица 10. Прогноза за населението на област Велико Търново за периода 2015-2070 г.

Област/Пол	При хипотеза за конвергентност ¹											
	Години											
	2015	2020	2025	2030	2035	2040	2045	2050	2055	2060	2065	2070
Велико Търново	246 478	235 268	223 762	211 691	199 637	188 210	177 726	168 124	159 009	150 042	141 144	132 493
Мъже	119 320	114 343	109 236	103 854	98 520	93 504	88 872	84 537	80 292	76 012	71 715	67 536
Жени	127 158	120 925	114 526	107 837	101 117	94 706	88 854	83 587	78 717	74 030	69 429	64 957

¹ При хипотеза за конвергентност: Този вариант се определя като реалистичен и е съобразен с нормативните изисквания на Европейския съюз за демографското и социално-икономическото развитие на страните членки.

Източник: Национален статистически институт



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Прогнозата за населението на област Велико Търново в дългосрочен аспект очертава негативна тенденция. Населението в областта ще намалее с 34 787 д. (14,1%) до 2030 г., със 78 354 д. (31,8%) до 2050 г. и със 113 985 д. (46,2%) до 2070 г. спрямо броя за населението към настоящия момент (2015 г. – 132 493 д.), т.е. почти наполовина.

На таблица 11 са представени прогнозни стойности за броя на населението по населени места в община Стражица за периода 2013-2035 г.:

Таблица 11. Прогноза за населението по населени места в община Стражица за периода 2013-2035 г.

Населени места	2013	2020	2025	2030	2035
Общо за общината	12 444	11 835	11 409	11 009	10 634
с. Асеново	631	600	579	558	539
с. Балканци	140	133	128	124	120
с. Благоево	352	335	323	311	301
с. Бряговица	408	388	374	361	349
с. Виноград	576	548	528	510	492
с. Владислав	268	255	246	237	229
с. Водно	4	3	3	2	2
с. Горски Сеновец	263	250	241	233	225
с. Железарци	36	25	22	20	18
с. Кавлак	40	38	35	31	30
с. Камен	1 506	1 450	1 404	1 361	1 320
с. Кесарево	1 305	1 241	1 197	1 155	1 115
с. Лозен	368	350	337	326	314
с. Любенци	7	7	5	4	4
с. Мирово	169	161	155	150	144
с. Николаево	100	93	90	88	85
с. Нова Върбовка	222	211	204	196	190
с. Ново градище	88	80	77	73	70
гр. Стражица	4 372	4 158	4 009	3 868	3 736
с. Сушица	764	727	700	676	653
с. Теменуга	23	20	18	16	13
с. Царски извор	802	763	735	710	685

Източник: Записка към Общ устройствен план на Община Стражица

Видно от таблицата е, че за община Стражица се очертава същата негативна тенденция по отношение на броя на населението, както и при прогнозните стойности за област Велико Търново. Населението в общината ще намалее с 303 д. (2,5%) до 2020 г., с 1 135 д. (9,3%) до 2030 г. и с 1 510 д. (12,4%) до 2035 г. спрямо броя му към 2013 г.

3.5. Доходи, заетост и безработица в община Стражица

На таблица 12 са представени данни относно средногодишния доход на лице от домакинство в община Стражица за периода 2010-2014 г.:

Таблица 12. Средногодишен доход на лице от домакинство за периода 2010-2014 г.

	2010 г.	2013 г.	2014 г.
България	3 648 лв.	4 814 лв.	4 813 лв.
Област Велико Търново	3 502 лв.	4 385 лв.	4 288 лв.

Източник: Национален статистически институт



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Данните от таблицата показват, че средногодишния доход на лице от домакинство в област Велико Търново е сравнително близък с отчетения на национално ниво. Средногодишния доход на лице от домакинство в областта е нараснал с 786 лв. (22,5%) за 2014 г. спрямо стойността му през 2010 г. (3 502 лв.). Отчетените стойности на показателя за областта през 2014 г. показват, че доходът на лице от домакинство в областта е с 525 лв. по-нисък спрямо отчетения за страната (2014 г. – 4 813 лв.).

По отношение на **заетостта**, в общината през 2013 г. в различните отрасли на икономиката са заети 1 779 д. или 1,69% повече спрямо броя им през 2011 г. (1 748 д.).

Броят на заетите лица и относителния им дял по икономически сектори са представени по-долу:

- **Първичен сектор** – 400 наети лица (22,5%);
- **Вторичен сектор** – 934 наети лица (49,4%);
- **Третичен сектор** – 445 наети лица (25%).

По данни на НСИ, през 2013 г. най-голям дял заети лица има в сектора на “Преработващата промишленост” – 51,1%, сектор „Селско, горско и рибно стопанство“ – 22,5% и сектор „Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети“ – 18,3%.

За увеличаване на заетостта е необходимо модернизиране на производствената база, внедряване на нови технологии и иновации за по-голяма конкурентноспособност и по-добро качеството на произвежданите продукти.

Основен фактор, влияещ върху заетостта на Община Стражица е липсата на достатъчно нови предприятия, които да ангажират по-голям брой заети лица. Липсата на външни инвестиции в общината също допринася за нейното по-слабо развитие и възможността за реализация на безработните лица.

Данни за **безработицата**, търсенето и предлагането на трудовия пазар в общината са представени на таблицата 13:

Таблица 13. Безработица в община Стражица за периода 2011-2014 г.

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.
Регистрирани безработни - бр.	1 266	1 367	1 495	1 328
Равнище на безработица - %	29,5	31,9	34,9	31
Безработни лица до 29 г. включително	239	299	305	220
% безработни до 29 г.	18,88	21,87	20,40	16,57
Продължително безработни > 1 г.	552	570	621	695
% продължително безработни	43,6	41,7	41,54	52,33

Източник: Обяснителна записка – Общ устройствен план на община Стражица

Данните от таблицата очертават негативна тенденция по отношение на безработицата в община Стражица през разглеждания период – броя на безработните се е увеличил с 62 д. (4,9%) за 2014 г. спрямо началото на периода (2011 г. – 1 266 д.). Броят на безработните младежи (до 29 г. вкл.) значително нараства до 2013 г. (увеличение с 66 д. или 27,6% спрямо 2011 г.), след което за 2014 г. е отчетено намаление с 27,9% (85 д.). Значително нараства и броя на регистрираните



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



безработни с регистрация над 1 г. – увеличение със 143 д. (25,9%) за 2014 г. спрямо началото на периода. Равнището на безработицата се е повишило с 1,5% за 2014 г. спрямо 2011 г. Към 31.12.2014 г. равнището на безработица в общината е с значително по-високи стойности от средното за страната (10,5%) и средното за област Велико Търново (11,7%).

4. Икономически характеристики

4.1. Състояние на основните икономически сектори

През 2013 г. общинската икономика е с дял от 3,5% от нетните приходи от продажби, 4,2% от дълготрайните материални активи и 3,1% от заетите лица на област Велико Търново. Преобладаващата икономическа специализация на общината е в сферата на преработващата промишленост.

По данни ТСБ Велико Търново, към края на 2013 г. броят на икономически активните предприятия в общината е 286 или 2,8% от предприятията на територията на област Велико Търново. По отношение на броя на функциониращите предприятия и общия размер на произведената продукция на целевата територия се регистрира тенденция към повишаване ефективността на местната икономика, изразяваща се в намаляване на броя на предприятията и нарастване на размера на произведената продукция.

Данни за основните икономически показатели на община Стражица за периода 2011-2013 г. са представени на таблица 14:

Таблица 14. Основни икономически показатели на община Стражица за периода 2011-2013 г.

Показател	2011 г.	2012 г.	2013 г.
Произведена продукция (хил. лв.)	103 304	116 050	110 526
Приходи от дейността (хил. лв.)	148 339	160 724	180 890
Нетни приходи от продажби (хил. лв.)	133 497	144 062	153 523
ДМА (хил. лв.)	65 578	71 451	75 474
Предприятия (брой)	291	289	286
Заети лица (брой)	1 748	1 770	1 779

Източник: Записка към Общ устройствен план на община Стражица

Данните в таблицата показват, че приходите от дейността бележат тенденция към увеличение за разглеждания период (увеличение с 32 551 хил. лв. или 21,9%). Нетните приходи от продажби също се увеличават (увеличение с 20 026 хил. лв. или 15%). Броят на предприятията незначително намалява, докато броят на заетите лица бележи тенденция към увеличение.

С най-голям дял в произведената брутна продукция в общинската икономика са секторите „Преработваща промишленост“ и „Селско стопанство“. За периода 2011-2013 г. е отчетен ръст в произведената брутна продукция в секторите „Хотелиерство и ресторантьорство“ и „Транспорт, складиране и съобщения“.

С най-голям дял в разпределението на нетните приходи от продажби по сектори от икономически дейности за периода 2011-2013 г. са секторите „Преработваща промишленост“ (50,7%), „Търговия; Ремонт на автомобили и мотоциклети“ (28,3%), следвани от секторите „Селско, горско и рибно стопанство“ 21.9 %, „Транспорт, складиране и пощи“ (1,5%),



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



“Строителство“(13,4 %), “Хотелиерство и ресторантьорство“ (8,9%).

По отношение на броя на предприятията според заетите в тях лица могат да бъдат направени следните изводи за периода 2011-2013 г.: по данни на НСИ, към края на 2013 г. на територията на общината най-разпространени са микропредприятията (до 9 заети), които заемат дял от 89,2%. Малките предприятия (10 до 49 заети) заемат дял от 8,4%, а средните предприятия (50 до 249 заети) - 2,4%. На територията на общината няма големи предприятия (с над 250 заети).

• **Селско стопанство**

Секторът „Селско, горско и рибно стопанство“, който осигурява 22% от заетостта, е ключов за община Стражица. Селското стопанство като икономическа дейност е застъпено във всички населени места на територията на общината, като то е основен отрасъл в селата. Развити са и двата клона на селското стопанство - растениевъдство и животновъдство.

Растениевъдство

Земеделските земи в общината през 2013 г. са 303 438 дка, от които нивите са 253 362 дка (83,5%), ливадите и пасищата – 36 783 дка (12,1%), а трайните насаждения (вкл. лозя) са 13 293 дка (4,4%).

В общината преобладават дребните стопанства (до 10 дка), които произвеждат продукция за собствена консумация. Средните стопанства (от 10 до 100 дка) са с малък дял и пазарна насоченост. Общината се характеризира с ниска степен на ефективност в експлоатацията на земеделските земи, което създава необходимост от действия в обратна посока. От друга страна, дребните стопанства могат да бъдат източник на допълнителни доходи и привлекателно решение за диверсифициране на местната икономика.

Преобладаващият дял от обработваемите земеделски земи се заема от *зърнените и маслодайните култури*. Най-голяма площ заемат пшеницата (65,631 дка), слънчогледа (68,225 дка) и царевичата (19,788 дка.). Нарастването на дела на отглеждани култури, различни от традиционната, която за района е пшеницата, показва неусвоен потенциал на растениевъдството, който следва целенасочено да се насърчава с подходящи пакети от стимули.

Добра перспектива за развитие е отбелязана при *зеленчукопроизводството, овощарството и лозарството*. Сред отглежданите зеленчуци с най-голям дял са пипера (101,22 дка), лука (68 дка) и картофите (44,587 дка). Отглеждат се също така тикви, фасул, дини, захарно цвекло, домати, краставици и др. По отношение на плодовете и площите с трайни насаждения, най-много преобладават орехи (757,52 дка), следвани от винени лозя (376,367 дка), сливи (86,012 дка), лешници (77,722 дка), ябълки (15 дка) и череши (13,5 дка). Характерна особеност за разглежданите отрасли е, че те се концентрират в малки стопанства и са преобладаващо за лични нужди. *Зеленчукопроизводството* и застъпено в селата Кесарево и Бряговица. Има две новосъздадени лозови масиви с промишлени цели – в гр. Стражица и в с. Камен. Овощните и зеленчукови площи са с предимно разпокъсана собственост, поради което не успяват да привлекат инвеститори. Въпреки това, **районът на община Стражица е характеризирани като ключов за развитието на зеленчукопроизводството в област Велико Търново** и следва целенасочено да се подкрепя. Слабият инвеститорски интерес основно се



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



дължи с преобладаващия брой дребни стопанства, произвеждащи продукция за собствена консумация.

Отдалечеността от промишлени замърсители е добра предпоставка за производството на екологично чиста селскостопанска продукция и провеждане на биоземеделие. Към 2013 г. има само едно биологично сертифицирано стопанство, което отглежда орехи, а потенциалът на общината е голям.

Животновъдство

В общината преобладават малките животновъдни стопанства, чийто собственици все още отглеждат своите животни в семейно-битова среда и тяхната продукция се използва предимно за задоволяване на лични нужди.

Птицевъдството е широко застъпено, като доминира отглеждането на бройлери. Ферми за борйлери има в следните населени места: селата Блуканци, Благоево, Бряговица, Владислав, Горски Сеновец, Кесарево, Лозен, Камен и град Стражица.

Говедовъдството е представено от 65 регистрирани кравеферми за производство на краве мляко (за 2015 г.). Кравеферми има на територията на следните населени места: селата Асеново, Благоево, Бряговица, Горски Сеновец, Камен, Кесарево, Мирово и Теменуга.

Овцевъдството, козевъдството и свиневъдството нямат пазарна ориентация.

На базата на наличните над 30 водоема, даващи възможност за рибовъдство се отглеждат над 600 тона риба, което създава предпоставка за създаване на малки рибопереработвателни предприятия и рибовъдни ферми за постигане на максимална ефективност на сектора и осигуряване на устойчивост. Микрорязовирите, в които се отглежда риба са локализирани в землищата на селата Асеново, Балканци, Бряговица, Виноград, Камен, Кесарево, Николаево, Нова Върбовка, Сушица и гр. Стражица.

Пчеларството през 2013 г. е представено от 5 165 пчелни семейства. Релефът, флората и екологично чистата среда в общината са особено подходящи за развитието на пчеларството. Интересът към този сектор се засилва поради експортната му насоченост и сериозните валутни постъпления, осигуряващи допълнителни доходи на производителите и относително бързата възвръщаемост на вложените средства. На територията на град Стражица и селата Кесарево, Асеново, Бряговица, Сушица, Виноград, Балканци и Николаево са предвидени мерки за насърчаване развитието на пчеларството.

Горско стопанство

Горският фонд на общината към 31.12.2014 г. е 144 282 дка. Горските площи в община Стражица съставляват 26,5% от общата ѝ територия. Дърводобивът е умерено развит и има налични дивечовъдни станции. Близо 30 000 дка горска площ е държавна собственост. Общинските гори са разположени в землищата на селата Мирово, Асеново, Горски Сеновец, Благоево, Кавлак и Лозен. Преобладават широколистните гори. Видовият състав на горите съдържа: цер, благун, келяв габър, сребролистна липа, акация, зимен дъб, габър, черен бор, клен и др.

На територията на горския фонд се осъществяват редица странични ползвания – паша на едър и дребен добитък, добив на сено от голите площи и др.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



В горското стопанство на общината протичат типични негативни процеси като: сравнително голям добив на дървесина, хаотично и недостатъчно контролиране провеждане на различните видове сеч, липса на адекватни грижи за подлеса и възпроизводството, почти пълна липса на залесителни и други горскостопански дейности. Това нанася съответни щети на горските фондове като стопански и ландшафтен ресурс, а също така оказва и негативно влияние върху флората и фауната.

Негативните процеси на територията на общината не са в застрашителните мащаби, типични за други региони и естественият облик на горския ландшафт е в значителна степен съхранен, със сравнително успешно възпроизводство и добри възможности за бъдещо развитие.

Горите в общината и района имат социално-хигиенни, защитно-водоохранни, противоерозионни и здравно-украшни функции. Те предпазват прилежащите земи от развитието на ерозионни процеси и увеличават плодородието им, подобряват климата, акумулират големи количества от падналите дъждовни води и намаляват скоростта на водния отток, с което и предпазват почвата от ерозия. Горският фонд предоставя възможности за дърводобив и преработване, възраждане на традиционните за района бъчварство и дърводелство, гъбарство и билкарство.

• **Промисленост**

Промислеността в община Стражица е концентрирана в производствени (радиатори, ел.нагреватели, отоплителна техника, слънчеви инсталации, камини, металообработване, велпапе и опаковки) и преработващи предприятия (преработка на етерично-маслени култури, дървопреработка, мелничарска промисленост и хлебопроизводство, месопреработваща промисленост, млекопреработваща промисленост, производство на вино).

Водещо значение в общинската икономика има преработващата промисленост. Основните предприятия в преработващата промисленост са разположени в град Стражица.

На територията на община Стражица има изградена **индустриална зона**, която е изцяло готова за експлоатация. Електрифицирана е, разполага с необходимата инфраструктура, която включва пътна инфраструктура (граница с околновръстния път на гр. Стражица и има изградени пътища до всеки парцел в имота), ВиК инфраструктура (включена в градската пречиствателна станция) и комуникационна инфраструктура (интернет и телефон). Зоната е разположена върху 118 декара площ и има изградени паркинги. Теренът е подходящ за настаняване на предприятия от леката и преработвателна промисленост с нискозамърсяващи производства. Също така, върху площта ще могат да се изградят логистични центрове, халета за различни производства, складова база и др.

• **Туризм**

Важни условия за диверсификация на местната икономика и възможност за алтернативна заетост и допълнителни доходи предоставя обединяващия отрасъл туризъм. На територията на община Стражица, обаче, степента на изграденост на туристическа инфраструктура е все още незадоволителна, с оглед на наличния природен и антропогенен потенциал за развитие на туризъм. По данни на общината, местата за настаняване на целевата територия са 3 бр. (хотел в



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



гр. Стражица, ваканционен комплекс „Оазис“ до гр. Стражица и комплекс „Изворите“ до с. Камен), както и 30 заведения за хранене и развлечения. Сред туристическите атракции на територията на общината са:

- Ландшафтен парк „Малка България“, който се намира до главния път София – Варна, в близост до с. Железарци;
- Изворът „Света Марина“ в местността „Манастирището“ в землището на с. Кесарево, който блика веднъж годишно и народното предание му приписва лечебна сила;
- Пещерата „Котешката дупка“ в землището на с. Балканци, която не е достатъчно проучена;
- Вилна зона „Казълдере“.

Освен наличните природни ресурси на територията на община Стражица, съществуват и редица антропогенни, които формират богато, но все още неизследвано културно-историческо богатство, което е ключова предпоставка за развитие на туристически дейности.

Община Стражица има потенциал за развитие на рекреационния туризъм поради наличието на чиста околна среда, липса на производства, източник на замърсявания на въздуха, добро състояние на почвите и водите. Природните дадености на територията на общината благоприятстват за развитието и на селски, екотуризъм, ловен и риболовен туризъм.

5. Състояние на инфраструктурата

5.1. Водоснабдяване и канализация

Водоснабдяване

Водоснабдяването на населените места от областта се осигурява основно от местни водоизточници на подземни води. Гр. Стражица и селата Кесарево, Бряговица, Благоево, Владислав и Балканци получават вода за питейно-битови нужди от хидровъзел „Йовковци“. Останалите селища са с местни водоизточници (дренажи, каптажи, шахтови и тръбни кладенци), разположени на тяхна територия.

Водоизточниците за с. Горски Сеновец са 2 бр. шахтови кладенци, южно от село Горски Сеновец. Водата постъпва в помпена стания и с 4 групи помпи се доставя до с. Сушица, Царски извор, Асеново, м. „Тасладжа“, с. Горски Сеновец. Водоснабдяването на селото се допълва и от допълнителни подземни водоизточници.

На таблица 15 са представени водоизточниците на територията на общината:

Таблица 15. Водоизточници на територията на община Стражица

Населено място	Водоизточник	Техническо описание и параметри
с. Царски извор	Тласкателен водопровод от ПС Г. Сеновец до НВ Царски извор	тласк. водопр. – АЦ Ø125 мм, дълж. 3230 м Хран. водопр. за с. Сушица Ø300 мм, дълж. 570 м
с. Сушица	Тласкателен водопровод от ПС Г. Сеновец до ВН с. Сушица	тласк. водопр. – Ø273 мм, дълж. 530 м Хран. водопр. Ø300 мм, дълж. 570 м
с. Асеново	Напорен водопровод от разпр. водоем до НВ Асеново	Хран. водопр. за с. Асеново Ø200 мм, дълж. 150 м. Напорен водоем от ПС Г. Сеновец до разпр. водоем Ø200 мм, дълж. 6900 м
с. Г. Сеновец	Тласкател от ПС Г. Сеновец до НВ Горски Сеновец	тласк. водопр. – Ø80 мм, дълж. 850 м Хран. водопр. за с. Г. Сеновец Ø80 мм, дълж. 400 м
с. Николаево	От каптаж с площен дренаж	От ПС до нап. водопровод Ø150 мм, дълж. 150 м до



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



		НВ гравитачен водопровод Ø150 мм, дълж. 1200 м
с. Благоево, с. Владислав, с. Балканци	Шахов кладенец в земл. на с. Благоево	Водата от ШК постъпва в ЧВ и чрез ПС и тласк. водопр. Ø200, дълж. 2300 м достига до НВ От НВ 6 по грав. водопр. Ø125мм, дълж. 700 м за с. Благоево От НВ дрег. гравитачен водопрод до ПС с. Владислав и по тласкателен водопровод до НВ с. Владислав. От водоема по гр. водопр. Ø125 мм с дълж. 300 м до водопр. мрежа на с. Владислав. От ПС Владислав тласкател към НВ на с. Балканци. От НВ водата се довежда до вътр. водопр. мрежа на с. Балканци по грав. водопр. Ø125 мм, дълж. 230 м
с. Камен	Шахов кладенец на запад от селото	Чрез ПС и тласк. водопровод Ø200 мм, дълж. 3200 м достига до НВ, откъдето по грав. водопровод Ø200 мм, дълж. 700 м захр. вътр. водопр. мрежа
с. Ново градище с. Любенци с. Кавлак	Шахов кладенец в земл. на с. Любенци в северна посока	От ШК чрез ПС и напорен водопр. Ø159 мм, дълж. 2200 м до ПС втори подем и чрез нап. водопр. Ø159 мм, дълж. 2800 м до НВ. От водоема тръгват 2 грав. водопр. Ø159 мм за с. Кавлак с дълж. 1700 м и с. Н. Градище с дълж. 2300 м
с. Лозен	дренаж и шахтов кладенец	От двата водоизточника чрез ПС и тласк. водопр. Ø150 мм с дълж. 1380 до НВ, от НВ по грав. водопр. Ø200мм, с дълж. 1590 м захр. вътр. вод. мрежа
с. Мирово	Шахов кладенец, северно от селото	От ШК по тласк. водопр. Ø100 мм, с дълж. 200 м до ПС I-ви подем, по тласк. водопр. до ПС II-ри подем, от нея по напорен водопр. Ø100 мм с дълж. 1600 м до НВ откъдето по грав. водопр. Ø80мм с дълж. 200 м захр. вътр. водопр. мрежа
с. Нова Върбовка	Шахов кладенец, североизточно от селото	От ШК чрез ПС и тласк. водопр. Ø200 мм, дълж. 2600 м до НВ, откъдето по грав. водопр. Ø150 мм с дълж. 450 м захр. вътр. вод. мрежа
с. Водно	Два броя каптажи	от каптажи до черпателен водопровод по два отделни грав. водопровада Ø80 мм с дълж. 250 и 52 м. От ПС по тласк. водопр. Ø80 мм с дълж. 200 м до НВ, откъдето по грав. водопр. Ø100 мм с дълж. 100 м захр. вътр. водопр. мрежа
с. Виноград	Два броя каптажи, западно от селото	I-ви каптаж - чрез грав. водопр. Ø150мм с дълж. 2740 м до НВ в селото II-ри каптаж – чрез ПС и тласк. водопр. Ø100 мм с дълж. 1200 м достига до НВ, откъдето по грав. водопр. Ø125 мм с дълж. 600 м захр. вътр. водопр. мрежа

Източник: Обяснителна записка към Общ устройствен план на община Стражица

Канализация

Канализационна мрежа е изградена в град Стражица (95,6%) и частично изградена в

⁶НВ – напорен водопровод, ПС – помпена станция, ШК – шахтов кладенец



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



селата Кесарево (58%), Камен (52%) и Сушица (40%). Реализирани са първите етапи на проекти за изграждане на вътрешна канализационна мрежа с пречиствателни съоръжения в селата Сушица, Камен и Кесарево, чийто проекти се финансират по ПРСР 2007- 2013 г., Мярка 321 – „Основни услуги за населението и икономиката в селските райони”.

Неизградеността на канализационни мрежи в района е причина за заустване на отпадъчните води директно в реки и дерета или отвеждане в септични ями. Има една изградена ПСОВ - гр. Стражица, но тя е без изградено биологично стъпало.

5.2. Електроенергийна инфраструктура

Община Стражица се отличава с относително добре развита енергийна инфраструктура. Всички населени места са електроснабдени и практически не съществуват проблеми за мрежите на електроразпределението. Основен източник на енергия е националната електроенергийна система, посредством един от основните възли на преносната система – подстанция Горна Оряховица с трансформация на напрежението 220/110/20 kV. Чрез трансформаторна районна подстанция 110/20 kV, разположена на територията на гр. Стражица, се осигурява захранването на цялата община.

В общината има изготвена краткосрочна Програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в изпълнение на нормативното задължение по чл. 10 от Закона за енергията от възобновяеми източници.

Общината е предприела няколко инициативи, насочени към енергийна ефективност, изразяващи се в помяна на отоплителни инсталации, смяна на дограми, външни фасади, покривни конструкции др. Количеството на генерираните енергийни спестявания всяка година нараства, макар и с много малки темпове.

Уличното осветление, както и отоплителните инсталации в обществените сгради са остарели и са причина за високите експлоатационни разходи. Общината не е извършвала енергоспестяващи мерки за улично осветление.

5.3. Газоснабдяване

В община Стражица няма газифицирани райони, но са налице добри условия за газифициране на града.

През територията на общината преминава Северния клон на националната газопроводна система.

5.4. Транспортна инфраструктура и комуникации

В община Стражица е развит пътния и железопътния транспорт.

Пътният транспорт е приоритетен за общината, тъй като осъществява връзките между отделните населени места.

На територията на общината има 1 ЖП линия (дължина 39,708 км.) - София – Варна през Горна Оряховица, която е от национално значение. Техническото ѝ състояние се определя като добро. ЖП гара има в град Стражица, а спирки в селата Кесарево и Асеново.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



През територията на Община Стражица преминават следните пътища от Републиканската пътна мрежа /РПМ/ :

- **първокласен път I-4 /Е-772/ Коритна- Български извор – Микре- о.п.Севлиево- Велико Търново- о.п.Омуртаг- о.п.Търговище- /о.п.Разград- о.п.Шумен/.** Дължината му в рамките на общината е 16 км. от км.156+900 до км.172+900.
- **третокласен път III-407 /Велико Търново- о.п.Омуртаг/ Моравица- Ново Градище- Мирово – Стражица- Царски извор – Лозен – Орловец- Полски Тръмбеш- Страхилово- Павел- Совата- Царевец.** Този път е с дължина от 46,9 км от км.2+500 до км.49+400.
- **третокласен път III-514 /Копривец – Водица/- Камен – Драганово- Долна Оряховица- Горна Оряховица- Велико Търново.** Дължината на този път възлиза на 19км. от км.0+000 до км.19+000.
- **третокласен път III-4005 /Велико Търново- о.п.Омуртаг/ Гара Кесарово- Стражица.** Дължината на този път е 7,117 км. от км. 0+000 до км. 7+117.
- **третокласен път III-4072 Стражица – Николаево- /Камен- Попово /.** Този път е с дължина от 12,307 км.
- **третокласен път III-4073 Царски извор- Горски Горен Тръмбеш- Драганово.** Дължината на този път е 3,50 км. от км.0+000 до км-3+500.
- **третокласен път III-4082 /Илийно- Стеврек/Глашатай – Капище – Банковец- Длъжка поляна – Чешма – Кесарево- гара Кесарево /Велико Търново- о.п.Омуртаг/.** Този път е с дължина от 8,446 км. от км.32+000 до км.40+446.

Общата дължина на пътищата от Републиканската пътна мрежа възлиза на 113,27 км.

През територията на Общината преминава още един път от РПМ II-51 с дължина около 2,4 км.

Пътищата от Републиканската пътна мрежа преминават през десет населени места, докато останалите 12 се обслужват от местни /общински/ пътища.

Общинската пътна мрежа включва 21 пътя с дължина от 89,48км. Те са:

пътища I категория

- **VTR 1285 Стражица- Балканиц- разклон I-4 – Кесарево.** Пътят е с дължина от 14,4 км.
- **VTR 1286 /III- 4082 Кесарево- гара Кесарево/- граница Джулюница.** Този път е с дължина от 0,7 км.
- **VTR 1289 III- 407 /Виноград- Полски Тръмбеш – Бистренци- Дряновец.** Пътят е дълъг 3 км.
- **VTR 1292 III- 514- Паусий.** Дължината му е 1,5 км.
- **VTR 1295 III- 407 – III- 4005- околоръстен път Стражица.** Дължина му е 1,6 км..

пътища II категория

- **TGV 2133 Път „Горица”- Манастирица- гара Асеново.** Дължината му е 0,6 км. от км.9+600 до км.10+200.
- **VTR 2280 I- 4 /Велико Търново- Омуртаг/ - Железарци.** Дължината му е 5 км.
- **VTR 2283 Мирово- гара Асеново- Асеново.** Дължината на този път е 7,1 км.
- **VTR 2284 Стражица- Асеново.** Дължината му е 5,706 км.
- **VTR 2287 Стражица- Бряговица- разклон Върбица.** Дължината му е 10 км.
- **VTR 2288 Царски извор- Сушица- III-514.** Дължината му е 8,737 км.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- **VTR 2290 III- 407 - Лозен – Виноград- Паусий.** Дължината на този път е 1,6 км.
- **VTR 2291 II- 51 /Бяла- Попово/- Нова Върбовка- Камен.** Дължината му е 6,62 км.
- **VTR 2293 III- 4082 /Кесарево- Чешма/- Теменуга- Водно.** Дължината е 9,487 км.

пътища III категория

- **VTR 3281 III- 407 /Моравица- Мирово/- Кавлак- разклон I- 4.** Дължината му е 4,62 км.
 - **VTR 3282 III- 407 /Моравица- Мирово/- Любенци.** Дължината на пътя е 4,408 км.
 - **VTR 3294 Стражица – Благоево- Керамична фабрика.** Дължината му е 1км.
 - **VTR 3296 III- 4005 Кесарево – Стражица- гробищен парк.** Дължината му е 1км.
- Габарит – 12 м.
- **VTR 3297 Стражица – Асеново- местност Голчовец.** Дължината на пътя е 0,9 км.
 - **VTR 3298 III- 407 Мирово- Стражица- язовир Стражица.** Дължината му е 1,1км. Габарит 12 м.
 - **VTR 3299 III- 4005 ж.п. гара Кесарево- Стражица- зърнобаза Стражица.** Дължината на този път е 0,4 км.

Масовият обществен градски транспорт се осъществява от една автобусна фирма: „АЛЕКС ОК“ ЕООД. Тя има договор с Община Стражица до 20.12.2019 година. Поддържат се следните линии:

Междуградски линии:

- Стражица- Горна Оряховица- Стражица, целогодишно, 1 курс
- Стражица- Велико Търново- Стражица, целогодишно, 1 курс
- Стражица- Балканци- Велико Търново, целогодишно, 1 курс
- Стражица- Добри дял- Велико Търново- Стражица, целогодишно, 1 курс

Междуселски линии:

- Стражица- Асеново, само в работни дни, 3 курса на ден
- Стражица- Бряговица, само вторник, 2 курса
в учебни дни, 2 курса
- Стражица- ж.п.гара- Благоево – Владислав – Балканци – Кесарево - само вторник, 1 курс
- Стражица- ж.п.гара- Царски извор- Горски Сеновец – Лозен – Виноград- Сушица- Царски Извор- ж.п.гара- Стражица, в работни дни, 3 курса
- Стражица- ж.п.гара – Мирово- Ново Градище – Кавлак- Любенци, само вторник, 2 курса
- Стражица- ж.п.гара- Царски Извор- Горски Сеновец – Камен- Нова Върбовка- Лозен- Виноград – Сушица- Царски Извор- ж.п.гара- Стражица, в предпочивни дни, 1 курс
- Сушица- Царски Извор- ж.п.гара- Стражица, в работни дни, 3 курса
- Стражица – Джулюница- Стражица, целогодишно, 1 курс

Не всички села са обслужени в рамките на общината. Няма автобусна линия до следните четири села: Николаево, Железарци, Теменуга и Водно.

В нито едно от населените места няма автогара. Организиран са временни автоспирки.

6. Анализ на компонентите на околната среда

Ръководството на община Стражица отчита факта, че опазването на природата е в основата на устойчивото развитие на общината и провежда системно политика за подобряване



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



на компонентите на околната среда, защита на природното наследство и популяризиране на биологичното разнообразие.

Географските и икономическите условия в община Стражица са благоприятни за запазване на околната среда. На територията няма големи замърсяващи предприятия.

Община Стражица попада в района на действие на Регионалната инспекция по околната среда и водите - Велико Търново, която осигурява на регионално равнище държавната политика за опазването и осигуряването на благоприятна и здравословна среда в съответствие с установените стандарти и нормативи.

Непрекъснатата връзка с РИОСВ допринася за намаляване конфликта между развитието на местната промишленост и замърсяването, което оказват нейните производства върху състоянието на околната среда.

6.1. Въздух

По отношение на атмосферния въздух **не са установени превишения** над пределно допустимите концентрации на серен диоксид, азотен диоксид и озон. Единствено по показател „фини прахови частици под 10 μm “ са установени превишения на средноденонощните и средногодишни стойности, като основната причина са транспортът и отоплението на твърдо гориво през зимата.

Съгласно Наредба №7 към Закона за чистотата на атмосферния въздух община Стражица попада в район VI по чл. 30, ал. 1, т. 3 – район, в който нивата на един или няколко замърсителя са между съответните горни и долни оценъчни прагове.

На територията на общината няма станции за контрол на състоянието на въздуха. Извършва се периодичен контрол от РИОСВ – Велико Търново на азотен диоксид, серен диоксид, сероводород, прах и оловни аерозоли. На контрол подлежат паровата централа на „Велпа-91“ АД и мазутната централа на „Корадо – България“ АД. През летния сезон има значително замърсяване в района на главните пътища.

6.2. Води

Пробовземането и анализа на водните проби за физикохимичен и химичен мониторинг в района на РИОСВ - Велико Търново се изпълнява от три РЛ от ИАОС - Велико Търново, Русе и Плевен. При мониторинг от РИОСВ – Велико Търново е установено, че питейната вода в гр. Стражица и селата отговаря на нормативните изисквания за качество на водата, предназначена за питейно-битови цели, с изключение на селата Благоево, Балканци и Владислав. Водата в посочените села е с високо съдържание на нитрати – над 50 мг/л, но към настоящия момент приключва проект за изграждане на водопровод за трите села, с реализацията на който ще бъде решен проблема с високото съдържание на нитрати в питейната вода. Селата ще ползват вода от хидровъзел „Йовковци“. Посоченият проблем обаче остава актуален за селата Камен, Виноград и Лозен, където съдържанието на нитрати в питейната вода е над допустимите норми.

Качеството на водите на територията на общината се следи съответно:

- за р. Голяма река – след град Стражица на пункт BG1YN864411MS320;



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- за р. Лефеджа - при с. Бряговица преди вливането и в р. Янтра на пункт BG1YN00061MS140;
- за р. Стара река - при мост след с. Кесарево на пункт BG1YN00651MS160.

Като проблем по отношение на водите се откроява наднорменото съдържание на нитрати в питейната вода, което най-често е резултат от прекомерното и неправилно торене на почвата с органични и минерални торове във водосборната област на плитки подземни водоизточници, използвани за питейно водоснабдяване. Други източници на нитратно замърсяване на подземните води са отпадните води от животновъдни стопанства, нерегламентирани сметища, населени места без изградена канализация.

В допълнение, различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите обуславят появата и наличието на слаби и средно развити **ерозионни процеси**.

С изключение на три, **язовирните съоръжения** са в добро състояние и пълна експлоатационна годност, с благоприятна природна среда и със значителен потенциал като локални центрове на разнородна рекреационна активност.

От данните в **доклада на РИОСВ – Велико Търново за състоянието на околната среда през 2015 г.** може да се направят следните изводи:

- По отношение на *оценката на качеството на водите, според биологичните елементи за качество (БЕК)* за водните тела на територията на общината може да се обобщи следното:
 - В поречието на р. Лефеджа (Стара река) има разположени три пункта на основното течение – преди вливане в р. Янтра (с. Бряговица), при с. Майско и след с. Кесарево и по един пункт на притоците р. Голяма (при ХМС Стражица) и р. Джулюница (при с. Джулюница), както и два пункта на р. Веселина (преди и след яз. Йовковци). Основното течение на р. Лефеджа е в добро състояние, единствено в района на с. Кесарево състоянието е умерено, като през 2014 г. състоянието и на този пункт е било добро. Река Джулюница и р. Голяма са в умерено състояние;
- По отношение на *оценката на състоянието по водни тела, разположени по основните притоци на река Янтра*, за водните тела на територията на общината може да се обобщи следното:
 - р. Лефеджа (Стара река) с притоците –Джулюница и Голяма река (Биюкдере). Преди вливане в р. Янтра на мониторинговата станция на р. Лефеджа измерените физикохимични показатели показват добро състояние. Няма натоварване с метали или други специфични вещества.
 - На пунктовете по реките Джулюница и Голяма река, са измерени високи концентрации на азот нитритен, общ азот, ортофосфати и общ фосфор. Това замърсяване с хранителни вещества е резултат от неспазване на добрите земеделски практики по опазване на водите от замърсяване с нитрати. Цялото поречие на река Лефеджа е разположена в нитратно уязвимата зона от замърсяване с нитрати от земеделски дейности.
 - По поречието на р. Лефеджа няма натоварване с ПВ.



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- По отношение на *емитерите, заустващи отпадъчни води* за община Стражица може да се направи следния извод:
 - С променлив ефект на пречистване работят пречиствателните станции за производствени и битови отпадъчни води на инсталацията за производство на хартия на „Велпа – 91“ АД - гр. Стражица;
- От извършения контрол през годината не са установени нарушения в работата на *ГПСОВ - Стражица*;
- Завършено е строителството и в края на 2015 г. се *приеха и въведоха в експлоатация първите три ПСОВ от села*, както следва:
 1. „Вътрешна канализационна мрежа с. Кесарево - Първи етап“ и „Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ) с.Кесарево, Община Стражица, Област Велико Търново;
 2. „Вътрешна канализационна мрежа - Първи етап“ и „Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ)“ с.Камен, Община Стражица, Област Велико Търново;
 3. „Пречиствателна станция за отпадъчни води (ПСОВ)“ и „Вътрешна канализационна мрежа“ с. Сушица, община Стражица, област Велико Търново;
- През 2015 г. е въведен в експлоатация *обект: „Вътрешна канализационна мрежа с. Кесарево“*. Източникът на финансиране е Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. Общата стойност на обекта е 5 071.429 хил. лв. Изградени са Смесена канализация, L= 7 900 м, диаметри от DN300 до DN800 от гофр. полипропиленови тръби, 400 бр. сградни отклонения, 202 бр. РШ. Двустъпална ПСОВ за 1 600 е.ж. с довеждаща и обслужваща инфраструктура, Заустване на пречистени води в Стара река;
- През 2015 г. е въведен в експлоатация *обект: „Вътрешна канализационна мрежа с пречиствателно съоръжение в с. Камен – етап I“*. Източникът на финансиране е Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. Общата стойност на обекта е 4629.894 хил. лв. Изградени са: Смесена канализация, L= 6 700м, диаметри от DN300 до DN800 гофр. ПП тръби, 210бр. сгр. отклонения, 5бр. дъждопреливници, 199 бр. РШ. Двустъпална ПСОВ за 1 700 е.ж. с довеждаща и обслужваща инфраструктура, заустване на пречистени води в Каменско дере (р. Шипа);
- През 2015 г. е въведен в експлоатация *обект: „Канализация по път III – 514 “Камен-Драганово” от републиканската пътна мрежа в участъка през с. Камен“*. Източникът на финансиране е МРРБ. Общата стойност на обекта е 1 391.621 хил. лв. Изградени са: Смесена канализация, L= 1 050м, 75 бр. сградни отклонения, 21 бр. РШ;
- През 2015 г. е въведен в експлоатация *обект: „Вътрешна канализационна мрежа с пречиствателно съоръжение с. Сушица - етап I“*. Източникът на финансиране е Програма за развитие на селските райони 2007-2013 г. Общата стойност на обекта е 4438.479 хил. лв. Изградени са: Смесена канализация, L=9 020 м, диам. от DN300 до DN800 от гофрирани ПП тръби, 390 бр. сградни отклонения 6 бр. дъждо-преливници, 5 бр. прем. под дере, 213 бр. РШ.;
- През 2015 г. е въведен в експлоатация *обект: „ПСОВ“ Вътрешна канализационна мрежа, ПИ 000223 по КВС, землище на с. Сушица, общ. Стражица, обл. Велико Търново*. Източникът на финансиране е Програма за развитие на селските райони 2007-



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



2013 г. Общата стойност на обекта е 1 749.02 хил. лв. Изградена е Двустъпална ПСОВ за 1 200 е.ж. с довеждаща и обслужваща инфраструктура, заустване на пречистени води в Сушишко дере (р. Шипа).

- Съществуват участъци от *речни легла с намалена проводимост* вследствие наличие на наносни острови, отложени от динамичното действие на речното течение, храстовидна и дървесна растителност. При огледите през пролетта на 2015 г. е констатирана спешна необходимост от почистване на речните легла в потенциално опасни участъци при реките: р. Стара река при с. Кесарево и участък от р. Голяма река в землището на гр. Стражица;
- В Община Стражица е извършен оглед на *коригирани участъци от р. Голяма река*, намиращи се извън урбанизираната територия на населените места и са започнати действия от НС ЕАД за поддръжка на участъците;
- В сравнително добро състояние са *корекциите и брегозащитните съоръжения* /габиони, диги, подпорни стени и др./ на речното легло на р. Голяма река при гр. Стражица;
- Изграден е 1 бр. нов мост в с. Сушица, община Стражица.

6.3. Земи и почви

На територията на община Стражица не са установени земеделски земи, които да са трайно увредени, замърсени и негодни за селскостопанско производство - няма наднормено съдържание на вредни вещества в почвата; няма замърсяване на почвата с устойчиви органични замърсители (УОЗ); не е налична вредна киселинност.

Главен източник на замърсяване на почвите е **наторяването**.

Опояряването на декари стърнища и суха тревна растителност в земеделските земи и горския фонд водят до замърсяване на атмосферния въздух с вредни газове. Високата температура води до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс. В резултат се създава дисбаланс в екосистемата, тъй като микроорганизмите в почвата разлагат растителните остатъци и създават органични вещества – един от показателите за плодородието на почвата. За намаляване на пожарната опасност през пожароопасния сезон Кмета на община Стражица всяка година издава заповед за организация и провеждане на съответни мероприятия.

Свлачищните процеси са твърде ограничени по площ, но за сметка на това са често явление на територията на област Велико Търново - предпоставка за тях е значителното разпространение на мергели, особено в югоизточната част. Проявата на свлачища на територията на Община Стражица е сериозен проблем за състоянието преди всичко на шосейните пътища, част от които не са достатъчно противосвлачищно обезопасени.

Замърсени почви с тежки метали

По данни от **доклада на РИОСВ – Велико Търново за състоянието на околната среда през 2015 г.**, през 2014 г. по указания на ИАОС – София, Регионалната лаборатория в гр. Велико Търново е извършила пробонабиране и анализ на почвите от пункта в гр. Стражица. Широкомащабният мониторинг - I ниво включва анализ на следните показатели: почвена



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



реакция, специфична електропроводимост, биогенни елемент - общ азот, общ фосфор, нитратен азот, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност, гранулометричен състав, както и тежки метали – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен, живак. След анализ на резултатите е установено, че съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

Замърсени почви с пестициди

Пестицидите са химически средства за защита от вредители: насекоми, гризачи, паразитни гъби и плевелни растения. Употребата им води до рязко увеличаване на добивите от обработените с тях култури поради бързото унищожаване на вредители. Пестицидите трудно се разграждат по биологичен път и концентрацията им се увеличава многократно по дължината на хранителните вериги. Ако количеството на пестицида е било безвредно при първоначалното му прилагане, то след време при навлизане в последното звено на хранителната верига, то може да се окаже смъртоносно. Пестицидите се натрупват в човешкото тяло, причинявайки тежки увреждания в различни органи.

С финансовата помощ на МОСВ и МЗХ на територията на община Стражица са обособени два терена, на които се съхраняват забранени и негодни за употреба пестициди:

- Склад за съхранение на негодни за употреба пестициди, намиращ се в обект „Варово стопанство”, съхраняващ около 5 500 кг. прахообразни и 8 400 л. течни пестициди;
- 21 броя стоманобетонни „Б-Б” кубове, намиращи се в землището на с. Благоево, на около 3 км. югозападно от гр. Стражица, съхраняващи около 42 000 кг. излезли от употреба продукти за растителна защита.

При извършени проверки през 2015 г. от РИОСВ – Велико Търново е установено, че ББ-кубовете и склада са в добро състояние. При проверката не са констатирани течове от покривните конструкции на кубовете и сградата, разливи от бидони или нарушена цялост на опаковки на прахообразните пестициди. Кубовете са обезопасени със стабилни огради, снабдени са със знаци за опасност. Склада се охранява се чрез СОТ, снабден с изискващото се противопожарно оборудване – пожарогасители, одеяла и индивидуални средства за защита (ИСЗ) и има изготвен актуален аварийен план. За двата обекта има назначени със заповед на кмета отговорни лица, които водят стриктна отчетност на количествата съхранявани пестициди в отчетни книги, заверени от Директора на РИОСВ – Велико Търново.

6.4. Биоразнообразие

Законът за защитените територии въвежда категории защитени територии в съответствие с международната класификация. Определя се тяхното предназначение, режимът на опазването и ползването им. В закона са регламентирани процедурите за обявяване и промените в защитените територии като прекатегоризиране, заличаване, увеличение на площта, изменение в режима и др.

В защитените зони са разпространени следните видове:

- **Защитена зона BG0000432 „р. Голяма река“**
- ✓ *Растителни видове* - Обикновена пърчовка (*H. caprinum*);



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



- ✓ *Безгръбначни* - Алпийска розалия (*R. alpina*), Бисерна мида (*U. crassus*), Бръмбар рогащ (*L. cervus*), Буков сечко (*M. funereus*), Ивичест теодоксус (*T. transversalis*), Обикновен сечко (*C. cerdo*);
- ✓ *Риби* - Горчивка (*Rh. sericeus*), Обикновен щипок (*C. taenia*), Черна мряна (*B. meridionalis*);
- ✓ *Земноводни и влечуги* - Горчивка (*Rh. sericeus*), Обикновен щипок (*C. taenia*), Черна мряна (*B. meridionalis*);
- ✓ *Бозайници, без прилети* - Видра (*L. lutra*), Вълк (*C. lupus*), Добруджански хомяк (*M. newtoni*), Пъстър пор (*V. peregrina*);
- ✓ *Прилети* - Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*), Малък подковонос (*Rh. hipposideros*), Остроух нощник (*M. blythii*), Трицветен нощник (*M. emarginatus*), Южен подковонос (*Rh. euryale*).

• Защитена зона BG0000279 „р. Стара река“

- ✓ *Безгръбначни* - Алпийска розалия (*R. alpina*), Бисерна мида (*U. crassus*), Бръмбар рогащ (*L. cervus*), Буков сечко (*M. funereus*), Ивичест теодоксус (*T. transversalis*), Обикновен сечко (*C. cerdo*), Ручеен рак (*A. torrentium*);
- ✓ *Риби* - Балкански щипок (*S. aurata*), Главоч (*C. gobio*), Горчивка (*Rh. sericeus*), Обикновен щипок (*C. taenia*), Резовски карагъз (*A. tanaica*), Черна мряна (*B. meridionalis*);
- ✓ *Земноводни и влечуги* - Голям гребенест тритон (*T. karelinii*), Жълтокоремна бумка (*B. variegata*), Обикновена блатна костенурка (*E. orbicularis*), Смок (*E. saurovates*), Червенокоремна бумка (*B. bombina*), Шипобедрена костенурка (*T. graeca*), Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*);
- ✓ *Бозайници, без прилети* - Видра (*L. lutra*), Вълк (*C. lupus*), Пъстър пор (*V. peregrina*);
- ✓ *Прилети* - Голям нощник (*M. myotis*), Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*), Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*), Дългоух нощник (*M. bechsteinii*), Малък подковонос (*Rh. hipposideros*), Остроух нощник (*M. blythii*), Трицветен нощник (*M. emarginatus*).

• Защитена зона BG0000231 „Беленска гора“

- ✓ *Безгръбначни* - Алпийска розалия (*R. alpina*), Бисерна мида (*U. crassus*), Бръмбар рогащ (*L. cervus*), Буков сечко (*M. funereus*), Ивичест теодоксус (*T. transversalis*), Обикновен сечко (*C. cerdo*);
- ✓ *Земноводни и влечуги* - Смок (*E. saurovates*);
- ✓ *Бозайници, без прилети* - Вълк (*C. lupus*);
- ✓ *Прилети* - Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*).

• Защитена зона BG0000610 „река Янтра“

- ✓ *Безгръбначни* - Алпийска розалия (*R. alpina*), Бисерна мида (*U. crassus*), Бръмбар рогащ (*L. cervus*), Буков сечко (*M. funereus*), Ивичест теодоксус (*T. transversalis*), Лицена (*L. dispar*), Обикновен сечко (*C. cerdo*), Ручеен рак (*A. torrentium*), Ценагрион (*C. ornatum*);
- ✓ *Риби* - Балканска кротушка (*G. kessleri*), Балкански щипок (*S. aurata*), Белопера кротушка (*G. alpinus*), Високотел бибан (*G. baloni*), Виюн (*M. fossilis*), Голям щипок (*C.*



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- elongata) Голяма вретенарка (*Z. zingel*), Горчивка (*Rh. sericeus*), Ивичест бибан (*G. schraetzer*), Малка вретенарка (*Z. streber*), Обикновен щипок (*C. taenia*), Распер (*A. aspius*), Сабица (*P. cultratus*), Украинска минога (*E. Mariae*), Черна мряна (*B. meridionalis*);
- ✓ *Земноводни и влечуги* - Голям гребенест тритон (*T. karelinii*), Добруджански тритон (*T. dobrogicus*), Жълтокоремна бумка (*B. variegata*), Об. блатна костенурка (*E. orbicularis*), Смок (*E. sauromates*), Червенокоремна бумка (*B. bombina*), Шипоопашата костенурка (*T. hermanni*);
 - ✓ *Бозайници, без прилепи* - Видра (*L. lutra*), Вълк (*C. lupus*), Добруджански хомяк (*M. newtoni*), Лалугер (*S. citellus*), Пъстър пор (*V. peregrina*);
 - ✓ *Прилепи* - Голям нощник (*M. myotis*), Голям подковонос (*Rh. ferrumequinum*), Дългокрил прилеп (*M. schreibersii*), Дългопръст нощник (*M. saraccinii*), Дългоух нощник (*M. bechsteinii*), Малък подковонос (*Rh. hipposideros*), Остроух нощник (*M. blythii*), Подковонос на Мехели (*Rh. mehelyi*), Средиземноморски подковонос (*Rh. blasii*), Трицветен нощник (*M. emarginatus*), Широкоух прилеп (*B. barbastellus*), Южен подковонос (*Rh. euryale*).

Във връзка с опазването на защитените зони през 2014 г. са осъществени множество проверки от РИОСВ – Велико Търново. Най-много извънредни проверки са извършени в защитена зона BG0000610 „Река Янтра“. В резултат на проверките не са установени замърсявания или нарушение на законодателството по опазване на защитената зона.

Проведени са огледи за поддържане на проводимостта на речни корита, които попадат в границите на защитени зони: BG0000279 „Стара река“, BG0000432 „Голяма река“, BG0000610 „Река Янтра“.

7. Анализ по фактори на въздействие

7.1. Отпадъци

По отношение на **анализа и оценката на действащото законодателство и програмни документи в областта на управлението на отпадъците** са формулирани следните изводи и препоръки:

- Приетите наредби за управление на отпадъците и местните данъци и такси на Община Стражица са в пълно съответствие с новия ЗУО и с промените в ЗМДТ по отношение на новите разпоредби относно формирането на таксата за битови отпадъци;
- Наредбите са публикувани и достъпни за гражданите и заинтересованите лица, органи и организации на официалния сайт на общината (<http://strazhitsa.com/>) в раздел „Програми и наредби“ на секция „Общински съвет“;
- Община Стражица реализира годишни планове за действие към Регионалната програмата за управление на отпадъците на регион Велико Търново 2014-2020 г.;
- Ежегодно се изготвя план за контрол и мониторинг на депо за битови отпадъци – гр. Стражица, с направени водни проби от подземни води, повърхностни води, инфилтрат и извършена частична геодезическа снимка с цел отразяване на съществуващото



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



положение, заснемане на терена и натрупванията от битови отпадъци за изчисляване на техния обем;

- В общината е изготвена и приета с Решение №488/16.05.2014 г. на ОбС – Стражица „Програма за изграждане и функциониране на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки в Община Стражица за периода 2014-2018 г.

Най-важните констатации и изводи от направения **анализ на отпадъците** са следните:

- Община Стражица е член на Регионалното сдружение на общините за управление на отпадъците – Велико Търново, в което се включват общините Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Стражица, Елена и Златарица. Сдружението е учредено на учредително събрание, проведено на 20.07.2010 г. Председател на сдружението е кметът на Горна Оряховица;
- Във всички населени места на територията на общината са поставени съвременни съдове тип „Бобър“, тип „Бургаски“, тип „Ракла“, както и кофи за събиране на битови отпадъци;
- По отношение на честотата на събиране на отпадъците в общината Стражица може да се обобщи следното:
 - гр. Стражица – 2 пъти седмично; четирикубикови контейнери – 4 пъти месечно; контейнери тип „Бобър“ – ежедневно; контейнери тип „Мева“ – веднъж седмично;
 - с. Кесарево, с. Камен и с. Сушица – веднъж седмично;
 - с. Царски извор, с. Владислав, с. Балканци, с. Горски Сеновец, с. Асеново, с. Николаево, с. Бряговица, с. Благоево, с. Нова Върбовка, с. Виноград, с. Лозен, с. Любенци, с. Кавлак, с. Ново градище, с. Мирово – 2 пъти месечно.
- Нормата на натрупване на община Стражица е с колебливи стойности през периода 2012-2014 г. – по-висока стойност е отбелязана в началото на периода, за 2013 г. е отчетено намаление, а за 2014 г. – отново увеличение (увеличение с 4,5% за 2014 г. спрямо 2013 г.); Нормата на натрупване на отпадъците в общината е по-ниска от средната за областта и средната за страната;
- В община Стражица е въведена система за разделно събиране на отпадъците от опаковки от 2007 г. Сключен е договор с организацията по оползотворяване на отпадъци „Екопак“ АД;
- Не е въведена система за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци;
- Количествата на събраните строителни отпадъци бележат тенденция към значително увеличение за периода 2013-2015 г. (увеличение с 211 т. за 2015 г. (231 т.) спрямо 2013 г. (20 т.);
- По отношение на депата за неопасни отпадъци на територията на общината, има 4 находища, регистрирани за строителни материали с доказани запаси и заведени в МОСВ в Националния баланс на запасите, а именно: Стражица – 1 бр., с. Кесарево – 2 бр., с. Брягово – 1 бр.;
- Община Стражица организира дейности по разделно събиране на масово разпространени отпадъци каквито са: излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); негодни



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО);

Основните изводи и препоръки, които са формулирани на основата на **анализа за инфраструктурата за отпадъци** на територията на община Стражица са следните:

- Предстои въвеждане в експлоатация на Регионално депо с „Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново” по ОП „Околна среда 2007-2013”.С „Изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново” ще бъдат поети отпадъците на шестте общини - Велико Търново, Горна Оряховица, Лясковец, Елена, Златарица и Стражица. След изграждането на системата ще се пристъпи към закриването на пет сметища, които не отговарят на изискванията на Европейското законодателство. По данни на Регионалното сдружение на общините – Регионалното депо за неопасни отпадъци, намиращо се в с. Шереметя, общ. Велико Търново ще бъде изградено до 15 август 2016 г. Бъдещото депо се простира на площ от 165 декара, ще има сепарираща и компостираща инсталация и площадка за механично третиране на отпадъците по съвременни технологии;
- Понастоящем събирането и транспортирането на битовите отпадъци от всичките 22 населени места в общината до общинското депо в землището на гр. Стражица, местност „Сухото дере“, се извършва от „Клинър“ ООД, гр. Кърджали;
- На депото се депонират както битови, така и строителни и производствени неопасни отпадъци. Височината на натрупаните отпадъци на места достига до 3,5-4 м.;
- Изработен е комплексен проект (част ПУП и инвестиционен проект) за закриване и рекултивиране на сметището. По проекта на ОУПО Стражица ПИ 126015 е с предвиждане „за рекултивация и озеленяване“;
- На територията на община Стражица няма изградени претоварни станции;
- Населението на гр. Стражица е под 10 000 жители (с оглед хипотезата на чл. 19, ал. 3, т. 10 от ЗУО)и не е определена площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани битови отпадъци от населението;
- В община Стражица няма налична инсталация за оползотворяване на сметищен газ;
- Общината е осигурена със съдове за събиране на битови отпадъци и не е необходимо да се предвиждат нови, а само периодична подмяна на амортизираните;
- Не са налични съдове за домашно компостиране и при въвеждането на такава система е необходимо закупуването им;
- В община Стражица е изградена ПСОВ гр. Стражица, но тя е без изградено биологично стъпало;
- През 2015 г. са приети и въведени в експлоатация ПСОВ за селата Кесарево, Камен и Сушица.

Основни изводи от **анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците**, с акцент върху контролните функции, са представени по-долу:



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- Отговорните лица по управлението на дейностите с отпадъците са: Общински съвет, кмет на общината, кметове на населени места, както и експертите от Общинската администрация;
- Препоръчва се увеличаването на щатната бройка (поне с още 1 бр.) на служителите в Общинската администрация и отделянето на самостоятелна длъжност за управление на отпадъците, която да обхваща изпълнението на дейности, свързани с тази политика на общината;
- Служителите, пряко свързани с опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците са обезпечени с нужната материално-техническа и информационна база;
- За повишаване на професионалния капацитет е препоръчително служителите, ангажирани с дейностите по опазване на околната среда и в частност с управлението на отпадъците, да участват в семинари, работни срещи, обучения и други, организирани от МОСВ, Организации по оползотворяване, Браншови организации, РИОСВ, Регионални сдружения, проекти на администрацията по ОПАК и други.

Основните изводи от извършения **анализ на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване** в община Стражица са следните:

- През 2016 година са почистени 39 бр. нерегламентирани сметища от цялата територия на общината;
- Често срещан проблем е образуването на локални замърсявания.

Основните изводи от извършения **анализ на организационните схеми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите** са:

- С оглед измененията на чл. 67, ал. 2 от ЗУО в сила от 01.01.2015 г. свързана с определяне размера на таксата в случаите, когато не може да се установи количеството на битовите отпадъци, размерът на таксата се определя в левове на ползвател или пропорционално върху основа, определена от общинския съвет, която не може да бъде данъчната оценка на недвижимите имоти, тяхната балансова стойност или пазарната им цена, наредбата на община Стражица отговаря на нормативните изисквания и не следва да се актуализира;
- Средствата, които общината събира от такса битови отпадъци покриват разходите за управление на отпадъците;
- Целесъобразно е да се проучат и използват възможностите по европейски и други публични средства за финансиране на разходите за управление на отпадъците.

Обобщени изводи от **анализа на информирането на обществеността по въпросите на управление на отпадъците** са представени по-долу:

- За информиране на обществеността Общинска администрация - Стражица използва предимно поставянето на съобщения, обяви, банери, рекламни материали, както и публикуването на информация на официалния сайт на общината;



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- Община Стражица ежегодно прилага различни мерки във връзка с провеждането на разяснителни кампании сред населението относно дейностите по управление на отпадъците;
- В Общината са налични стратегически документи, в които да са указани и/или включени мерки за водене на информационно-разяснителна политика;
- Достигнатите резултати до тук по отношение на информираността и предоставянето на информация на гражданите са добри, необходимо е да продължи регулярното провеждане на информационните кампании за населението, с цел увеличаване на възможностите на Общината за достигане на набелязаните мерки в развитието на дейността по управлението на отпадъците.

Резултатите от *анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци* показват, че:

- Събираната информация в Община Стражица по отношение на сключения договор с изпълнител за извършване на дейности по управление на отпадъците е достатъчна, пълна и надеждна. Същото важи и за информацията, предоставена от назначените служители в системата за събиране и транспортиране на битови отпадъци. Въз основа на предоставените данни могат да се подготвят различни справки, отчети, програми, стратегии и др.;
- Основен проблем е събирането на информация от лицата, които извършват дейности по управление на отпадъци на територията на Общината самостоятелно;
- Необходимо е в Общината да се създадат ясни правила за събиране на информация за образуваните отпадъци от тези лица и площадки. Също така е необходимо да се извършват периодични проверки от служители на общинската администрация, с което да се контролира дейността на площадките, на които се предават отпадъци, както и достоверността на данните.

7.2. Шум

На територията на община Стражица няма големи промишлени обекти, които да създават наднормени шумови нива. В повечето промишлени предприятия има отделни работни места, които налагат ползването на индивидуални защитни средства.

Основен източник на шумово замърсяване в общината е автотранспортът, като се очаква в бъдеще това шумово замърсяване да се повиши. Очаква се и повишаване на шумовото и прахово замърсяване от строително-ремонтните дейности на територията на общината, свързани с повишения инвестиционен интерес. Шумовото замърсяване от автомобилния транспорт може да бъде ограничено чрез създаването на зелени пояси и подобряване на състоянието на пътната настилка.

7.3. Радиационен контрол



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



В община Стражица не са установени наднормени стойности на йонизиращи лъчения, както и няма източници на радиационно замърсяване.

7.4. Зелена система

Териториите за озеленяване, парковете и градините в община Стражица заемат площ от 4,01 ха или 0,01% от територията на общината. Сред основните видове растителност са дървесната, храстовата и тревната. Като проблем с опазването на зелените площи се откроява нерегламентираното изхвърляне на отпадъци.

Извън населените места от територията на община Стражица има паркове за отдих, но повечето от тях са неподдържани, поради липсата на финансов ресурс. Парковете разполагат с изградена инфраструктура и са посещавани, но не са осигурени с транспорт.

Дейностите по почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване в община Стражица, се извършват от Общинско предприятие „Странични дейности“, както и от лица, назначени по програми за заетост.

Развитието на системата от зелени площи в общинския център и зоните за отдих е особено важно, тъй като те оказват положителен ефект върху качеството на въздуха, допринасят за намаляване на замърсяванията от транспорта и бита, особено през зимата, както и за подобряване на общия изглед на града и селата.

През пролетния сезон в общината се извършва ежегодно пролетно почистване.

В община Стражица е приета и действа *Наредба за опазване и поддържане на зелените площи, градините, трайните насаждения и чистотата на територията на Община Стражица*, която има за цел поддържане на оптимални жизнени условия на декоративната растителност в общинските зелени площи. Наредбата ще следва да се актуализира след приемане на настоящата програма. Сред останалите действащи общински наредби в областта на околната среда са: Наредба за реда и условията, свързани с разкопаване на благоустроени общински терени и зелени площи при извършване на строителни и монтажни работи на елементи от техническата инфраструктура на територията на Община Стражица; Наредба за опазване на околната среда на територията на Община Стражица; Наредба за управление, разпореждане, стопанисване и опазване на горските територии, собственост на Община Стражица; Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Стражица; Наредба за определяне на местна такса, която се заплаща при промяна на предназначението на земеделски земи от общинския поземлен фонд.

В обобщение на информацията, представена от Общинска администрация - Стражица, относно констатираните нарушения, свързани с околната среда, за които са издадени наказателни постановления от кмета на община Стражица, както и размера на наложените глоби и имуществени санкции, може да се заключи следното:

- през периода 2013-2015 г. са съставени 12 акта за нарушения, свързани с околната среда, и 12 наказателни постановления. Стойността на наложените глоби за нарушения възлиза на 700 лв.;



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- актовете са издадени за осъществяване на дейности, свързани със свободна паша на селскостопански животни в зелените площи и централната част на населеното място и неправомерно премахване на две дървета без издадено разрешително.

8. Администриране и публичност на дейностите по опазване на околната среда

Дейностите по опазване на околната среда представляват комплекс от решения и действия, свързани с околната среда, както и различните форми на контрол.

Основните видове услуги, предоставяни от общината и на територията на общината, свързани с опазване на околната среда, са следните:

- озеленяване и чистота в населените места;
- издаване на разрешителни /позволителни/ за бране на билки на територията на общината;
- сметосъбиране и сметоизвозване;
- издаване на разрешителни за депониране на строителни отпадъци и земни маси.

В състава на Общински съвет– Стражица функционира Постоянна комисия по земеделие, гори и опазване на околната среда.

Също така, към настоящия момент в общинската администрация е назначен еколог, който отговаря за опазването на околната среда, водите, почвите, въздуха, както и извършва контрол за неправомерната сеч на дървета в общината. Екологът отговаря и за предотвратяване изхвърлянето на отпадъци на неразрешените за това места и недопускане образуването на незаконни сметища.

За осигуряване на качествено и ефективно извършване на дейности, свързани с опазване на околната среда, и за подобряване на жизнената среда и облика на населените места община Стражица е изградила добро сътрудничество с регионалните органи на централни ведомства от компетенциите, на които са въпроси по опазване на околната среда, общината поддържа комуникация със следните институции: Министерство на околната среда и водите; Регионална инспекция по околната среда и водите - гр. Велико Търново; Басейнова дирекция „Дунавски район“; Областна администрация - Велико Търново.

Общината си сътрудничи в разглежданата област и със съседни общини, участващи в Регионалното депо (общините Велико Търново, Горна Оряховица, Златарица, Елена, Лясковец).

За информиране на обществеността по отношение на въпросите, свързани с опазването на околната среда, в сградата на общината и в кметствата са поставени информационни табла. Също така, на официалния сайт на общината <http://strazhitsa.com/> регулярно се публикува актуална информация по посочените въпроси. В допълнение, ежегодно общината участва в провеждането на кампании и инициативи, свързани с дейности по подобряване на околната среда („Да изчистим България за един ден“, „Часът на Земята“, Европейска седмица на мобилността, „ЕКО-училище“ и др.).

9. Финансиране на дейностите по опазване на околната среда



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



На таблица 16 е представена финансова информация относно дейностите по опазване на околната среда на община Стражица за периода 2013-2015 г.:

Таблица 16. Финансова информация за дейностите по опазване на околната среда на община Стражица за периода 2013-2015 г.

Приходи	2013 г.	2014 г.	2015 г.
Планирани приходи за околна среда	592 168	636 184	586 184
Реализирани приходи за околна среда	481 104	583 736	606 474
Планирани разходи	15,17	11,05	8,18
Реализирани разходи за околна среда	416 026	511 970	610 186
Общо реализирани разходи	331 073	409 025	565 349
Относителен дял от всички реализирани разходи	10,66	8,89	8,51

Източник: Общинска администрация - Стражица

От данните в таблицата могат да бъдат направени следните изводи за периода 2013-2015 г.:

- Планираните приходи за дейности по опазване на околна среда отбелязват колебливи стойности – за периода 2013-2014 г. се увеличават с 44 016 лв. (7,43%), след което започват да намаляват (намаление с 50 000 лв. или 7,86% за 2015 г. спрямо 2014 г.);
- Реализираните приходи за 2015 г. са със 125 370 лв. (26,1%) повече спрямо тези от началото на периода (2013 г. – 481 104 лв.);
- Извършените разходи за дейности по опазване на околната среда бележат тенденция към увеличение (увеличение със 194 160 лв. или 46,7% за 2015 г. спрямо 2013 г.);
- Относителният дял на реализираните разходи за дейности по опазване на околната среда спрямо всички реализирани разходи в общината за разглеждания период е до 10%;
- През целия разглеждан период реализираните приходи от дейности по опазване на околната среда остават с по-високи стойности спрямо извършените разходи.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



V. SWOT АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
Въздух	
Добро качество на атмосферния въздух (КАВ)	- Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, което води до замърсяване на атмосферния въздух с вредни газове - Влошаване качеството на атмосферния въздух в резултат от автомобилния трафик и ползването на твърдо гориво за отопление
Води	
- Питейната вода в гр. Стражица и селата отговоря на нормативните изисквания за качество на водата - Язовирните съоръжения са в добро състояние и пълна експлоатационна годност - Осигурено водоснабдяване за населените места от местни водоизточници, а за гр. Стражица и селата Кесарево, Благоево, Балканци и Владислав – от хидровъзел „Йовковци“ - Изградена ПСОВ – Стражица - Изградени канализационни системи за битови отпадни води и изградени пречиствателни станции за отпадъчни води в селата Камен, Сушица и Кесарево - Липса на големи промишлени предприятия, замърсяващи водите - Наличие на достатъчно количество собствен воден ресурс	- Липса на изградени канализационни системи за отпадни битови води и липса на изградени пречиствателни станции за отпадъчни води в останалите населени места в общината - ПСОВ -Стражицаняма изградено биологично стъпало - Замърсяване с нитрати на питейната вода в селата Камен, Виноград и Лозен - Прекомерното и неправилно торене на почвата с органични и минерални торове във водосборната област на плитки подземни водоизточници, използвани за питейно водоснабдяване - Наличие на отпадни води от животновъдни стопанства, нерегламентирани сметища, населени места без изградена канализация
Почви	
- Високо естествено плодородие на почвите - Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци - Липса на замърсявания на почви с тежки метали - Липса на почви замърсени с органични замърсители - Липса на заблатени и засолени почви - Липса на киселини почви	- Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването - Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс - Наличие на ерозионни процеси
Шум	
Добри шумови характеристики на населените места	Основен източник на шумово замърсяване - автотранспортът
Отпадъци	
- Въведено организирано сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци за всички населени места в общината - Въведено разделно събиране на отпадъците от опаковки: хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло	- Не е въведена система за разделно събиране на биоразградими отпадъци и домашно компостиране - Липса на транспортни средства и съдове за домашно компостиране и съхранение на биоотпадъци



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



• Въведено разделно събиране на масово разпространени отпадъци • Разработена Регионална програма за управление на отпадъците до 2020 г. • Разработена Програма за опазване на околната среда за период до 2020 г. • Осигурени услуги по управление на битовите отпадъци – сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане, разделно събиране на опасните отпадъци • Предстоящо въвеждане в експлоатация на Регионално депо с „Регионална система за управление на отпадъците в регион Велико Търново” • Изградена ПСОВ в гр. Стражица • По-ниска норма на натрупване на битовите отпадъци в сравнение със средната за областта и за страната • Осигуреност с транспортни средства и съдове за събиране на битови отпадъци, включително разделно събрани • Съответстваща местна нормативна рамка на действащото законодателство в сферата на отпадъците, в частност местните данъци и такси • Силен интерес от населението към екологичните проблеми и нарушаването на приетите нормативни разпоредби във връзка с отпадъците • Осигурен е „зелен“ телефон за жителите • Редовно информирание и участие на населението в кампании в областта на управлението на отпадъците	• Липса на изградени претоварни станции • Наличие на локални замърсявания • Липса на информационна общинска система за мониторинг и контрол на дейностите по управление на отпадъците • Недостатъчен капацитет за управление на отпадъците във връзка с нарасналите изисквания за управление на отпадъците на местно ниво
Биологично разнообразие	
• Наличие на редки растителни и животински видове в защитените зони	• Липса на система за събиране и обмен на информация, мониторинг и оценка на биологичното разнообразие в екосистемите



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



Зелена система	
Ежегодно пролетно почистване на зелените площи на територията на общината	- Необходимост от по-често почистване на зелените площи - Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци в зелените площи - Липса на финансов ресурс за поддръжка на парковете за отдих и липса на осигурен транспорт до тях
Други	
- Наличие на административен капацитет за покриване на общинските отговорности по опазване на околната среда - Липса на големи промишлени замърсители - Мотивираност на ръководството на общината да решава проблемите и да опазва местните природни дадености	Непълна институционална, нормативна и стратегическа рамка за управление на околната среда
ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
Въздух	
Възможности за използване на ветрова енергия за собствено потребление	
Води	
Изграждане на канализационна система, обхващаща територията на цялата община	Опасност от засушаване и пресъхване на повърхностните водни източници в резултат на глобалното затопляне
Почви	
Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите	- Засилване на деградационните процеси на почвите - Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие - Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване - Липса на регистър на площите с увредени почви - Липса на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите - Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за област Велико Търново
Отпадъци	
Използване на Оперативните програми и финансови инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците и изграждане на съвременна екологосъобразна инфраструктура за Регион Велико Търново	- Средна покупателна способност на домакинствата и трудност на нискодоходните групи да отделят допълнителни средства за услуги и дейности, свързани с управление на отпадъците - Значително увеличение на разходите за



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- Въвеждане на система за домашно компостиране на градинските и хранителни отпадъци - Въвеждане на система за разделно събиране на биоразградими и биоотпадъци - Позитивна прогноза за постигане на целите на региона за разделно събрани отпадъци и биоразградими отпадъци, в случай на изграждане на компостираща инсталация - Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразното и ефективно управление на отпадъците - Подобряване на административния капацитет в сферата на отпадъците - Въвеждане на информационна общинска система за мониторинг и контрол на отпадъците - Изграждането на единна интегрирана информационна система за управление на отпадъците на национално ниво; - Подобряване на информационната политика на общината в областта на управление на отпадъците - Засилване на контрола върху граждани и юридически лица на територията на общината за спазване на нормативните изисквания.	- управление на битови отпадъци и необходимост от повишаване на такса битови отпадъци за населението във връзка с неспазване на регионалните цели за отпадъци - Изхвърляне на отпадъци от населението на нерегламентирани сметища
Биологично разнообразие	
Възможност за развитие на познавателен и екотуризм	Вредно антропогенно въздействие върху флората и фауната в защитените зони
Зелена система	
- Внедряване на съвременни информационни технологии в управлението на околната среда и природните ресурси, вкл. географски информационни системи (ГИС) - Интегриране на консервационните цели в горскостопанските практики - Прилагане на програма за адаптиране на залесяванията към климатичните промени и увеличаване капацитета на горите при усвояване и редуциране на вредните емисии в атмосферата	
Други	
- Възможности за получаване на безвъзмездна финансова помощ от национални източници на финансиране и от Фондовете на ЕС и достигане до целите на ЕС за околна среда - Провеждане на кампании за опазване на околната среда и реализация на действия за смекчаване на климатичните промени,	- Липса на собствени финансови ресурси за реализация на екологични проекти - Климатични промени, свързани с повишен риск от природни бедствия, засушаване, ерозия и горски пожари



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



свързани с национални и местни инициативи	
• Преструктуриране на икономиката и въвеждане на съвременни технологии, щадящи околната среда на национално и регионално ниво	



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



VI. ВИЗИЯ ЗА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНАТА

Визията е обобщена представа/желание на една общност за стандарта на живот и качества на средата, която тази общност изгражда, поддържа и обитава. Приетата визия, определяща желаното и постижимо състояние в екологичен аспект на община Стражица за периода 2016-2020 г. е следната:

Община Стражица – чиста, зелена и съхранена околна среда за настоящи и бъдещи поколения.

VII. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

В резултат от извършените анализи и проучвания за характерните дадености и проблеми на община Стражица в областта на околната среда, са определени и идентифицирани силните и слабите страни на общината, възможностите и заплахите, стоящи пред нея. След като бе избрана визия на общината се определиха и целите, достигането на които ще е определящо за качеството на живот на местното население.

При определянето на целите бяха взети в предвид основните силни страни, които трябва да бъдат запазени, основните проблеми (слаби страни), които следва да бъдат решени и се отчетоха заплахите пред община Стражица в областта на околната среда.

1. Генерална стратегическа цел на програмата

Въз основа на избраната визия, главната стратегическа цел на програмата е следната:

Подобряване качеството на живот на настоящите и бъдещите поколения на община Стражица и съхраняване на околната ѝ среда посредством устойчиво управление на природните ресурси и осигуряване на здравословна жизнена среда.

2. Приоритети, специфични стратегически цели на програмата и алтернативи за постигането им

С оглед на поставената генерална стратегическа цел Програмата за опазване на околната среда на община Стражица за периода 2016-2020 г. поставя следните приоритети и специфични стратегически цели:



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



**Приоритет 1:
Въздух**

Специфична цел 1: Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и поддържане на нивото на емисиите под пределно допустимите норми

**Приоритет 2:
Води**

Специфична цел 2: Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура

**Приоритет 3:
Почви**

Специфична цел 3: Устойчиво управление на почвените ресурси на територията на община Стражица

**Приоритет 4:
Биоразнообразие**

Специфична цел 4: Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината

**Приоритет
5: Отпадъци**

Специфична цел 5: Устойчиво управление на отпадъците

**Приоритет 6:
Зелена система**

Специфична цел 6: Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване

**Приоритет 7:
Административен
капацитет**

Специфична цел 7: Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население

Алтернативите за постигане на специфичните стратегически цели, съответно и на генералната стратегическа цел, са посочени в следващия раздел от настоящата програма (Раздел VII. План за действие) - Таблица 17. План за действие на ПООС Стражица 2016-2020 г.

VIII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Стражица за периода 2016-2020 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.

Таблица 17. План за действие на ПООС Стражица 2016-2020 г.

№	Наименование на Специфична цел, мярка	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансира не/Програм а/ Фонд	Показатели	Отговорна структура	Парт ньорс ки струк тури	Време за реализация				
							2016	2017	2018	2019	2020
План за действие на ПООС Стражица 2016-2020 г.		44 691									
Специфична цел 1. Запазване и поддържане на доброто качество на атмосферния въздух и поддържане нивото на емисиите под пределно допустимото		1 820									
1	Почистване на основните пътни артерии от натрупан прах и осигуряване на поддържането им в добро техническо състояние	360	ОБ	Годишно поддържане на услугата	Община Стражица						
2	Благоустрояване на крайпътните пространства	60	ОБ	кв. м. благоустроени крайпътни пространства	Община Стражица						
3	Изпълнение на пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност в: "Административна сграда на общинска администрация - град Стражица", "Административна сграда на БКС (Общинска сграда в кв. 102, гр. Стражица) - град Стражица", "Сградата на ОДЗ "Ангел Каралийчев" - град Стражица"	800	НДЕФ	изпълнен пакет мерки за повишаване на енергийната ефективност на посочените сгради	Община Стражица						
4	Подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление в населените места	600	ОБ, ФЕС	бр. изпълнени мерки за подобряване на енергийната ефективност на уличното осветление	Община Стражица						



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



Специфична цел 2. Опазване на водите и водните обекти и развитие на водоснабдителната инфраструктура		32 227								
1	Реконструкция на ВиК мрежата на гр. Стражица	4 270	ФЕС	подменени 2 200 м от водопроводната мрежа с нови тръби от РЕНД Ø90-160; реконструирани 2 700 м от канализационната мрежа DN300 – DN800 и изградени нови отливни канали DN1000 с дължина 500 м	Община Стражица					
2	Създаване на нова зона за отдих с използване на енергия от биомаса, подобект “Външно ВиК” в района на яз. "Казълдере"	503	ФЕС	изградена улична водопроводна и канализационна мрежа за зона „Спорен комплекс”, зона за “Ваканционно селище”, зона за “Спортен риболов”, в района на яз. ”Казълдере”; изградена локална модулна ПСОВ	Община Стражица					
3	Реконструкция и подмяна на довеждащ водопровод за с. Бряговица /от ПС „Джулоница” до връзка с вътрешна водопроводна мрежа/	650	ПРСР	реконструиран и подменен довеждащ водопровод до с. Бряговица с дължина 4 100 м, РЕ тръби Ø110	Община Стражица					
4	Реконструкция и подмяна на участъци от водопроводната мрежа в селата Кесарево, Камен, Сушица, Асеново и Царски извор, община Стражица, област Велико Търново	6 500	ФЕС	реконструирана водопроводна мрежа в границите на регулация на селата Кесарево, Камен, Сушица, Асеново и Царски извор с обща дължина около 21 500 м. Тръби РЕНД, диаметри Ø90 – 200 мм.	Община Стражица					
5	Реконструкция и подмяна на участъци от водопроводната мрежа в села от Община Стражица - II етап – в с. Бряговица, с. Камен, с. Лозен, с. Сушица, с. Виноград и с. Царски извор, община Стражица	6 240	ФЕС	реконструирана водопроводна мрежа в с. Бряговица, с. Камен, с. Лозен, с. Сушица, с. Виноград, с. Царски Извор – с обща дължина 20 500 м. (Реконструират се участъци, които не са предвидени в I-ви етап)	Община Стражица					
6	ГПСОВ гр. Стражица – реконструкция на ПСОВ и изграждане на биологично стъпало	4 200	ФЕС	реконструирани съоръжения за механично пречистване и изграждане на биологично стъпало (биобасейн и вторични утаители, утайкоуплътнители)	Община Стражица					
7	Доизграждане и реконструкция на канализационната мрежа на гр. Стражица	270	ФЕС	изградена и реконструирана канализационна мрежа на ул. "Орловска" с дължина 550 м	Община Стражица					
8	Доизграждане на канализационна мрежа в с.Камен	3 402	ФЕС	Изграждане на II етап от канализационната мрежа на с. Камен, с дължина 6 300 м	Община Стражица					



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



9	Доизграждане на канализационна мрежа в с. Кесарево	1 750	ФЕС	Изграждане на II етап от канализационната мрежа на с.Кесарево, с дължина 3 800 м	Община Стражица						
10	Доизграждане на канализационна мрежа в с. Сушица	2 920	ФЕС	Изграждане на II етап от канализационната мрежа на с. Сушица, с дължина 6 560 м	Община Стражица						
11	Изпълнение на дейностите по укрепване на речните брегове и дъно на дере - Горски Сеновец - етапи 2 и 3	420	ОБ	укрепени речни брегове и дъно на дере (етапи 2 и 3)	Община Стражица						
12	Укрепване на десния бряг на р. Стара река, Подобект: Почистване на коритото на р. Стара река	952	ЦБ	укрепен десен бряг на р. Стара река; почистено корито на реката	Община Стражица						
13	Почистване на канавки и речни дерета	150	ОБ	бр. почистени канавки и речни дерета 2 пъти за периода	Община Стражица						
Специфична цел 3. Устойчиво управление на почвените ресурси на територията на община Стражица		5 150									
1	Изпълнение на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на територията на община Стражица за периода 2016-2020 г.	5 150	ОБ	1 бр. изпълнена програма	Община Стражица						
Специфична цел 4. Опазване и поддържане на биологичното разнообразие на територията на общината		930									
1	Опазване на горското богатство от бедствия, пожари и климатични промени	500	ОБ	Годишно изпълнение на дейности	Община Стражица и ТП ДГС Горна Оряховица						
2	Увеличаване на площите за производство на сертифицирани биологични земеделски и животновъдни продукти	430	ПРСР, ЧФФ	кв. м. площи за производство на сертифицирани биологични земеделски и животновъдни продукти	Община Стражица						



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



Специфична цел 5. Устойчиво управление на отпадъците		2 000								
1	Премахване на нерегламентираните сметища в общината и подобряване на услугите, свързани със сметосъбиране	140	ОБ	бр. премахнати нерегламентирани сметища; бр. подобрени услуги	Община Стражица					
2	Закриване и рекултивация на общинското депо в гр. Стражица	1 800	ОПОС, ЦБ, ОБ	1 бр. закрито и рекултивирано сметище	Община Стражица					
3	Участие в изграждането на регионалното депо за ТБО	60	ОБ	изпълнена инвестиция за изграждане на регионално депо за ТБО	Община Стражица					
Специфична цел 6. Поддържане и развитие на зелените площи за широко обществено ползване		2 366								
1	Изграждане на нови, обновяване и обезопасяване на съществуващи детски и фитнес площадки	36	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица“, ОБ	бр. изградени детски площадки; бр. обновени и обезопасени детски площадки	Община Стражица					
2	Благоустрояване на гробищните паркове	20	ОБ	кв. м. благоустроени гробищни паркове	Община Стражица					
3	Рехабилитация на съществуващ парк в УПИ IV, кв. 102, гр. Стражица, обл. Велико Търново" - II-ри етап	1 400	ПРСР, ОБ	1 бр. рехабилитиран парк	Община Стражица					
4	Благоустрояване на паркове, зелени площи и зони за отдих	850	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица“, ОБ	бр. благоустроени паркове; кв. м. благоустроени зелени площи; бр. благоустроени зони за отдих	Община Стражица					
5	Разширяване на мрежата от екопътеки и създаване на нови	60	ПРСР, МИГ „Лясковец-Стражица“, ОБ	бр. изградени нови екопътеки	Община Стражица					
Специфична цел 7. Подобряване на административния капацитет за управление на околната среда и ангажиране на местното население		198								
1	Осигуряване на възможности за повишаване на професионалната квалификация на кадрите, компетентни по управление на околната среда в общинската администрация	50	ОБ, ФЕС	бр. проведени обучения	Община Стражица					
2	Подобряване на информационната безопасност за управление на околната среда	100	ОБ, ФЕС	бр. проведени информационни мероприятия	Община Стражица					



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА
СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



3	Изграждане на общински капацитет за прилагане на екологичното законодателство, за разработване и управление на екологични инфраструктурни и малки проекти	20	ОБ, ЦБ, ФЕС	бр. проведени обучения	Община Стражица						
4	Провеждане на тематични форуми и анкети по проблемите на околната среда	6	ОБ, ФЕС	бр. проведени мероприятия	Община Стражица						
5	Провеждане на обществени кампании за повишаване на съзнанието на жителите на общината по въпросите за намаляване на нерегламентираното изхвърляне на ТБО и опазване на чистотата в населените места; ежегодно организиране на общински информационно-образователни кампании, свързани с опазването на околната среда	20	ОБ	бр. проведени кампании	Община Стражица						
6	Създаване на партньорства с други общини за съвместно кандидатстване по програми и проекти, касаещи околната среда	2	ОБ	бр. създадени партньорства	Община Стражица						

Предвидените мерки и дейности в програмата няма да засегнат територии от защитените зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие: Защитена зона BG0000432 „р. Голяма река“, Защитена зона BG0000231 „Беленска гора“ и Защитена зона BG0000610 „река Янтра“ за местообитанията и дивата флора и фауна и Защитена зона BG0000279 „р. Стара река“ за местообитанията и дивата флора и фауна и за опазване на дивите птици.

IX. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

Процесът на организация на изпълнението, осъществяване на мониторинг, контрол и последваща оценка на изпълнението на политиката за опазване на околната среда, в частност на настоящата Програма за опазване на околната среда, която дефинира тази политика за периода 2016-2020 г., се организира от Кмета на общината или от упълномощено от него друго длъжностно лице.

В процеса на наблюдение, Общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност. Предметът на наблюдение включва изпълнението на целите и приоритетите на ПООС, организацията и методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на ПООС достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на ПООС. Предвид разпределението в обхвата на работа и функционалните задачи, присъщи на контрола, неговата основна задача е свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на политиките за опазване на околната среда, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт. Контролът върху изпълнението на ПООС 2016-2020 г. на община Стражица се извършва от Общински съвет - Стражица, който приема програмата и следи за нейното изпълнение.

Координацията по изпълнението на ПООС ще се осъществява от лицата, които със заповед на Кмета на Общината (във връзка с изискването на чл. 15, ал. 1, т. 10 от Закона за опазване на околната среда) са определени като притежаващи необходимата професионална квалификация за осъществяване на дейностите по управление на околната среда.

На основание на чл. 79, ал. 5 от Закона за опазване на околната среда, Кметът на Общината ежегодно внася в общинския съвет отчет за изпълнението на програмата за околна среда, а при необходимост и предложения за нейното допълване и актуализиране. В годишния отчет се отбелязва напредъка при постигането на набелязаните цели и приоритети на ПООС, отчитат се настъпилите промени в екологичната обстановка, измененията в



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.

законовата и нормативна база и произтичащите от това промени в отговорностите и задълженията на местните власти, както и препоръки за подобряване на резултатите от наблюдението на изпълнението на програмата. Актуализация на общинската програма по опазване на околната среда се извършва при съществена промяна на нормативната база и условията, при които е разработена.

В допълнение, на основание на чл. 79, ал. 6 от Закона за опазване на околната среда, годишните отчети, които Кмета на общината внася в Общинския съвет, се предоставят за информация в РИОСВ - Велико Търново.

За информиране на обществеността отчетите по изпълнение на ПООС ще бъдат обявявани на информационните табла в сградата на Общината, както и публикувани на официалния сайт на община Стражица - <http://strazhitsa.com/>.

Х. ПРИЛОЖЕНИЯ

- 1. Резултати от проведено анкетно проучване относно разработване на ПООС на община Стражица 2016-2020 г.;**
- 2. Раздел „Лечебни растения“;**
- 3. Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.**



Приложение №2.

Раздел „Лечебни растения“





**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ	2
I. Въведение	3
II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Стражица	3
III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване	13
IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове	17
V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях	18
VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен	18



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



I. Въведение

Във връзка с изискванията на чл. 50, т. 3 от Закона за лечебните растения (ЗЛР, ДВ бр. 29/2000 г. изм. ДВ бр. 98/2014 г.) и Наредба №2 от 20.01.2004 г. за правилата и изискванията за събиране на билки и генетичен материал от лечебни растения (ДВ, бр. 14 от 20.02.2004 г.) към Общинската програма за опазване на околната среда на Община Стражица за периода 2016-2020 г. е разработен настоящия Раздел „Лечебни растения“.

С раздела „Лечебни растения“ към Общинската програма по опазване на околната среда се цели да се постигне ефективно използване на лечебните растения, опазване на естествените им находища, предотвратяване изчезването на отделни видове и свързаните с тях компоненти на околната среда, с цел задоволяване потребностите от лечебни растения на населението.

Разделът включва информация за видовете лечебни растения, местообитанието им, разпространението им, режимът на тяхното ползване, прогнозните количества суровина, морфологичните части, предмет на събиране, на които може да разчита местната икономика. Разделът представя и информация за необходимите мерки за опазване на лечебните растения и техните местообитания и находища.

II. Описание на местоположението на естествените находища на лечебните растения, условията в местообитанията, количеството и състоянието на ресурсите на територията на община Стражица

Находищата на лечебни растения на територията на общината са предимно на петна, някои се срещат по единично и се използват най-вече за лични нужди. На *Таблица 1.* е представена основна информация относно лечебните растения, разпространени на територията на община Стражица:



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



Таблица 1. Раздел „Лечебни растения“ към Общинската програма за опазване на околната среда на община Стражица за периода 2016-2020 г.

№	Вид	Местообитание	Разпространение	Статут на вида	Допустимо ползване	Прогнозни количества, кг.	Допустимо количество съгл. чл. 5 от Наредба №2, кг. (%)	Период на възстановяване съгл. чл. 6 от Наредба №2, години	Мерки за опазване
Дървесни лечебни растения									
1	Благун <i>Quercus conferta</i>	По сухи райони, в общинските гори	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	кора	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
2	Бяла акация <i>Robinia pseudoacacia</i>	По слънчеви места, повсеместно	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	цвят, кора	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
3	Бяла върба <i>Salix alba</i>	По поречията на реки и потоци	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	кора	40%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
4	Габър <i>Carpinus betulus</i>	В районите с надморска височина от 500 до 1 000 м., в общинските гори	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	кора	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
5	Дребнолистна липа <i>Tilia cordata</i>	Сенчести и умерено- влажни места из смесени широколистни гори и пътища	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	цвят -10 000 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
6	Едролистна липа	Из паркове, покрай	По	Не е	лични нужди,	цвят – 10 000	70%	Не е	Добиване по методи и



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



	<i>Tilia platyphyllos</i>	улици и пътища	единично	защитен вид	стопански цели	кг.		необходим	със средства недопускащи увреждане на находищата
7	Зимен дъб <i>Quercus sessiliflora</i>	По предпланинските и планинските склонове до 1 600 м. н. в.	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	кора	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
8	Клен <i>Acer</i>	На надморска височина до 1400 м.	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	кора	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
9	Орех <i>Juglans regia</i>	До 400–500 м в припланинските области	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
10	Сребролистна липа <i>Tilia tomentosa</i>	Из паркове, покрай улици и пътища	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	цвят – 10 000 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
11	Червен дъб <i>Quercus borealis</i>	В пояса от 0/150 до 1 800 м. н. в.	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	кора	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
12	Черен бъз <i>Sambucus nigra L.</i>	В землищата на селата Виноград, Нова Върбовка и Камен	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	цвят - 3 000 кг.	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



13	Черница <i>Morus</i>	В райони с по-висока температура	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	плод – 4 000 кг.	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
14	Ябълка <i>Malus domestica</i>	Повсеместно	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	плод	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Храсти, полухрасти и увивни растения									
15	Бръшлян <i>Hedera helix</i>	Гористи местности, в населени места	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
16	Бял имел <i>Viscum album</i>	Прикрепен по клоните на дърветата	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
17	Къпина <i>Rubus caesius</i>	Из храсталаци, като подлес в широколистни гори, на територията на сечища, пожарища, край пътища	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист плод	70% 80%	1 година Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
18	Люляк <i>Siringa vulgaris</i>	Добре осветени терени с леки, дренирани почви	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	цвят	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
19	Малина <i>Rubus idaeus L.</i>	Из храсталаци, като подлес в	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



		широколистни гори, на територията на сечища, пожарища, край пътища				плод	80%	Не е необходим	недопускащи увреждане на находищата
20	Мъждрян <i>Fraxinus ornus L.</i>	Из каменисти склонове	Самостоятелни съобщества	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	-	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
21	Обикновена шипка <i>Rosa canina</i>	Среща се предимно в землищата на с. Владислав, с. Виноград (Местности: „Дива нива“, „Хотулкозу“, „Дюшемето“, „Каин дере“), с. Благоево (местност „Старите лозя“), , с. Николаево, с. Камен и с. Балканци	По единично, на групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	плод – 2 150 кг.	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
22	Смрадлика <i>Cotinus coggygia</i>	По сухи и каменисти почви из храсталаци и дъбови гори	На групи	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
23	Трънка <i>Prunus spinosa L.</i>	Синори, пасища, пустеещи места, край пътища, в землището на гр. Стражица (местност „Тасладжа“)	Самостоятелни храстови съобщества	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	плод	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
24	Червен	Незалесени площи	Като подлес	Не е	лични нужди,	плод, цвят –	80%	Не е	Добиване по методи и



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



	(обикновен) глог <i>Crataegus monogyna</i>			защитен вид	стопански цели	16 900 кг.		необходим	със средства недопускащи увреждане на находищата
25	Черен глог <i>Crataegus pentagyna</i>	Храсталаци, по склонове	По единично	Не е защитен вид	за лични нужди, стопански цели	плод	80%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
Тревисти лечебни растения									
26	Великденче <i>Veronica</i>	Горски крайнини, под дъбове	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък - 500 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
27	Глухарче <i>Taraxacum officinale</i>	Край потоци, по ливади и тревисти места из целия район, най-разпространено е в землището на с. Нова Върбовка	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък – 3 000 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
28	Дивораствяща мента <i>Mentha piperita</i>	В землищата на селата Теменуга и Водно	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
29	Живовляк – едролистен <i>Plantago major</i>	По тревисти места, покрай пътища и насипи; В землищата на селата Теменуга (местности: „Табакери“ и „Увалжата“) и Водно (местности: „Бързаковото“ и „Вала“)	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
30	Живовляк –	По тревисти места,	На петна	Не е	лични нужди,	лист	70%	1 година	Добиване по методи и



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



	ланцетовиден <i>P. Lanceolata</i>	покрай пътища и насипи; В землищата на селата Теменуга (местности: „Табакери“ и „Увалжата“) и Водно (местности: „Бързаковото“ и „Вала“)		защитен вид	стопански цели				със средства недопускащи увреждане на находищата
31	Жълт кантарион лечебен (Лечебна звъника) <i>Hypericum perforatum</i>	Сухи тревисти, каменисти и храсталачни местообитания; в землищата на гр. Стражица (местност „Казъл дере“), с. Николаево, с. Нова Върбовка (местност „Чернилката“)	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък – 1 000 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
32	Жълт кисел трън <i>Berberis vulgaris</i>	В храсталаци и сухи, каменисти и песъкливи места	По единично	Под специален режим на опазване	лични нужди, стопански цели	Допустимите за събиране количества се определят годишно ¹	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
33	Змийско мляко <i>Chelidonium</i>	Каменисти, сенчести и открити влажни места	-	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък – 5 000 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
34	Камшик лечебен	Храсталаци, ливади,	-	Не е	лични нужди,	стрък – 8 200	70%	Не е	Добиване по методи и със средства

¹ Определят се годишно със заповед на Министъра на околната среда и водите допустими за събиране количества (билки) от естествените им находища, извън територията на националните паркове



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



	<i>Agrimonia eupatoria</i>	пасища и горски пътеки		защитен вид	стопански цели	кг.		необходим	недопускащи увреждане на находищата
35	Кокиче <i>Galantus</i>	Поляни и храсталаци	-	Защитен вид забранено събиране	-	-	-	-	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
36	Коприва обикновена <i>Utrica dioica</i>	Влажни и богати почви	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	корен, стрък и листа – 15 000 кг.	70%	2 години, 1 година (лист)	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
37	Кукуряк <i>Helleborus odorus</i>	Храсталаци, поляни	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	корен	70%	2 години	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
38	Лайка <i>Matricaria chamomilla</i>	По ливади, поляни, край пътища из целия район; в землищата на селата Камен, Теменуга и Водно	На групи, на петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	цвят	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
39	Левурда <i>Allium ursinum L.</i>	Из сенчести широколистни гори до 1 200 м. надморска височина	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък – 640 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
40	Лепка <i>Galium aparine</i>	Умерено сухи и умерено влажни поляни, ливади и пасища	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък – 3 000 кг.	70%	1 година	Добиване по методи и със средства недопускащи увреждане на находищата
41	Маточина <i>Melissa officinalis</i>	Храсталаци и влажни места, край пътища;	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък – 500 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и със средства



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



		в землищата на селата Владислав, Виноград, Николаево, Камен и Балканци							недопускащи увреждане на находищата
42	Мащерка <i>Thymus serpyllum</i>	Тревисти места, пътища, храсталаци	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и средства недопускащи увреждане на находищата
43	Медуница <i>Pulmonaria officinalis</i>	В храсталаци и влажни места в широколистните гори до 1 700 м. н. в.	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и средства недопускащи увреждане на находищата
44	Минзухар <i>Crocus</i>	По ливадите, поляните, храсталаците, пасищата и др. на много места в страната, до 2 000 м. н. в.	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	семена	70%	2 години	Добиване по методи и средства недопускащи увреждане на находищата
45	Пача трева <i>Polygonum aviculare L.</i>	Сухи местообитания	На петна	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	стъбло, лист – 270 кг.	70%	1 година	Добиване по методи и средства недопускащи увреждане на находищата
46	Подбел <i>Tussilago farfara</i>	По влажни глинести брегове, сенчести и оголени места, ровове и насипи; в землищата на селата Владислав (местност „Саук бунар“), Камен (местност „Балиново“), Балканци (местности	По единично	Не е защитен вид	лични нужди, стопански цели	лист	70%	1 година	Добиване по методи и средства недопускащи увреждане на находищата



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



		„Казъл дере“ и „Новакова чешма“)							
47	Полски хвощ <i>Equisetum arvense</i>	По напоителните и отводнителните канали, изкопите, насапите, покрай жп линии	-	Не е защитен вид	за лични нужди, стопански цели	стрък – 17 600 кг.	70%	Не е необходим	Добиване по методи и средства на недопускане на увреждане на находищата
48	Птиче просо <i>Lithospermum Officiale L.</i>	Из тревистите места и храсталаци, изоставените необработени площи, като плевел из нивите и другаде до 1 300 м. н. в.	-	Не е защитен вид	за лични нужди, стопански цели	семена	70%	Не е необходим	Добиване по методи и средства на недопускане на увреждане на находищата
49	Ружа лечебна <i>Althaea officinalis</i>	По влажни места, из храсталаци, край реки и заблатени места; в землището на гр. Стражица (местност „Тасладжа“)	-	Защитен вид	забранено събиране	Забранено събирането на билки от лечебното растение от естественото му находище	-	-	Добиване по методи и средства на недопускане на увреждане на находищата
50	Червен кантарион <i>Centaury</i>	Сухи тревисти и каменливи места, ливади и горски поляни	По единично	Под специален режим на опазване и ползване	лични нужди, стопански цели	стрък	70%	Не е необходим	Добиване по методи и средства на недопускане на увреждане на находищата
51	Черен оман <i>Symphytum officinale</i>	По влажни места из ливадите, край реките	-	Не е защитен вид	за лични нужди, стопански цели	лист, корен	70%	1 година (лист), 2 години	Добиване по методи и средства на недопускане на увреждане на находищата

Източник: Общинска администрация – Стражица, ТП ДГС – Горна Оряховица, Билкозаготвителен пункт – гр. Стражица



III. Анализ на дейностите за опазване на екосистемите и ресурсите от лечебни растения, за осигуряване на устойчивото им ползване

Ползването на лечебните растения и техните ресурси включва:

- 1/ събирането на билки от диворастящи и култивирани лечебни растения;
- 2/ придобиването на билки за първична обработка или преработка;
- 3/ събирането на генетичен материал от диворастящи лечебни растения за култивиране, за опазване при условия извън естествената среда на лечебните растения или за възстановяване на други места в природата.

Събирането на билки от естествените находища на лечебни растения се извършва съобразно изискванията на Закона за лечебните растения и настоящата програма.

Ползването на лечебните растения, представляващо стопанска дейност, се извършва въз основа на разрешително за ползване, издадено по реда на Закона за лечебните растения. Разрешително не се изисква при събиране на билки за лични нужди от земи, гори и водни обекти - общинска собственост. Разрешително не се изисква и когато лечебните растения са култивирани от собственици или ползватели на земи, гори или водни обекти, освен когато са култивирани от общината. Разрешителното задължително придружава събраните билки до и в билкозаготвителния пункт и складовете към него.

Съгласно чл. 22 от Закона за лечебните растения разрешително за ползване на лечебните растения се издава от:

1. директора на държавното горско стопанство или на държавното ловно стопанство в определения им териториален обхват - когато ползването е от горски територии - държавна собственост, както и за такива, предоставени им за управление въз основа на договор - след заплащане на такса в държавното горско стопанство или в държавното ловно стопанство;

2. кмета на общината, когато ползването е от:

а) земеделски земи от поземления фонд и такива, включени в строителните граници на населените места - общинска собственост, след заплащане на такса в общината;

б) територии в строителните граници на населените места - общинска собственост, независимо от предназначението им, след заплащане на такса в общината;

в) земеделски земи от поземления фонд - частна собственост; разрешително се издава на собственика/арендатора или упълномощено от него лице, без заплащане на такса с възможност за преотстъпването му на трети лица - възмездно или безвъзмездно, при свободно договаряне;

3. областния управител, когато ползването е от земеделски земи - държавна собственост, в границите на населените места и в поземления фонд, след заплащане на такса в областната администрация;



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



4. директора на дирекцията на националния парк, когато ползването е от териториите и акваториите на националните паркове, след заплащане на такса в съответната дирекция;

5. лице с висше лесовъдско образование, оправомощено от кмета на съответната община и регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии - общинска собственост, след заплащане на такса в общината, както и за такива, предоставени на общината за управление въз основа на договор;

6. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горски територии, за което горско сдружение е сключило договор;

7. лице с висше лесовъдско образование, регистрирано в публичния регистър за упражняване на лесовъдска практика - за горските територии извън посочените в т. 1 и 5, за които собственикът има сключен договор за конкретния имот.

Съгласно чл. 24, ал. 1 от Закона за лечебните растения таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - държавна собственост, се определят с тарифа, одобрена от Министерския съвет. Таксите за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти - общинска собственост, се определят от съответните общински съвети в размер не по-голям от размера на таксите по ал. 1.

Таксите постъпват в бюджета на общината и се изразходват за: плановите документи; дейности по поддържането и възстановяването на лечебни растения и техните находища; научни изследвания и наблюдение на лечебните растения; изграждане и поддържане на специализираните карта, регистър и информационна система за лечебните растения; култивиране и преработка на лечебните растения; обучение, издаване на образователни материали, провеждане на конференции по лечебни растения; други дейности, свързани с управлението и контрола Закона за лечебните растения.

Позволителното за ползване се издава на билкозаготвител - юридическо лице, или на физическо лице, което събира билки за продажба или генетичен материал от лечебни растения, и определя: вида на ползването; разрешеното количество билки или генетичен материал по видове морфологични части; района или конкретното находище; начина на ползване; срока на ползване; други условия, свързани с опазване на находището; лицата, извършващи ползването, ако те са различни от титуляра на позволителното.

Позволителното се издава преди осъществяване на ползването.

При издаването на позволителни на територията на Община Стражица се осъществява контрол по отношение на:

- Уведомяване на РИОСВ - Велико Търново за организирани билкозаготвителни пунктове и складове за билки до започване на дейността в тях от съответния билкозаготвител;



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



- Водене на книга за изкупените, реализираните и наличните количества билки, регистрирана в РИОСВ - Велико Търново;
- Периодични проверки на наличните или намиращите се в процес на първична обработка билки и на необходимата документация;
- Спазване на законоустановения срок - до 31 януари за представяне в РИОСВ - Велико Търново обобщена информация за изкупените, обработените и реализираните през предходната година билки, както и за складовите наличности;
- Водене на регистър на издадените разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на Община Стражица;
- Изпълнение задълженията на всеки ползвател на лечебни растения след приключване и по време на ползването им;
- Отнемане на разрешителното за ползване със заповед на кмета на Общината, при настъпило увреждане или унищожаване на находищата на лечебни растения в резултат от дейността на титуляра на разрешителното за ползване.

По данни на общинска администрация - Стражица за периода 2013-2015 г. са издадени 11 бр. разрешителни за ползване на лечебни растения на територията на общината. Разрешителните са издадени с различен срок на действие, т.е. периода е от 1 месец до 4 месеца, в зависимост от съответният месец, в който е подадено заявлението за бране и в зависимост от вида на лечебните растения.

При издаване на разрешителните са спазени следните условия:

- ✓ Период за ползване: Листа – преди цъфтеж. Цветовете – в началото на цъфтежа или при пълен цъфтеж;
- ✓ Начин на ползване: Листа – чрез отрязване на целите облистени стъбла и последващо отделяне на листата. Цветовете – чрез откъсване или отрязване на целите съцветия;
- ✓ Препоръчителни инструменти: режещи инструменти /ножици, сърп, нож/ - да бъдат без ръжда по режещите повърхности;
- ✓ Изисквания за опазване на находището: да не се допуска увреждане на други части на растенията и други растения. Да не се чупят и кършат безразборно клоните на дърветата.

Ползвателят на разрешителното за ползване на лечебни растения е длъжен да:

- ✓ Да не се допуска ползване на лечебните растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- ✓ Да не допуска ползване на защитени от закона лечебни растения;
- ✓ Да почиства прилежащите територии след приключване на ползването;
- ✓ След изтичането на посочените в разрешителното срокове да не се разпорежда с останалите недобити лечебни растения, които заедно със заплатените такси остават за общината;
- ✓ При извършване на ползването да носи винаги в себе си разрешителното.



**ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.**



Съгласно Заповед №РД – 115/13.02.2015 г. на Министъра на околната среда и водите на основание на чл. 10., ал. 1, 2 и 3 от Закона за лечебните растения са определени допустими за събиране от естествените находища, извън територията на националните паркове, количества от следните видове билки: Божур червен (*Paeonia peregrina* Mill.), Зърнастец елшовиден (*Frangula alnus* Mill.), Иглика лечебна (*Primula veris* L.), Катарника, пелин бял (*Artemisia alba* Turra), Лазаркиня, еньовче ароматно (*Galium odoratum* (L.) Scop.), Лудо биле, старо биле (*Atropa belladonna* L.), Ранилист лечебен (*Betonica officinalis* L.), Решетка безстъблена (*Carlina acanthifolia* All.), Тлъстига лютивя, жълто прозориче (*Sedum acre* L.), Трън кисел (*Berberis vulgaris* L.), Шапиче (*Alchemilla vulgaris* complex).

Със заповедта на Министъра на околната среда и водите се забранява събирането в националните паркове на горепосочените видове лечебни растения. Забранява се и разпределението на билки от горепосочените видове лечебни растения на билкозаготовителни пунктове, които не отговарят на изискванията на Наредба №5 от 19.07.2004 г. на МЗ, обн. ДВ, бр. 85 от 28.09.2004 г.

На територията на цялата страна е забранено събирането на билки от следните видове лечебни растения от естествените им находища: Бенедиктински трън, пресечка (*Chicus benedictus* L.), Волски език (*Phyllitis scolopendrium* (L.) Newm.), Горицвет пролетен (*Adonis vernalis* L.), Дилянка лечебна, валериана (*Valeriana officinalis* L.), Залист бодлив (*Ruscus aculeatus* L.), Изтравниче, страшниче (*Asplenium trichomanes* L.), Исландски лишей (*Cetraria islandica* (L.) Ach.), Исоп лечебен (*Hyssopus officinalis* L. ssp. *aristatus*), Какула едрочветна (*Salvia tomentosa* Mill.), Копитник (*Asarum europaeum* L.), Мечо грозде (*Arctostaphylos uva-ursi* (L.) Spreng), Момина сълза (*Convallaria majalis* L.), Оман бял (*Inula helenium* L.), Папаронка жълта, жълт мак (*Glaucium Flavum* Crantz), Пелин сантонитов (*Artemisia santonicum* L.), Пирински/Мурсалски/Алиботушки чай (*Sideritis scaedica* Grisb.), Пищялка панчичева (*Angelica pancici* Vand), Плаун бухалковиден (*Lycopodium clavatum* L.), Риган бял (*Origanum vulgare* L. Ssp. *Hirtum* (Link) letswaart), Ружа лечебна (*Althaea officinalis* L.), Салеп (*Orchis* sp. *diversa*), Смил жълт (*Helichrysum arenarium* (L.) Moech.), Хуперция иглолистна, плаун обикновен (*Huperzia inundata* (L.) Bernh = L. selago), Цистозира (*Cystoseira barbata* (Good et Vood) Ag.).

Посочените в заповедта на Министъра на околната среда и водите ограничения и забрани не се отнасят за количествата билки, събирани за лични нужди.²

На територията на община Стражица към края на 2015 г. има 1 билкозаготовителен пункт.

² Съгласно Закона за лечебните растения **билки за лични нужди** са количества билки в свежо състояние, събрани от едно лице в рамките на един ден, както следва: корени, коренища, луковици или грудки - до 1 кг; стръкове - до 2 кг; листа - до 1 кг; кори - до 0,5 кг; цветове - до 0,5 кг; семена - до 0,1 кг; плодове - до 10 кг; пъпки - до 0,5 кг; талус - до 1 кг.



IV. Приоритетни мерки за опазване на ресурсите и разнообразието на лечебните растения, включително на редки или застрашени от изчезване видове

Лечебните растения в естествените им находища се опазват от увреждане и унищожаване с цел осигуряване на устойчивото им ползване.

Опазването на лечебните растения е система от мерки и дейности, целящи запазването на биологичното разнообразие на лечебните растения и на техните ресурси. То включва поддържането и съхраняването на екосистемите, съдържащи лечебни растения, на естествените им местообитания, както и поддържането и възстановяването на жизнеспособни популации на видовете. Опазването на лечебните растения е насочено към биологичните им ресурси в естествената им среда, включително към генетичните ресурси, отделните екземпляри растения, популациите на видовете и екосистемите, включващи популацията.

Като основни причини за нарушаване на биологичното разнообразие от лечебни растения се открояват:

- Засилена експлоатация на ресурсите от лечебни растения в природата;
- Липса на реална, научно обоснована и практически утвърдена експериментална оценка за състоянието на популациите и на различните въздействия върху ресурсите от лечебни растения;
- Мероприятия, свързани със създаване на монокултури от иглолистни дървесни видове и др.;
- Рязка промяна в екологичните условия на средата, предизвикана от сечи, разораване на естествените тревни фитоценози, залесяване в безлесни райони;
- Прекомерна паша на едър и дребен добитък.

За изпълнение целите на ПООС 2016-2020 г. ще бъдат предприети следните мерки:

- Осъществяване на контрол за недопускане на ползване на лечебни растения по начини и със средства, водещи до увреждане или унищожаване на находищата;
- Запознаване на жителите на общината чрез кметовете на кметства със заповедите на Министъра на околната среда и водите, относно специалния режим на опазване и ползване на лечебните растения през съответната година и осъществяване на контрол по нейното изпълнение;
- Запознаване на ползвателите на лечебни растения с техните задължения и отговорности;
- Предоставяне на собствениците и ползвателите на земеделски земи на наличната информация за лечебните растения на територията на общината, за пригодността на земята за отглеждането им, както и информация за задълженията и препоръките относно земеползването, включително използване на екологосъобразни технологии за отглеждане, свързани с лечебните растения в общината;



ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.



- Даване на указания, относно начина на ползване на лечебните растения на територията на Община Стражица, както и правилата и изискванията за събиране на билки или генетичен материал от лечебни растения, регламентирани с наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Определяне на режим за ползване на находищата при наличие на увреждане на същите;
- Предписания към собствениците на земи, гори, води или водни обекти, около които има находища на лечебни растения, недопускане увреждането на естествените находища при използването на пестициди и минерални торове;
- Забраняване ползването на лечебните растения по начини и със средства, които водят до увреждане на находищата им, намаляване на техните ресурси, затруднено възстановяване на популациите им или намаляване на тяхното биологично разнообразие, както и в нарушение на наредбата по чл. 27 от Закона за лечебните растения;
- Участие на обществеността по вземането на решения, във връзка с опазването на лечебните растения на територията на общината;
- Недопускане на палене на стърнища и предотвратяване на горски пожари.

V. Избор и регламент на територии, които не са защитени, но изискват подходящо управление с цел устойчиво ползване на лечебните растения в тях

На територията на Община Стражица се намират следните защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии: Защитена местност „Железарци“, Защитена зона BG0000432 „р. Голяма река“, Защитена зона BG0000279 „р. Стара река“, Защитена зона BG0000231 „Беленска гора“ и Защитена зона BG0000610 „река Янтра“.

Опазването на лечебните растения, находящи се в тези територии и зони се извършва съобразно разпоредбите на Закона за биологичното разнообразие, Закона за лечебните растения, както и заповедите на МОСВ.

VI. Предложения за разработване на местни нормативни актове за начините на земеползване съобразно изискванията на нормативните актове и плановите документи от по-висока степен

В Наредбата за определянето и администрирането на местните такси и цени на права и услуги на територията на община Стражица (Приета с Решение №398 от 20.12.2013 г., посл. изм. и доп. с Решение №623 от 30.04.2015 г.), както и приложенията към нея, са определени начините за земеползване и издаване на позволително за ползване на лечебни растения, лицата, на които се издават, както и таксите, които се заплащат за ползване на лечебни растения от земи, гори, води и водни обекти – общинска собственост.

Към настоящия момент няма предложения за тяхната актуализация и е целесъобразно тази информация да остане в настоящата Наредба за определянето и



***ПРОГРАМА ЗА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА
ОБЩИНА СТРАЖИЦА ЗА ПЕРИОДА 2016-2020 Г.***



администрирането на местните такси и цени на права и услуги на територията на общината.



**Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване
на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.**



**Приложение №3. към Програма за опазване на околната среда на община
Стражица за периода 2016-2020 г.**

Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.





Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



СЪДЪРЖАНИЕ:

СПИСЪК ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	4
СПИСЪЦИ С ИЗПОЛЗВАНИ ТАБЛИЦИ, ФИГУРИ И КАРТИ	4
I. ВЪВЕДЕНИЕ	5
II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА	6
III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И НА ИЗТОЧНИЦИТЕ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ ПО СЕКТОРИ НА НАЦИОНАЛНОТО СТОПАНСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА	7
1. Характеристика на основните почвени типове на територията на община Стражица	7
2. Основни процеси, които увреждат почвите и насоки за тяхното ограничаване	11
3. Състояние на почвите на територията на община Стражица	18
2.1. Замърсени почви с тежки метали	18
2.2. Замърсени почви с пестициди	18
2.3. Заблатени почви	18
2.4. Ерозирали почви	19
2.5. Вкислени и засолени почви	19
4. Основни изводи от анализа	19
IV. SWOT АНАЛИЗ	20
V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ПО ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ	21
1. Предизвикателства	21
2. Стратегически цели и приоритети	22
3. Очаквани резултати	22
VI. СРЕДСТВА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ	23
VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ	
23	
VIII. ...СХЕМА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ	30
IX. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ	33



**Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване
на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.**





Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



СПИСЪК ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
МЗХ	Министерство на земеделието и храните
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
НСИ	Национален статистически институт
ПОУПВП	Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите
РИОСВ	Регионална инспекция по околната среда и водите

СПИСЪЦИ С ИЗПОЛЗВАНИ ТАБЛИЦИ, ФИГУРИ И КАРТИ

<i>Карта 1. Почвени типове в България</i>	<i>8</i>
<i>Карта 2. Текстурни класове на почвите в България</i>	<i>10</i>
<i>Карта 3. Общините в България, с риск към атмосферно засушаване</i>	<i>15</i>
<i>Карта 4. Общините в България, с риск към почвено засушаване</i>	<i>15</i>
<i>Карта 5. Общините в България, с риск към почвено-атмосферно засушаване</i>	<i>16</i>

<i>Фигура 1. Баланс на територията на община Стражица</i>	<i>11</i>
<i>Фигура 2. Разпределение на финансовия ресурс по приоритети на програмата</i>	<i>28</i>

<i>Таблица 2. SWOT-анализ на почвите на община Стражица</i>	<i>20</i>
<i>Таблица 3. План за действие на ПОУПВП Стражица 2016-2020 г.</i>	<i>24</i>



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



I. ВЪВЕДЕНИЕ

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите (ПОУПВП) на община Стражица за периода 2016-2020 г. е разработена в изпълнение на чл. 26 от Закона за почвите. Тя е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2016-2020 г.

ПОУПВП на община Стражица обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на общините в съответствие с нормативните документи - опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

ПОУПВП е разработена за период, който да съвпада с периода на действие на Общинската програма за опазване на околната среда за периода 2016-2020 г. и е в съответствие с периода на действие на Общинския план за развитие на община Стражица 2014-2020 г.

Програмата подлежи на евентуална актуализация при всяка значима промяна на екологичното законодателство или в приоритетите на региона/общината във връзка с политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Разработената програма е в съответствие със следните стратегически **документи**:

- Национална стратегия за околна среда 2009 – 2018 г.;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България 2007 – 2013 г. – актуализация за програмен период 2014-2020 г.;
- Общински план за развитие на община Стражица за периода 2014 – 2020 г.;
- Програмата за опазване на околната среда на община Стражица за периода 2016-2020 г.

Програмата е разработена при следните ограничения:

- Липса на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите;
- Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на област Велико Търново за периода до 2020 г.;
- Липса на методически указания и/или поднормативна рамка за изготвянето на общински програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите;
- Липса на регистър на площите с увредени почви.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



II. ЦЕЛИ И ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

Основните цели на програмата за опазване и осигуряване на устойчиво използване на почвите на територията на общината чрез трайно запазване на функциите им, предотвратяване на увреждането на почвите и нарушаването на техните функции, смекчаване на въздействието на заплахите за увреждането на почвите и възстановяване на нарушените функции на почвите.

Опазването, ползването и възстановяването на почвите се основават на следните **принципи**:

1. екосистемен и интегриран подход;
2. устойчиво ползване на почвите;
3. приоритет на превантивния контрол за предотвратяване или ограничаване увреждането на почвите и на техните функции;
4. прилагане на добри практики при ползването на почвите;
5. замърсителят плаща за причинените вреди;
6. информираност на обществеността за екологичните и икономическите ползи от опазването на почвите от увреждане и за мерките за опазването им.

Основните **критерии** при определяне на приоритетите в Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица са:

1. устойчиво ползване на почвите като природен ресурс;
2. опазване и подобряване на почвеното плодородие;
3. намаляване на вредните последствия върху почвите, предизвикани от природни процеси и явления и антропогенни фактори;
4. предотвратяване и намаляване на риска за човешкото здраве и опазване на другите компоненти на околната среда;
5. спазване принципите на устойчивото развитие, включително принципите на биологичното земеделие;
6. възстановяване на нарушените функции на почвите;
7. задължения, поети от държавата по международни актове, отнасящи се до почвите.



III. АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОЧВИТЕ И НА ИЗТОЧНИЦИТЕ, КОИТО ГИ УВРЕЖДАТ ПО СЕКТОРИ НА НАЦИОНАЛНОТО СТОПАНСТВО НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЩИНА СТРАЖИЦА

Почвите са национално богатство, ограничен, незаменим и практически невъзстановим природен ресурс и опазването им е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и на физическите и юридическите лица.

Почвата е един от важните природни ресурси, основа за съществуването на хората, животните и растенията. В природните или управляеми от човека екосистеми тя изпълнява определени функции:

- осигурява среда за развитието на растенията и реализирането на тяхната биопродуктивност, регулира и разпределя водния отток;
- съхранява водата и служи като буфер на околната среда, като инактивира или разрушава екологично опасните субстанции.

Почвата поддържа генетичните ресурси и е среда на обитание за многобройни живи организми. Тя е физическа основа на социално-икономическата структура на човешкото общество, източник е на сурови материали и съхранява геогенното и културно наследство на човечеството.

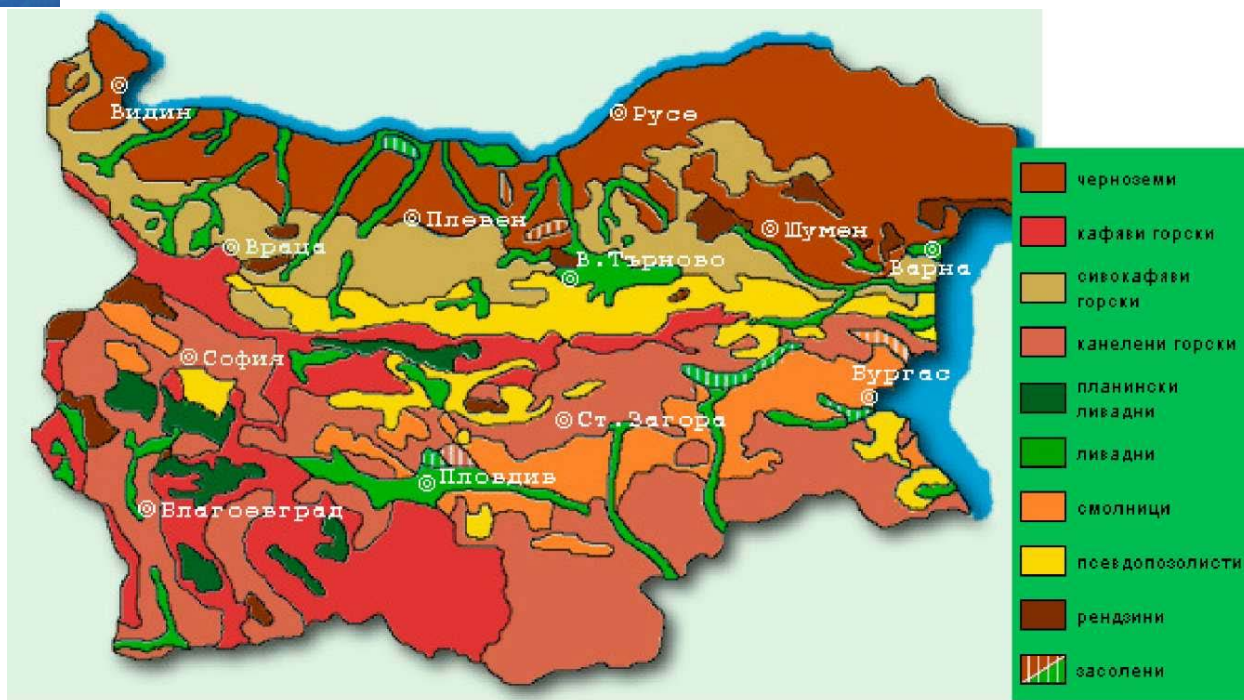
1. Характеристика на основните почвени типове на територията на община Стражица

Почвената покривка на територията на община Стражица е обусловена от геоложки строеж и отразява влиянието на континенталните климатични условия, релефа и растителната покривка.

На територията на общината се срещат следните почвени типове: черноземи, алувиално-ливадни, алувиално-делувиални, тъмносиви, сиви и светлосиви горски почви, кафяви горски почви, хумусно-карбонатни почви, алувиални почви (виж карта 1).



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



Карта 1. Почвени типове в България.¹

Черноземните почви имат мощен хумусен хоризонт, добре развит преходен, който преминава направо в почвообразуваща скала. Привързани са към равнинно-хълмистия релеф на равнината и льосовата, глинеста или варовика покривка, и сухия умерено-континентален климат и сухолюбива растителност. Различават се 5 основни разновидности — карбонатни, типични, излужени, деградирани и тежки глинести черноземи.

Алувиално-ливадните почви са плодородни почви, които се образуват по поречията на големи реки върху неспоени чакълесто-песъчливи алувиални наноси, при различен климат. Имат само един тънък повърхностен хоризонт – по-тъмен, до 10 см., след което има само слоеве, различаващи се по вида на фракцията. Те са със сиво-жълт цвят и са много плодородни (зеленчуци, ориз, коноп и други). Основните дейности за повишаване на плодородието им, освен торене, са насочени към предпазването им от заливане, заблатяване и засоляване.

Алувиално-делувиалните почви се характеризират като песъчливи до тежко-песъчливи, а в някои случаи като тежко глинести. Лекият механичен състав и свързаните с него по-благоприятни водни, въздушни и топлинни свойства правят алувиално-делувиалните почви едни от най-предпочитаните за земеделие.

¹ Източник: ОПР



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



Сивите горски почви са характерни за хълмист и нископланински релеф, дълбоко разчленен и изграден от кредни и терциерни седименти - мергели, варовити пясъчници, мергелни варовици. Формирани са при по-влажен умерено-континентален климат и широколистна растителност. Сивите горски почви са свързани с по-активното почвообразуващо участие на горската растителност и по-малка мощност на хумусно-елувиалния хоризонт на почвообразувания субстрат. Отличават се с глинесто съдържание във вертикалния почвен профил, по-високо хумусно съдържание (2-5%) и по-малка дебелина на хумусния хоризонт от черноземните почви. Сивите горски почви се разделят на тъмносиви, сиви и светлосиви горски почви.

Тъмносивите горски почви се срещат в съчетание с деградирания черноземи и сивите горски почви. Образувани са върху льосовиден субстрат и редки смесени широколистни гори, при преобладаващото участие на ливадно-степна растителност. Те са с най-мощен хумусен хоризонт (до 45 см) и мощен алувиален хоризонт (до 110 см). Характеризират се с тежък механичен състав.

Светлосивите /псевдоподзолисти/ горски почви са образувани върху безкарбонатен скелетен субстрат и при участие на широколистни дъбови гори. Отличават се с ниско съдържание на органично вещество, слаба водопропускливост и повърхностно преувлажнение.

Кафявите горски почви са разпространени в пояса 1 000 - 2 000 м. Образувани са върху леко-песъчливо глинест елувий, делувий или пролувий, при влажен климат и широкото участие на широколистни /букови/, иглолистни и смесени гори. Отличават се с малка мощност на почвения хоризонт (40-80 см), незначителен хумусен хоризонт и незначително съдържание на хумус (3-9%). Поделят се на светлокафяви (разпространени в по-ниския пояс на буковите гори) и тъмнокафяви (разпространени по северните склонове и високопланинския пояс иглолистни гори).

Рендзини (хумусно-карбонатни почви) - предпоставка за образуването им е наличието на карбонатни почвообразуващи скали. Разпространени са в комплекс с черноземите, смолниците, сивите, канелените и кафявите горски почви. Те са богати на хумус, сухи и силно дренирани почви.

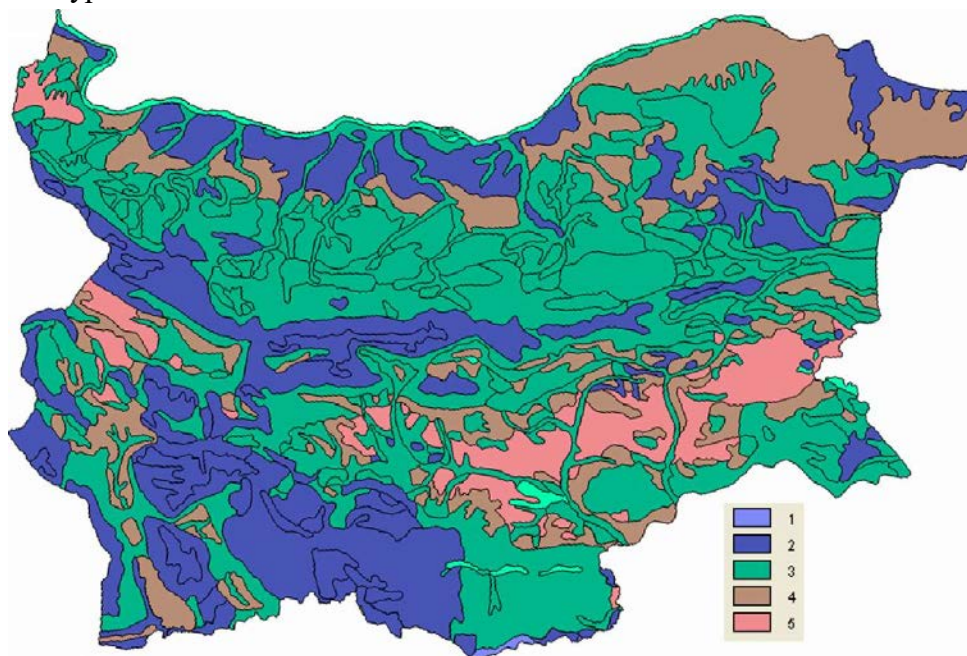
На Карта 2 са представени текстурните класове на почвите съгласно географската база почвени данни за България разработена в JRC в Испра, Италия. Тези класове се формират въз основа съотношението на пясък и глина в даден почвен профил. В горната база фигурират 5 текстурни класа: **1** - <18% глина и >65% пясък; **2** - 18% < глина < 35% и пясък > 15%, или глина < 18% и 15% < пясък < 65%; **3** - < 35% глина и < 15 % пясък; **4** - 35% < глина < 60%; **5** - > 60% глина. Общеизвестно е, че при пясъка изпарението протича по-бързо, песъчливите почви изсъхват по-бързо и следователно са по-уязвими към засушаване, в сравнение с почвите, които съдържат по-големи количества глина. Текстурен клас 1 почти отсъства в България, но текстурен клас 2, освен в планинските



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



райони, е представен в крайдунавските територии на северна България, както и някои части от североизточна България. На територията на община Стражица се наблюдават почви от текстурен клас 2 и 3.



Карта 2. Текстурни класове на почвите в България²

Разработената в НИПА “Н. Пушкиров” - “Карта на агроекологичните райони в България” помага да се визуализират почвените райони и на тази база да се определят най-подходящите култури за производство.

Следва да се направи и уточнението, че делът на земеделската земя в община Стражица е 66% от общата площ на общината и значителна част от нея е разположена в полупланинския и планинския пояс (виж фиг 1.).

² Източник: “Доклад за пространственото разпределение на почвеното засушаване в България и неговото териториално разпределение”, проф. дфн Веселин Александров, Националният институт по хидрология и метеорология на БАН



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



Фигура 1. Баланс на територията на община Стражица³

2. Основни процеси, които увреждат почвите и насоки за тяхното ограничаване

Почвите са приемник на всички вредни въздействия в околната среда и като такива създават потенциален риск за здравето на населението. Степента на замърсяване и разрушаване на почвите се обуславя от промишлеността, транспорта, прекомерното използване на изкуствени торове и пестициди в земеделието, естествените процеси (ветрова ерозия, други екзогенни фактори), експлоатацията на подземни богатства и депонирането на отпадъците.

Увреждането на почвите е процес на настъпване на неблагоприятни промени в строежа и/или физико-химичните им свойства, водещ до нарушаване на основните им функции. Причините могат да бъдат природни и/или антропогенни.

В чл. 12 от Закона за почвите (Обн. ДВ. бр. 89 от 6 Ноември 2007 г., посл. изм. ДВ. бр. 98 от 28 Ноември 2014 г.) са посочени следните видове процеси, които увреждат почвите:

1. ерозия;
2. вкисляване;
3. засоляване;
4. уплътняване;
5. намаляване на почвеното органично вещество;
6. замърсяване;
7. запечатване;
8. свлачища.

³ Източник: Общинска дългосрочна програма за насърчаване използването на енергия от възобновяеми източници и биогорива в Община Стражица 2014 – 2024 г.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



Ерозия на почвите е физично явление, свързано с отделяне и пренасяне на почвени частици чрез вятър, дъждовни и поливни води при протичане на естествени процеси и/или въздействие на антропогенни фактори. Загубата на почвен материал оказва съществено влияние **върху функциите на почвата**.

Вкисляване е естествено протичащ процес, чиято интензивност зависи и от антропогенни фактори и води до увеличаване киселинността на почвите.

Засоляване на почвите е процес, при който се увеличава съдържанието на водоразтворимите соли, с което се увеличава обемът на натрий и магнезий в почвите и се оказва негативно влияние на техните свойства, респективно на продуктивния им потенциал. Подобряването на засолените почви е свързано със значителни капиталовложения, тъй като е възможно да се постигне след дрениране на почвите, а също и с прилагането на други сложни агротехнически практики.

Уплътняване на почвата е физически процес на частично разрушаване на почвената структура и увеличаване на плътността, при което намалява водопропускливостта, увеличава се твърдостта, нарушава се почвената структура и се променя строежът на почвения профил. Основно се наблюдава при неправилно използване на селскостопански машини при неподходящи условия. Обработваемите земи са засегнати от уплътняване както на горния слой, така и на плодородния слой. Необходимо е прилагането на добри земеделски практики за поддържане и възстановяване на структурата на почвата като например използване на машини и приспособления за почвообработка с намален натиск, а също и прилагане на интензивни мерки за опазване на почвата от ерозия и деградация на почвеното органично вещество.

Почвеното органично вещество е сложна система от хумусни вещества, белтъци, въгледороди, восъци, смоли и други компоненти. **Намаляването на почвеното органично вещество** при обработваемите земи, е между 10% и 40% за по-голямата част от почвите, но в отделните случаи може да намалее и повече. Въпреки липсата на системни наблюдения има данни за трайна тенденция към намаляване на запасите на почвено органично вещество в обработваемите земи.

Замърсяване на почвите е процес на натрупване на вредни вещества в почвите от естествен и/или антропогенен източник, чиито свойства и концентрации причиняват нарушаване на техните функции независимо дали се превишават действащите в страната норми.

Основен източник на замърсяване на земите в урбанизираните територии е транспортът.

Известно е още замърсяването на почвите от неправилната употреба на минерални торове. Липсата на естествен механизъм за превръщането на нитрати в безвредни съединения прави проблема особено опасен. Постъпващите в организмите свободни нитрати се превръщат в нитрити. Нитритите могат да се свържат с хемоглобина в кръвта,



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



което лишава животните и човека от достатъчно кислород.

Други големи замърсители на почвата са пестицидите. Те са химически средства за защита от вредители: насекоми, гризачи, паразитни гъби и плевелни растения. Употребата им води до рязко увеличаване на добивите от обработените с тях култури поради бързото унищожаване на вредители. Пестицидите трудно се разграждат по биологичен път и концентрацията им се увеличава многократно по дължината на хранителните вериги. Ако количеството на пестицида е било безвредно при първоначалното му прилагане, то след време при навлизане в последното звено на хранителната верига то може да се окаже смъртоносно. Пестицидите се натрупват в човешкото тяло, причинявайки тежки увреждания в различни органи.

В почвата могат да попаднат тежки метали (мед, олово, хром, манган и др.) в резултат от напояване със замърсени промишлени води или от промишлено замърсен въздух. Тежките метали са особено опасни, защото са устойчиви. Те причиняват болести, които засягат почти всички човешки органи.

Запечатване на почвите е трайно покриване на почвените повърхности с непропусклив материал поради застрояване и/или изграждане на инфраструктура.

Свлачището е природно явление, при което се нарушава устойчивостта на големи земни маси и се създават предпоставки за придвижването им. Причините за възникването на свлачища са свързани със силно пресечения релеф и други специфични геоложки дадености в определени райони. Свлачищните процеси нямат внезапен характер и е възможно да бъдат регулирани с технически средства. Във времето те имат периоди на затихване и усилване. След активизирането на свлачището може да се стигне до възникване на бедствена ситуация.

Друг процес, който се свързва също с увреждането на почвите и с промените в ландшафта, е **загубата на биоразнообразие**, която води до загуба на естествената среда на обитаване на редица биологични видове. Изгарянето на стърнищата унищожават флората и нарушава почвеното равновесие, с което причинява значително намаляване на почвеното плодородие. Загубата на биоразнообразие може да бъде ограничена чрез намаляване на интензитета на процесите на деградация на почвите и земите, промените в ландшафта, които водят до загуба на естествената среда на обитаване на биологичните видове, и изгарянето на стърнищата.

Засушаването е също основен процес и проблем, който влияе върху състава и функциите на почвите. В доклада на Национален институт по метеорология и хидрология към Българска Академия на Науките „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф. дфн В. Александров (по-нататък **докладът**) е направено пространствено разпределение на районите в България, уязвими към засушаване. Там е посочено, че въпреки големия брой на изследванията върху засушаванията в чужбина и България все още не е разработена единна методика за тяхното изучаване поради сложността на



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



явлението и многостранността на неговото проявление и въздействие. „Основен методичен проблем при изучаване на засушаванията е тяхната типизация. Обикновено се различават четири-пет типа засушаване: *почвено, атмосферно, почвено-атмосферно, хидрологично и социално-икономическо*. *Почвеното засушаване* настъпва при продължителен безвалежен период, който може да настъпи през всеки месец или сезон. При почвеното засушаване коренообитаемия слой просъхва и растенията страдат от недостиг на вода. Всъщност, почвеното засушаване представлява продължителен период, при който се нарушава водния баланс в почвата и на растителните екосистеми, влошава се физиологичното състояние на растенията и добивите рязко спадат. При атмосферната суша, освен ниските валежи се наблюдават високи температури и ниска влажност на въздуха. Чести явления са сухите и горещи ветрове и вследствие на голямата евапотранспирация се нарушава водния баланс на растенията. Растенията се намират в най-неблагоприятни условия при настъпване на почвено-атмосферно засушаване. Комплексът от почвени и метеорологични условия се характеризира с много малки запаси от почвена влага, ниски количества валеж, високи температури, ниска влажност на въздуха и силни горещи ветрове.

През отделните сезони засушаването се отличава с някои характерни особености. *Пролетната суша* се характеризира с невисоки температури, ниска влажност и силни ветрове, което влошава условията за сеитба, поникване и нормално начално развитие. Забавянето на поникването влошава условията на развитието на агроекосистемите през целия вегетационен период. При такива условия рязко нараства популацията на редица вредители, които нанасят и допълнителни щети. Пролетните засушавания са особено характерни за Северозападна България (40% от случаите) и Черноморското крайбрежие (50%). *Летните суши* се характеризират с високи температури, ниска влажност на въздуха и интензивно сумарно изпарение (физическо и транспирация). Това са типични почвено-атмосферни засушавания, особено когато продуктивната почвена влага започва рязко да пада под 70% от пределната полска влагемост. Растенията увяхват, спират растежа си, пожълтяват и изсъхват, когато почвената влага падне под влажността на завяхване. Особено опасно е, когато засушаването е съчетано със суховеи. Интензивните летни засушавания са най-продължителни по Черноморското крайбрежие и в Горнотракийската низина. *През есента сушата* се отразява неблагоприятно върху провеждането на есенната дълбока оран, сеитбата и поникването на есенниците, които навлизат в зимата недостатъчно развити и често страдат от измръзване. Тези засушавания са характерни за Черноморското крайбрежие, Североизточна България и Горнотракийската низина“.⁴

Според пространственото разпределение община Стражица попада в район с много нисък риск към атмосферно засушаване (*виж карта 3 – община Стражица в зелен цвят*),

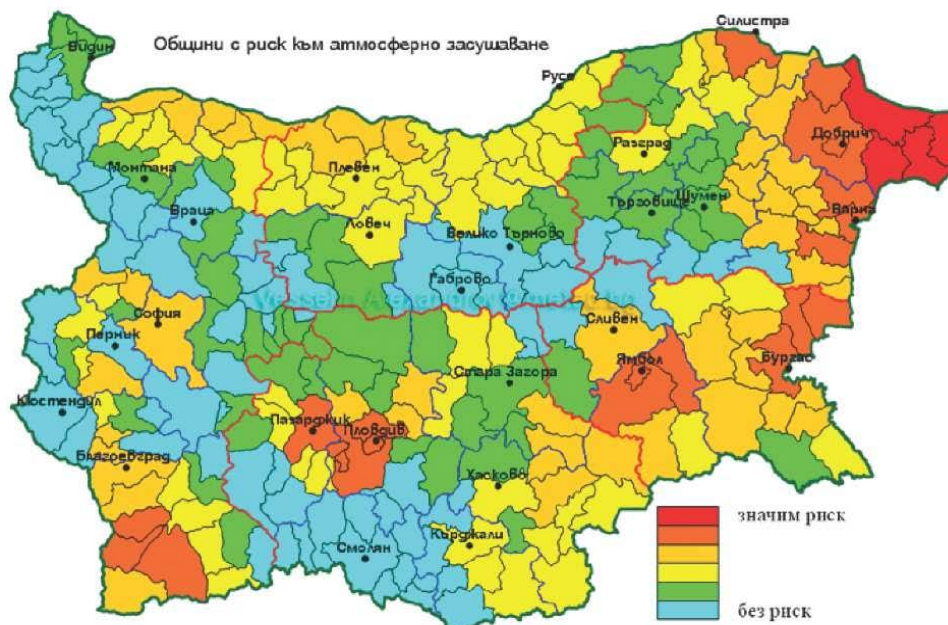
⁴ Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф. д-р В. Александров, Национален институт по метеорология и хидрология към Българска Академия на Науките



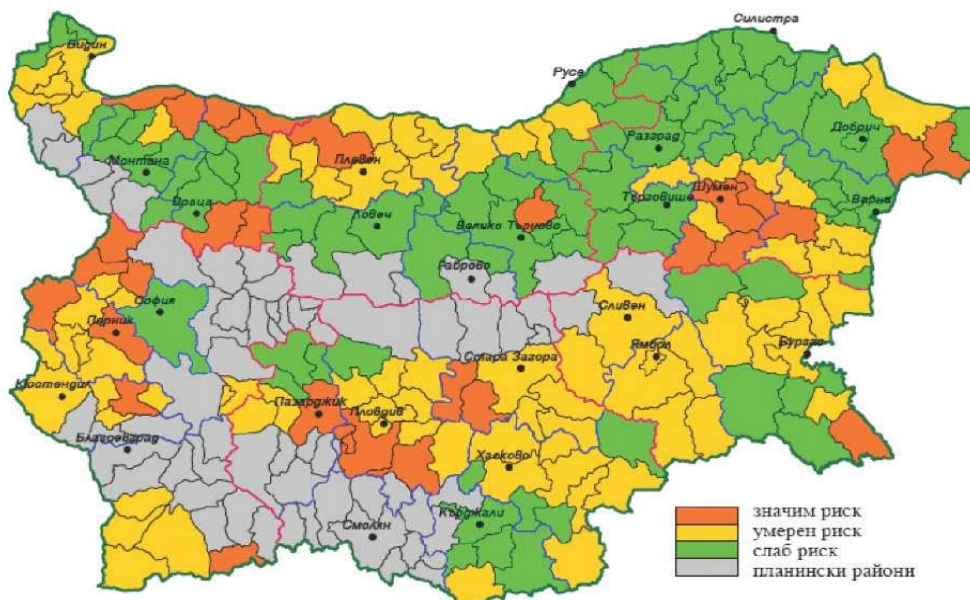
Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



със слаб риск към почвено засушаване (виж карта 4 – община Стражица в зелен цвят) и без риск към почвено-атмосферно засушаване (виж карта 5 – община Стражица в син цвят).



Карта 3. Общините в България, с риск към атмосферно засушаване⁵

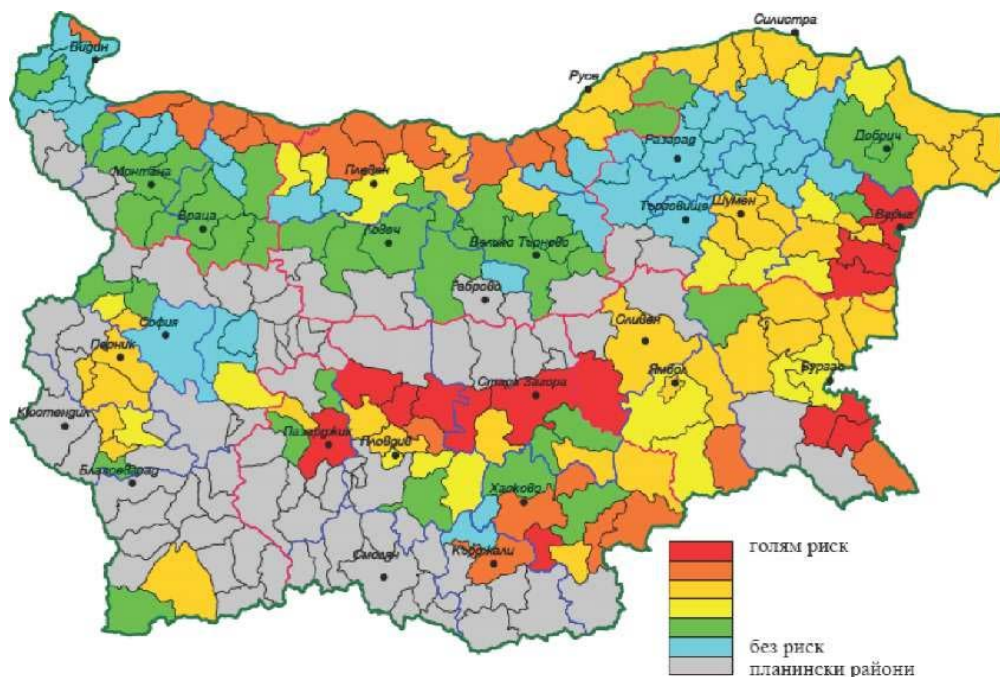


Карта 4. Общините в България, с риск към почвено засушаване⁶

⁵ Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф. дфн В. Александров, Национален институт по метеорология и хидрология към Българска Академия на Науките



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



Карта 5. Общините в България, с риск към почвено-атмосферно засушаване⁷

Ограничаването и преодоляването на деградационните процеси в земеделските земи може да се осъществи чрез прилагане на добри земеделски практики, включващи комплекс от мерки с почвозащитно и оттокорегулиращо действие за интегрирано опазване на почвите и водите, специфично за дадени почвено-климатични и топографски условия, с цел:

- осигуряване на защитна покривка на почвената повърхност от растителност или растителни остатъци в периодите с висока ерозионност в резултат от валежите и вятъра;
- повишаване на инфилтрационната способност на почвата;
- поддържане и възстановяване на почвата;
- повишаване на запасите от почвено органично вещество;
- използване на машини и технологии за почвообработка с минимален натиск върху почвената повърхност.

За **увреждането на почвите в горските земи** и влошаването на свойствата им, а оттам и на продуктивния потенциал, най-значително влияние оказват ерозионните

⁶ Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф., дфн В. Александров, Национален институт по метеорология и хидрология към Българска Академия на Науките

⁷ Източник: Доклад „Сушата в България“, София 2011 г. под редакцията на проф., дфн В. Александров, Национален институт по метеорология и хидрология към Българска Академия на Науките



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



процеси и измененията на свойствата на почвата, настъпващи в резултат на горски пожари.

Антропогенното въздействие може да предизвика или усили процесите на увреждане на почвата. Това въздействие се получава в резултат на:

- Неподходящи обработки на горските почви, ерозионни процеси и липса на мероприятия за борба с ерозията, загуба на хранителни вещества, замърсяване на почвите;
- Отстраняване на естествената растителност – превръщане на горските земи в обработваеми земеделски земи;
- Прекомерно ползване на дървесина за отопление и като строителен материал.

Пожарите, в резултат на които горската растителност е унищожена напълно или се поврежда в различна степен, водят до загуби на органично вещество, разрушаване на структурата и последваща ерозия.

Увреждането на почвата настъпва в резултат на частичното или пълно унищожаване на дървесната растителност, мъртвата горска постилка и тревната растителност. Това води до изменение на процентното съдържание на фракции на макроагрегатния и механичния състав на почвата.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



3. Състояние на почвите на територията на община Стражица

2.1. Замърсени почви с тежки метали

По данни от доклада на РИОСВ – Велико Търново за състоянието на околната среда през 2015 г., през 2014 г. по указания на ИАОС – София, Регионалната лаборатория в гр. Велико Търново е извършила пробонабиране и анализ на почвите от пункта в гр. Стражица. Широкомащабният мониторинг - I ниво включва анализ на следните показатели: почвена реакция, специфична електропроводимост, биогенни елементи - общ азот, общ фосфор, нитратен азот, органично вещество – общ въглерод и органичен въглерод, обемна плътност, гранулометричен състав, както и тежки метали – мед, цинк, олово, кадмий, никел, кобалт, хром, арсен, живак. След анализ на резултатите е установено, че съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба №3 от 1 август 2008 г. за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

2.2. Замърсени почви с пестициди

С финансовата помощ на МОСВ и МЗХ на територията на община Стражица са обособени два терена, на които се съхраняват забранени и негодни за употреба пестициди:

- Склад за съхранение на негодни за употреба пестициди, намиращ се в обект „Варово стопанство”, съхраняващ около 5 500 кг. прахообразни и 8 400 л. течни пестициди.

- 21 броя стоманобетонни „Б-Б” кубове, намиращи се в землището на с. Благоево, на около 3 км. югозападно от гр. Стражица, съхраняващи около 42 000 кг. излезли от употреба продукти за растителна защита.

При извършени проверки през 2015 г. от РИОСВ – Велико Търново е установено, че ББ-кубовете и склада са в добро състояние. При проверката не са констатирани течове от покривните конструкции на кубовете и сградата, разливи от бидони или нарушена цялост на опаковки на прахообразните пестициди. Кубовете са обезопасени със стабилни огради, снабдени са със знаци за опасност. Склада се охранява се чрез СОТ, снабден с изискващото се противопожарно оборудване – пожарогасители, одеяла и индивидуални средства за защита (ИСЗ) и има изготвен актуален аварийен план. За всеки обект има назначени със заповед на кмета отговорни лица, които водят стриктна отчетност на количествата съхранявани пестициди в отчетни книги, заверени от Директора на РИОСВ – Велико Търново.

2.3. Заблатени почви

Няма информация за заблатени почви на територията на общината.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



2.4. Ерозирали почви

Различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите обуславят появата и наличието на слаби и средно развити ерозионни процеси.

2.5. Вкислени и засолени почви

Няма информация за наличие на вкислени почви на територията на общината. Няма информация и за наличие на засолени почви, които съдържат в профила си над 0,25% лесно разтворими соли.

2.6. Физически нарушени терени от добивна дейност и изкопни работи

На територията на общината няма физически нарушени терени от добивна дейност и изкопни работи.

4. Основни изводи от анализа

По отношение на почвите на територията на община Стражица може да се обобщи следното:

- Почвите на територията на общината се характеризират с високо естествено плодородие;
- На територията на общината не са налични почви, замърсени с тежки метали;
- На територията на общината не са регистрирани замърсявания на почвата в следствие на употребата на пестициди;
- Няма информация за заблатени почви на територията на общината;
- Ерозионни процеси са слабо развити и се дължат на различната гъстота на речната мрежа, характерът на основните скали и почвата, както и нерационалното използване на пасищата и горите;
- Вкисляване на почвите не е констатирано;
- Няма информация за наличие на засолени почви на територията на общината, които съдържат в профила си над 0,25% лесно разтворими соли.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



IV. SWOT АНАЛИЗ

Главната цел на SWOT-анализа е да се извърши взаимообвързана оценка на вътрешните за дадена организация или регион силни (Strengths) и слаби (Weaknesses) страни, както и на външните за организацията или региона възможности (Opportunities) и заплахи (Threats). Приема се, че вътрешните страни (силните и слабите страни) могат да се контролират от организацията, докато външните фактори (възможности и заплахи) определят състоянието на средата, в която се развива организацията или региона.

В световната практика SWOT-анализът се е утвърдил като задължителен елемент на стратегическото планиране. Значението на SWOT-анализа се подсилва и от факта, че той е регламентиран като задължителна процедура при всички планове и програми, свързани с усвояването на структурните фондове и инструменти на Европейския съюз.

Резултатите от SWOT-анализа позволяват точно формулиране на приоритетите и целите за на програмата. Резултатите от SWOT-анализа позволяват да се планират и реализират конкретни мерки за коригиране на състоянието.

Таблица 2. SWOT-анализ на почвите на община Стражица

Силни страни	Слаби страни
- Високо естествено плодородие на почвите - Ниско ниво на замърсяване на почвите с отпадъци - Липса на замърсявания на почви с тежки метали - Липса на почви замърсени с органични замърсители - Липса на заблатени и засолени почви - Липса на киселини почви	- Основен източник на замърсяване на почвите е наторяването - Опожаряване на стърнища и суха тревна растителност, водещо до увреждане на повърхностния слой на почвата и до нарушение на нейната микробиологична структура и водния ѝ баланс - Наличие на ерозионни процеси
Възможности	Заплахи
Проучване състоянието на почвите и получаване на данни за наднормено замърсяване, картиране на резултатите от проучванията и предприемане на действия по подобряване на състоянието на почвите	- Засилване на деградационните процеси на почвите - Загуба на биоразнообразие при естествено и антропогенно въздействие - Риск към почвено засушаване и почвено-атмосферно засушаване - Липса на регистър на площите с увредени почви - Липса на Национална програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите - Липса на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за област Велико Търново



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



V. ЦЕЛИ И ПРИОРИТЕТИ ПО ОПАЗВАНЕ, УСТОЙЧИВО ПОЛЗВАНЕ И ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА ПОЧВИТЕ

1. Предизвикателства

През последните години Европейският съюз обръща особено внимание на необходимостта от формиране и провеждане на политика за опазване и устойчиво ползване и възстановяване на почвите. В стратегията за устойчиво развитие на ЕС се подчертава необходимостта, държавите-членки да подобрят управлението и да избягват прекомерната експлоатация на ограничените природни ресурси, каквито са и почвите.

Значителните увреждания на почвите се считат за необратими, или могат да бъдат ограничени само с големи усилия и средства. В същото време, почвите осигуряват прехрана, доходи, икономически стабилитет не само на отделните физически лица, но и на държавата като цяло. Освен продуктивната функция, осигуряваща производство на храни и биомаса, почвите притежават и редица други изключително важни функции като буферна, носеща, филтрираща, източник на суровини, местообитание за биологични видове, съхраняваща генетичните ресурси и опазваща историческото и културно наследство на човека. Ето защо е толкова важно да се провежда целенасочена ефективна национална и общинска политика, която да отчита не само необходимостта от опазването на почвата като ресурс, но и нейното устойчиво ползване и възстановяване.

Основно предизвикателство се явява **опазване функциите на почвите, тяхното устойчиво ползване и възстановяване**. Акцентът следва да се постави върху **превантивната защита на почвите и въвеждането на мерки за тяхното устойчиво управление**.

Почвената деградация оказва влияние върху качеството на въздуха, водата, биоразнообразието, състоянието на морската среда, затова **подобряването качествата на почвата, с цел опазване на другите компоненти на околната среда и човешкото здраве** е другото основно предизвикателство.

Процесите, увреждащи почвите (ерозия, вкисляване, засоляване, уплътняване, намаляване на почвеното органично вещество, замърсяване, запечатване, свлачища) и неправилното им ползване често имат по-големи последици от очакваното. Предприемането на мерки за намаляване на тези процеси е необходимо, за да се избегне тяхното бъдещо задълбочаване и за да се ограничи заплахата, която представляват за околната среда и човешкото здраве. Необходими са действия при източника на увреждане на почвите и предприемане на строги мерки за контрол, за да се осигури безопасност на храните и здравето на населението като резултат от замърсяване на почвите.

Протоколът от Киото подчертава, че почвата е основен резервоар на въглерод, който трябва да бъде защитен и да се увеличава, когато е възможно, тъй като запазването на органичен въглерод в почвите при добрите земеделски практики може да допринесе за



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



смекчаване на негативните въздействия от изменението на климата и поддържане на почвеното плодородие.

Тематичната стратегия за почви на ЕС, както и Конвенция на ООН за борба с опустиняването определят, че са необходими мерки за **подобряване на знанието и повишаване на информираността**, споделянето на добри практики между страните-членки, тъй като малка част от обществото отчита важността на опазването на почвите и пренебрегва риска, който носи увредената почва за околната среда и човешкото здраве. Включването на въпросите за устойчиво управление на почвените ресурси в програмите за обучение ще помогне за разбирането още в най-ранна възраст на специфичните проблеми, пред които е изправен този компонент на околната среда, включително за риска, който носи замърсена почва за здравето на всеки един от нас и колко важно е почвите да бъдат опазвани.

2. Стратегически цели и приоритети

Във връзка с посочените предизвикателства и извършените по-горе анализи на състоянието на почвите настоящата програма си поставя следните цели:

Обща стратегическа цел: Устойчиво управление на почвените ресурси на територията на община Стражица

- *Приоритет 1. Опазване, съхраняване, устойчиво ползване и подобряване на продуктивните функции на почвите;*
- *Приоритет 2. Възстановяване на увредени почви;*
- *Приоритет 3. Предотвратяване на деградацията на почвите;*
- *Приоритет 4. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местна политика в областта на почвите и земите.*

3. Очаквани резултати

Изпълнението на специфичните цели ще съдейства за намаляване на вредното антропогенно въздействие, ограничаване и предотвратяване на по-нататъшно увреждане на почвените функции и устойчиво ползване на почвите. Също така, ще се минимизира риска за околната среда и човешкото здраве, в резултат на намаляване на броя на замърсените места и възстановяване на увредени почви, ще се подобрят знанието и повиши информираността на заинтересованите страни за почвите, ще се споделят добри практики между тях и представители на други страни-членки на ЕС; ще се подобри контрола на местно ниво за опазването на почвите.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



VI. СРЕДСТВА ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ

За постигане на целите на програмата е разработен План за действие с конкретни институционални, организационни и инвестиционни мерки, срокове, отговорни институции, необходими ресурси и източници на финансиране (виж Табл. 3)

Той обобщава необходимите ресурси за реализацията на програмата и представлява финансовата рамка на поетите ангажменти по изпълнението му от страна на всички партньори в местното развитие при водещата роля на органите на местното самоуправление, подпомагани от общинската администрация.

Ресурсите за реализацията на плана включват само планираните средства за реализацията на ключовите за опазването, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на общината мерки и проекти, които разширяват възможностите за инвестиции и мобилизират допълнителни ресурси в публичния и частния сектор. В този смисъл в плана за действие не са включени в пълен обем финансовите ресурси (собствени и привлечени) за инвестиции, текущи разходи, средства, получени като безвъзмездни помощи, субсидии (трансфери) или друг вид публични и частни средства и разходи, които ще бъдат реализирани на територията на общината и ще допринасят за развитието ѝ през периода до 2020 г.

Компонентите на плана за действие обхващат:

- определените специфични цели за устойчиво управление на почвените ресурси, общия и годишния обем на планираните средства за тяхната реализация;
- източниците на финансиране за реализация на целите, като се имат предвид мерките и проектите;
- относителния дял на предвидените средства по източници на финансиране в общата сума на поетите финансови ангажменти за реализацията на плана.

Общата сума на поетите финансови ангажменти, включително по отделните приоритети, е индикативна и може да претърпи корекции в зависимост от възприетите подходи и степента на изпълнение на целите, промените в пазарните условия, необходимостта от гъвкаво управление и оптимизиране на предвидените средства.

VII. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

Планът за действие към Програмата за опазване на околната среда на община Стражица за периода 2016-2020 г. предвижда изпълнението на конкретни и целенасочени мерки по отделните компоненти на околната среда, с цел постигане на съответствие с действащите норми и стандарти в екологичното законодателство.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на
почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



Таблица 3. План за действие на ПОУПВП Стражица 2016-2020 г.

№	Наименование на Специфичната цел, мярка	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация				
			Фонд				16	17	18	19	20
План за действие на ПОУПВП Стражица 2016-2020 г.		5 150									
Приоритет 1. Опазване, съхраняване, устойчиво ползване и подобряване на продуктивните функции на почвите		3 655									
1	Залесяване на негодни и изоставени земеделски земи	100	Общински бюджет	100 дка залесени земеделски земи	Земеделски производители; Община Стражица						
2	Повишаване продуктивността на земите чрез подходящи технологии и техники	500	Частни фондове; Фондове на ЕС	2 бр. реализирани проекти за внедряване на нови технологии	Земеделски производители						
3	Прилагане на биологично земеделие, съчетано с мерки за устойчиво управление на земите	1 000	Фондове на ЕС	50 бр. бенефициенти получили подкрепа	Земеделски производители						
4	Прилагане на агроекологично земеделие, прилагане на зелено торене, въвеждане на междинни култури, използване на животински и други органични торове за увеличаване на органичното вещество в почвата	1 000	Фондове на ЕС	50 бр. бенефициенти получили подкрепа	Земеделски производители						
5	Насърчаване инвестициите в устойчиви практики, вкл. култивирането на лечебни растения и алтернативни култури, на слабопродуктивни общински земи	50	Общински бюджет	закупен посадъчен материал	Община Стражица						



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



№	Наименование на Специфичната цел, марка	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация				
							16	17	18	19	20
6	Периодичен текущ контрол за изгарянето или друга форма на неконтролирано обезвреждане, изоставяне и нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвена повърхност, включително на селскостопански отпадъци, извън обхвата на Закона за управление на отпадъците	5	Общински бюджет	Осъществен периодичен текущ контрол	Община Стражица						
7	Организирано напояване на земеделските земи чрез включването на физически и юридически лица в сдружения за напояване за увеличаване потенциала за ефективно използване на водата	0	Други източници	2 бр. новорегистриран и сдружения за напояване	Физически и юридически лица						
8	Възстановяване и реконструкция на хидромелиоративната инфраструктура	1 000	Фондове на Европейския съюз	2 бр. изпълнени проекти	Сдружения за напояване/Община Стражица						
Приоритет 2. Възстановяване на увредени почви		750									
1	Адаптиране и внедряване на нови технологии за възстановяване на увредени от пожари горски почви	500	Фондове на Европейския съюз	1 бр. изпълнен проект/ дейност към проект	ТП ДГС Горна Оряховица						
2	Възстановяване и поддържане на ползащитните горски пояси и извършване на нови противоерозионни залесявания.	50	Други източници	извършени залесявания	ТП ДГС Горна Оряховица						



**Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване
на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.**



№	Наименование на Специфичната цел, мярка	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация				
							16	17	18	19	20
3	Прилагане на подходящи технологии, схеми и видове за залесяване на засегнати от ерозия земи	200	Фондове на Европейския съюз	извършени залесявания	Земеделски производители, бизнес организации, ТП ДГС Горна Оряховица, Община Стражица						
Приоритет 3. Предотвратяване на деградацията на почвите		700									
1	Прилагане на агротехнически, хидротехнически и лесомелиоративни мерки за ограничаване на ерозията	500	Фондове на Европейския съюз	3 бр. изпълнени проекти	Земеделски производители, ТП ДГС Горна Оряховица, Община Стражица						
2	Осигуряване производството на необходимото количество дървесни и храстови видове за противоерозионно залесяване в държавните горски разсадници	100	Други източници	извършени залесявания	ТП ДГС Горна Оряховица						
3	Прилагане на щадящи почвите видове сечи, техники и технологии в горите	100	Други източници	извършени залесявания	ТП ДГС Горна Оряховица						
Приоритет 4. Повишаване на информираността на заинтересованите страни и подобряване на местна политика в областта на почвите и земите		45									
1	Отбелязване на Световния ден на почвите - 5 декември и организиране на информационна кампания за подобряване на знанието и повишаване на информираността за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	5	Общински бюджет	5 бр. годишни кампании	Община Стражица	Образователни институции, земеделски производители, НПО					



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



№	Наименование на Специфичната цел, мярка	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация				
							16	17	18	19	20
2	Подобряване на административния капацитет чрез усъвършенстване на специализираните знания и умения на експертите от общинска администрация Стражица и споделяне на добри практики в областта на опазването, устойчивото ползване и възстановяване на почвите и устойчивото управление на земите и борбата с опустиняването	20	Фондове на Европейския съюз	1 бр. изпълнен проект/ дейност към проект	Община Стражица	Община от ЕС					
3	Предоставяне на съвети и консултации за развитие на традиционно, алтернативно и биологично земеделие, включително и за кредитиране и субсидиране на земеделското производство.	5	Други източници	5 бр. проведени годишни срещи	Областна служба за съвети в земеделието - Велико Търново	Община Стражица					
4	Организиране на дейности за информиране на собственици и ползватели на замърсени земи за наложените ограничения в ползването им	5	Други източници	5 бр. проведени годишни срещи	Областна служба за съвети в земеделието - Велико Търново	Областна дирекция земеделие Велико Търново; Общинска служба земеделие Стражица					
5	Наблюдение, оценка и актуализация на Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите	10	Общински бюджет	5 бр. изготвени отчети на програмата към годишния отчет по ПООС; 1 бр. изготвена актуализация на програмата (при необходимост); 1 бр. извършена оценка, като част	Община Стражица	Външни експерти извън ОБА Стражица					



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



№	Наименование на Специфичната цел, мярка	Бюджет (в хил. лв.)	Източник на финансиране Фонд	Индикатори	Отговорна структура	Партньори	Време за реализация				
							16	17	18	19	20
				от оценката по ПООС							

Около 71% от финансовия ресурс за изпълнение на Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица са предвидени за опазване, съхраняване, устойчиво ползване и подобряване на продуктивните функции на почвите. На второ и трето място са предвидени за възстановяване и предотвратяване на деградацията на почвите. На последно място, но не по важност, са предвидени средства за информиране на заинтересованите страни и подобряване на местната политика в областта на почвите и земите.



Фигура 2. Разпределение на финансовия ресурс по



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.



приоритети на програмата

Предвидените мерки и дейности в програмата няма да засегнат територии от защитените зони по смисъла на Закона за биологичното разнообразие: Защитена зона BG0000432 „р. Голяма река“, Защитена зона BG0000231 „Беленска гора“ и Защитена зона BG0000610 „река Янтра“ за местообитанията и дивата флора и фауна и Защитена зона BG0000279 „р. Стара река“ за местообитанията и дивата флора и фауна и за опазване на дивите птици.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.

VIII. СХЕМА ЗА ОРГАНИЗАЦИЯ, НАБЛЮДЕНИЕ И ОТЧИТАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Съгласно чл. 21, ал. 1, т. 12 от ЗМСМА, Общинският съвет е органът, който приема стратегии, прогнози, програми и планове за развитие на общината, които отразяват националните и европейските политики за развитие на местните общности. В изпълнение на това правомощие се разработва и приема и настоящата програма, като освен приемането ѝ следва да се обезпечи и процеса на нейното изпълнение и отчитане. Наблюдението и изпълнението на ПОУПВП е отговорност на кмета на общината.

С оглед на действащата административна структура на Община Стражица, **изпълнението на ПОУПВП** ще се осъществява от експерти от общинската администрация на община Стражица, на които са възложени функции, свързани с екологията и опазването на околната среда.

Контролът върху работата на служителите ще се осъществява от **ресорния заместник-кмет**, на който съгласно устройствения правилник са възложени следните функции:

- Контролира дейността по отношение на околната среда;
- Предлага идеи за разработване на проекти за екологични мероприятия.

Наблюдението и контролът са неразделна част от процеса на изпълнение/реализиране на ПОУПВП и чрез тях се цели да се предостави на компетентните местни органи: Общинския съвет, Кмета на общината, служителите от общинска администрация, както и на всички заинтересовани страни – социално-икономическите партньори и структури на гражданското общество, ранна информация за напредъка или липсата на напредък по постигане на заложените в програмата цели и резултати, на ефективността на нейната реализация. Получената информация се използва за целите на управлението - осъществяване на контрол и вземането на управленски решения относно продължаването, изменението, допълването или прекратяването на реализацията на съответната политика или програма.

За осъществяването на мониторинга на програмата е необходимо да се приемат и въведат в практиката на администрацията на Община Стражица **правила за мониторинг, контрол и оценка при изпълнението на програмата**, които могат да бъдат конкретно разписани за политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите или общо за политиката по околна среда, но могат да бъдат и правила, които се прилагат от общинската администрация и по отношение на другите конкретните политики.

Правилата трябва подробно да описват отговорностите на съответните структурни звена и служители в общината за набиране на необходимата информация със съответните срокове, както и за обобщаването ѝ и подготовката на годишен отчет пред общинския съвет за изпълнението на програмата, който ще е част от годишния отчет за изпълнение на



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.

програмата за опазване на околната среда. В правилата трябва да се определят обхвата на информацията, която ще се събира, източниците на данни и графика за предоставяне на информацията. Обхватът и източниците на необходимите данни ще се обуславят от включените в програмата цели и мерки и избраните индикатори за изпълнение на мерките и за постигане на програмните цели. Осигуряването на достатъчно и надеждни данни в единен формат за образуване, състав, събиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците е от съществено значение за проследяване на напредъка при постигане на целите и осъществяване на контрол по изпълнение на мерките. За целта е целесъобразно да се изготвят въпросници (формуляри), които ще се попълват от звената, които имат отношение към изпълнение на включените в програмата мерки.

По отношение на графика за предоставяне на информацията, свързана с текущото наблюдение на изпълнението на програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите, подходящо е събирането и систематизирането на информацията да се извършва на годишна база.

Източниците на информация за стойностите на индикаторите за наблюдението на изпълнението на ПОУПВП, ще се базират на данни на Националния статистически институт, на официалната статистика на други централни, териториални държавни органи, агенции и институции, имащи правомощия и осъществяващи мониторинг и контрол на околната среда (МОСВ, ИАОС, РИОСВ) и земеделието (МЗХ, ДФЗ), на общинската информационна система и информация от различните дирекции и отдели в общината, както и на данни от други надеждни национални, регионални и местни източници на информация. В процеса на наблюдение общинската администрация осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Орган за контрол по изпълнение на програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите е общинският съвет. *Кметът на общината информира ежегодно общинския съвет и обществеността за изпълнението на програмата през предходната календарна година.*

За периодичното отчитане изпълнението на програмата е предвидено да се изготвя **годишен отчет**. Годишният отчет ще се изготвя експертите от общинската администрация до края на месец март на следващата година на база на събраната и анализирана през годината информация и на база проследяване на индикаторите за нейното изпълнение. Той е неразделна част от годишния отчет, който се изготвя за програмата за опазване на околната среда. Отчетът се изготвя на достъпен език и стил и се препоръчва да включва графики, фигури, таблици, които да илюстрират напредъка по изпълнение на мерките и целите. Това е необходимо за по-доброто разбиране на съдържанието от страна на неспециалисти в областта на почвите и от широката общественост.



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.

Годишният отчет за изпълнение на програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите съдържа информация относно: общите условия за изпълнение и промени в социално-икономическите условия в общината; действия, предприети от общината за осигуряване на ефективност и ефикасност при изпълнението на програмата; създадени механизми за събиране, обработка и анализ на данни; преглед на проблемите, възникнали в процеса на изпълнение на програмата през съответната година, и предприетите мерки за преодоляването им; резултати от извършени оценки и тематични допитвания към края на отчетната година; напредък по изпълнение на целите и мерките в програмата; заключение и приложения.

Годишен отчет се публикува на официалната страница на общината за информиране на обществеността и заинтересованите страни.

Партньорският модел на управление е необходим за бъдещото развитие на Община Стражица. В процеса на изпълнение на политиката, свързана с опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на територията на общината, са въввлечени разнородни по своите интереси и функции заинтересовани страни - институции, организации, административни звена, общности (групи) от различни юридически и физически лица, които имат конкретен интерес във връзка с реализацията на тази публична политика и са нейни поддръжници или противници. С помощта на партньорството може да се осъществи целенасочено взаимодействие между тях, което ще гарантира успешното ѝ изпълнение и постигане на заложените резултати. Главната цел на действията за прилагане на принципа за партньорство е да се осигури прозрачност и да се информират заинтересованите страни и участниците в процеса на формирането и прилагането на тази политика, относно очакваните резултати и ползите за местната общност като цяло, както и да се мотивират заинтересованите страни за активно участие в процеса на нейната реализация.

Сайтът на общината трябва да се актуализира непрекъснато, тъй като той е основен източник за информация, относно развитието на общината и дейността на общинската администрация, свързана с изпълнение и отчитане на стратегическите политики и документите за изпълнението им и в частност политиката по опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите.

Ефективен канал за информация са и презентационните материали и брошури, като се препоръчва такива да бъдат залагани като средство за информация и публичност във всички проекти, които ще се изпълняват и са включени в плана за действие към програмата и Общинския план за развитие на община Стражица 2014-2020 г. В допълнение, за прилагане принципа на партньорство е препоръчително засилване на сътрудничеството с местни сдружения с цел увеличаване на гражданското участие в процеса по реализация на програмата и включване на всички заинтересовани страни чрез



Програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите на община Стражица за периода 2016-2020 г.

организиране на обществени обсъждания, кръгли маси, форуми и други подходящи форми на участие.

IX. ОЦЕНКА НА РЕЗУЛТАТИТЕ И АКТУАЛИЗАЦИЯ НА ПЛАНА ЗА ДЕЙСТВИЕ

Програмата за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите се актуализира при промяна във фактическите и/или нормативните условия:

- в резултат от въздействието на „външни“ фактори - например промени в изискванията на европейското и българското законодателство, които налагат промяна в поставените в програмата стратегически и приоритети и в съответните програмни мерки;
- в резултат на фактори, свързани с изпълнението - значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори, въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат.

Целесъобразно е с оглед значението на изпълнението на целите в общинските програми за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите за изпълнение на националните цели, които страната докладва пред ЕК, да се изготви **междинна оценка** на програмата след изтичане на двегодишен срок от нейното изпълнение, която ще посочи тенденциите и степента на изпълнение на програмните цели след края на 2017 г. и **последваща оценка** след нейното изтичане за оценка на степента на изпълнение на програмата. В съответствие с изводите от междинната оценка може да се извърши **актуализация** на програмата, ако се налага. Ако обаче в резултат на промени в обстоятелствата се налага да се направи актуализация в друг времеви период, то тя може да се извърши по всяко време от изпълнението на общинската програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите. Процедурата за актуализация на общинската програма за опазване, устойчиво ползване и възстановяване на почвите следва процедурата за разработване и одобрение на програмата. Актуализацията на програмата също трябва да премине през обществени консултации и да се приложи законодателството за екологична оценка на планове и програми, след което да се одобри от общинския съвет и да се публикува за информация на обществеността.

Препис-извлечение от протокол № 18
от 02.09.2016 година на заседание на
Общински съвет – гр.Стражица по
т. 1 от дневния ред: „ Приемане на Програма
за опазване на околната среда на Община
Стражица за периода 2016-2020 г.”

РЕШЕНИЕ
№ 168

На основание чл. 21, ал. 1, т. 12 от Закона за местното самоуправление и местната администрация, чл. 5, ал. 1, т. 11 от Правилника за организацията и дейността на Общински съвет-гр.Стражица, неговите комисии и взаимодействието му с общинска администрация, чл. 79, ал. 4 от Закона за опазване на околната среда, Общински съвет

РЕШИ:

1. Приема Програма за опазване на околната среда на Община Стражица за периода 2016-2020 г.

ВЯРНО ПРИ ОБС:



ПРЕДСЕДАТЕЛ ОБС:

/Ил.Маринов/

